RAMONCITO BOOI
...ommezwaai...

110E JAARGANG — NO.: 116 ZATERDAG 5 JUNI 1993

AMIGOE

Prekè

BC kraait Victorina

Prioriteit: Aanpak begrotingstekort

Velasquez aanvaardt presidentschap Venezuela

CARACAS - Het parlement in Venezuela heeft in de afgelopen nacht senator Ramon Jose Velasquez gekozen tot interim-president. Velasquez (77) vervangt Carlos Andres Perez, die twee weken geleden week tot terugtreden werd gedwongen en die toen tijdelijk werd waargenomen door congres-voorzitter en partijgenoot Octavio Lepage. Constitutioneel president Carlos Andres Perez moet voor de rechter verschijnen op beschuldiging van corruptie. Volgens plan wordt vandaag nog de nieuwe president beëdigd. Een van zijn eerste taken is het kabinet aan te passen dat hij heeft overgenomen van Carlos Andres Perez en Octavio Lepage.

De grote Venezolaanse politieke partijen waren het afgelopen dinsdag al eens geworden over de benoeming van senator Velasquez. Ze beschouwen hem als de beste kandidaat om het land door deze crisisperiode heen te slepen. Hij kan bogen op ruim dertig jaar ervaring op het gebied van politiek, journalistiek en recht. Jarenlang was hij senator van de regerende partij Accion Democratica (AD), maar wel als onafhankelijk congreslid. Velasquez zal aanblijven tot de regeringstermijn in februari volgend jaar afloopt, tenzij Cralos Andres Perez (CAP) door het hooggerechtshof wordt vrijgesproken.

ABSOLUUT

De verkiezing van Velasquez betekent in feite voor CAP dat hij voorlopig helemaal buitenspel is gezet. Hij moet bijvoorbeeld de ambtswoning verlaten en talrijke privileges als president worden hem voorlopig ontnomen. De waarneming door Octavio Lepage had namelijk een ander karakter. Die nam waar zoals dit ook gebeurt wanneer de zittende president op buitenlandse reis gaat. De waarneming heeft dan een zeer tijdelijk karakter. Velasquez is, zo gezegd, volledig president. Zijn waarneming is, zoals de Venezolaanse grondwet het noemt 'absoluut'.

Om deze reden ook treedt de bejaarde, alomgeachte Velasquez vandaag al aan als president. Voordat het formeel zover is legt hij een krans bij het beeld van Simon Bolivar waarna hij, overeenkomstig het scenario, in het presidentiele paleis Miraflores de macht overhandigd krijgt [illegible] age. De sjerp is hem in de afgelopen nacht al omgehangen door congres-voorzitter Luis Enrique Oberto. Het aanvankelijke plan was de machtsovername uit te stellen tot dinsdag. Staatkundige deskundigen waren daartegen. Dan deed er zich volgens hen een machtsvacuum voor van drie dagen terwijl er nota bene drie mannen rondliepen die zich president van Venezuela mochten noemen.

BESTUDEERD

De vergadering van het Venezolaanse congres waarvan de uitslag bij voorbaat vaststond duurde urenlang. Er hadden zich meer dan veertig sprekers laten inschrijven. Uiteindelijk koos ongeveer de helft van hen eieren voor zijn geld en zag af van de spreekbeurt. Na middernacht kon men gaan stemmen. Van de 250 congresleden namen in totaal 236 aan de stemming deel. Onder meer waren afwezig de senatoren voor het leven, de oud-presidenten Rafael Caldera die zich vandaag kandidaat stelt voor de komende verkiezingen en Luis Herrera Campins, beiden van COPEI. Ramon Velasquez kreeg 205 stemmen. Het onafhankelijke lid van het Huis van afgevaardigden Reinaldo Cervini kreeg elf stemmen. Hij werd naar voren geschoven tijdens het debat. Er stemden dertien congresleden blanco, zes stemmen waren er nietig en een lid onthield zich van stemming. De vergadering werd voorgezeten door COPEI-lid Luis Enrique Oberto. Hem viel de eer te beurt om Velasquez tot president uit te roepen em hem de presidentiele sjerp om te doen.

Velasquez heeft op verschillende gebieden zijn sporen verdiend. Onder de dictatuur van president Gomes heeft hij gevangen gezeten. Hij ging namelijk al jong de politiek in, hoewel hij verschillende universitaire studies met succes afrondde. Hij was onder meer jurist, maar studeerde voordien af in bijvoorbeeld geschiedenis. Hij heeft jarenlang als journalist gewerkt, was de oprichter van het dagblad El Mundo en diende gedurende twee periodes als hoofdredacteur van het invloedrijke dagblad El Nacional. AD-lid zijnde was hij minister onder COPEI-president dr Rafael

vervolg op pag. 9

■ *CARACAS - Senator Ramon J. Velasquez zal Venezuela voorlopig gaan leiden, uiterlijk tot volgend jaar februari, als president ter vervanging van Carlos Andres Perez, de constitutionele president die een rechtszaak boven het hoofd hangt wegens geknoei met geldelijke transacties en wisselkoersen. Carlos Andres Perez deed al eerder een stapje terug en werd toen tijdelijk vervangen door Octavio Lepage als voorzitter van het Venezolaanse congres. Nu men vastgesteld heeft dat het tijdelijke karakter van langdurige aard zal zijn, mogelijk tot het einde van de ambtstermijn van Carlos Andres Perez viel het oog op de bejaarde politicus en schijver die ten opzichte van zijn vroegere partij Accion Democratica een vrij onafhankelijk standpunt inneemt.*
(AFP-satellietfoto)

Siciliaans maffiakader ingerekend

PALERMO - De Italiaanse politie heeft vrijdag op Sicilië 23 vermoedelijke leden van de maffia gearresteerd.

De aanhoudingen werden verricht in en om de stad Corleone, het bolwerk van de maffia-familie van Salvatore 'Toto' Riina. Tot de arrestanten behoren twee neven van Riina. De arrestanten worden verdacht van moord en chantage. Enkelen van hen zouden moordaanslagen hebben beraamd op werknemers van de Pianosa-gevangenis op Elba, waar veel maffia-leiders vastzitten.

Oppositie Guatemala viert uitspraak hof

■ *GUATEMALASTAD - De Guatemalaanse oppositie onder leiding van Rigoberta Menchu trok vrijdag juichend de straat op toen de uitspraak bekend werd van het Constitutionele hof ten nadele van Gustavo Espina en de zijnen waar Espina zich uitriep tot president van Guatemala. Hiermee ging hij grondwettelijk zijn boekje te buiten. Het is aan het parlement om een opvolger te kiezen voor de afgezette Jorge Serrano Elias, aldus het hof. De Nobelprijswinnares Menchu wordt als een der kandidaten genoemd voor het presidentschap.*
(AFP-satellietfoto)

Rechter:Espina ook geen vice-president meer

Parlement in Guatemala kiest nieuwe president

GUATEMALASTAD - Het Constitutionele hof van Guatemala heeft vrijdag vice-president Gustavo Espina ongerechtigd verklaard om de verdreven president Jorge Serrano op te volgen. Het congres moet nu binnen 24 uur een nieuw staatshoofd vinden. Het zou vanmorgen (zaterdag) in spoedzitting bijeenkomen.

De met de Nobelprijs voor de vrede onderscheiden Rigoberta Menchu is een van de kandidaten, verklaarde parlementsvoorzitter Jose Lobo. Maar ook anderen, "allen burgers" volgens Lobo, zijn in de markt, onder wie verscheidene rechters en oud-minister van Buitenlandse zaken Fernando Andrade. Het Constitutionele hof oordeelde vrijdag dat Espina ook zijn werkzaamheden als vice-president niet mag voortzetten. Hij heeft de grondwet geschonden door Serrano's "zelf-coup" te steunen waarbij deze onder meer het parlement ontbond en de grondwet ongeldig verklaarde, aldus de rechtbank.

Espina, aanvankelijk gesteund door het leger, riep zichzelf deze week uit tot president. Maar hij slaagde er niet in de steun van de oppositie en zakenlieden te winnen, die vrijdagavond zijn aftreden eisten. Na overleg met de handel zou hij toen al hebben besloten om zich terug te trekken. Daarop kwam het vonnis.

Wegens 'ongenuanceerde mening' in interview

Victorina hangt mogelijk schorsing boven het hoofd

WILLEMSTAD — Het Bestuurscollege (BC) dreigt het hoofd van de afdeling Geestelijke Volksgezondheid Siegfried Victorina met disciplinaire maatregelen. Dat heeft het BC hem in een brief van 27 mei meegedeeld. Het zint het BC niet dat Victorina in een interview met het Nederlandse dagblad Trouw zijn 'onzakelijke, ongenuanceerde en ondeskundige' mening over het bestuur van Curaçao heeft geuit.

In het interview van eind april hebben drugexpert Victorina en de criminoloog Stanley Inderson (die niet meer in dienst is van de overheid) kritiek op onder meer het Curaçaose beleid inzake drugbestrijding en criminaliteit. Het BC vindt dat Victorina het bestuur van Curaçao heeft voorgesteld als misdadig. Hij zou het bestuur daarmee onnodig hebben gegriefd.

Volgens de brief heeft Victorina met zijn uitlatingen alle grenzen van betamelijkheid overschreden en getuigt zijn gedrag niet van 'solidariteit met uw gemeenschap en geboorteland'. Victorina zou zich als hooggeplaatste en leidinggevende ambtenaar niet loyaal hebben opgesteld ten opzichte van het bestuursorgaan dat hij dient.

Victorina krijgt zeven dagen de tijd om zich schriftelijk te verantwoorden jegens het BC. Dat heeft hij inmiddels gedaan. Tegenover de Amigoe verklaarde Victorina dat hij geschreven heeft dat als het BC denkt ook maar iets tegen hem te kunnen ondernemen, hij dat als een onrechtmatige daad en als een daad van onbehoorlijk bestuur zal opvatten. Een dergelijke daad zal hij nationaal en internationaal aan de kaak stellen.

Hij wacht nu de reactie van het BC af. Zo nodig zal hij daarna verdere stappen ondernemen. Indien noodzakelijk zal hij zijn mening blijven ventileren. "Ik heb als vrije burger de vrijheid om mijn mening vrij te uiten", aldus Victorina.

Zie ook p. 2

Letten naar stembus

RIGA - Voor het eerst sinds de onafhankelijkheid van de Sovjetunie worden vandaag en morgen in de Baltische republiek Letland parlementsverkiezingen gehouden.

Ongeveer 1,2 miljoen kiesgerechtigden kunnen dit weekeinde honderd afgevaardigden voor de zogeheten Saeima kiezen. Ongeveer 680.000 inwoners, voornamelijk Russischtaligen, zijn uitgesloten van de verkiezingen omdat ze niet als staatsburgers worden erkend. De beste kans heeft de gematigde nationalistische Letse-Wegpartij (Latvija Cels) met onder anderen de populaire parlementsvoorzitter Anatolis Gorbunovs en minister van Buitenlandse zaken Georgs Andrejevs. De eerste resultaten worden in de nacht van zondag op maandag verwacht.

Met sancties tegen militair bewind:

Washington voert druk op Port au Prince op

WASHINGTON - President Bill Clinton van de Verenigde Staten (VS) heeft vrijdag scherpere sancties aangekondigd tegen het militaire bewind in Haïti.

Washington hoopt met de maatregelen de besprekingen weer op gang te krijgen die uiteindelijk moeten resulteren in de terugkeer van de in 1991 afgezette president Jean-Bertrand Aristide. Clinton beschuldigde in een verklaring de Haïtiaanse junta ervan niet in goed vertrouwen tot oplossing van het conflict te komen.

Regeringsfunctionarissen verklaarden dat de scherpere sancties vooral de bedoeling hebben de militaire machthebbers in Haïti te irriteren. Clinton wil echter voorkomen dat alle contacten met de Haïtiaanse leiders worden verbroken. De sancties voorzien in een bevriezing in de VS van de tegoeden van 35 Haïtiaanse bedrijven en 83 Haïtianen die de junta in Port-au-Prince steunen. Voorts wordt alle Haïtianen die achter het militaire bewind staan, de toegang tot de VS ontzegd.

De Amerikaanse maatregelen zijn verhoudingsgewijs mild, zo oordelen waarnemers. Functionarissen in Washington zeiden echter dat de mogelijkheid van een economisch embargo wordt onderzocht.

LISSABON - De Angolese regering heeft de guerrillabeweging Unita verantwoordelijk gesteld voor de milieuramp in de Noordangolese oliestad Soyo, zo meldde de Portugese radio vrijdag.

Volgens Luanda schoten strijders van de Nationale unie voor de totale bevrijding van Angola dinsdag en woensdag met zware artillerie olieopslagtanks in brand van de oliemaatschappijen Texaco (VS) en Fina (Belgie). De brandende olie stroomt uit de tanks, die een capaciteit hebben van ruim 125 miljoen liter, de zee in, die voor de kust al is bedekt met een olietapijt van dertig km lang. Dit dreigt in noordelijke richting af te drijven. Tijdens een eerste aanval van Unita zijn in januari de brandweerinstallaties vernietigd.

ÑAPA

IN DIT NUMMER van Ñapa:

VANDAAG IS HET Wereldmilieudag. Om die reden besteedt de Ñapa extra aandacht aan onderwerpen die met het milieu op Curaçao te maken hebben. Elisabeth de Montsouris en Ines Jonker schrijven over de vervuiling in het asfaltmeer (p.1), het Spaanse Water (p.3) en bij Playa Canoa (p.4). Lloyd Narain houdt op p.9 een beschouwing over de boom als symbool van leven en dood.

* DE NEDERLANDS Antilliaanse vereniging van diëtisten propageerde vanaf 1982 de z.g. *Groep van zeven*, de basiselementen waaruit een gebalanceerd dieet zou moeten bestaan. Nu is men daar min of meer van afgestapt en wordt er gestreefd naar een dieet dat beter is aangepast aan de lokale situatie. Wat dat inhoudt vertellen Francien van Einthoven en Ellen Doorstam in een interview met Nel Casimiri (pag. 4)

* ATLANTA bereidt zich nu al voor op de Olympische Spelen van 1996. Kosten noch moeite worden gespaard om hiervan de grootste spelen aller tijden te maken. Hubert Linkels behoorde bij de 87 internationale journalisten die van 16 tot 23 mei een rondreis door de Amerikaanse staat Georgia maakten en daarbij de gelegenheid kregen om een kijkje te nemen bij de voorbereidingen voor de *games*. Een reportage op pag. 8.

* Verder in Ñapa de gebruikelijke rubrieken zoals: Buitenland, Boeken, Kerk en Wereld, Techniek, Filatelie, Liever Heimwee dan Holland en de wekelijkse Kruiswoordpuzzel.

ÑAPA wordt wekelijks gratis bezorgd aan Amigoe-abonnees en is in de losse verkoop verkrijgbaar met deze zaterdagkrant voor het totaalbedrag van een gulden.

Bij bruiloft van kroonprins Nahurito:

Nationalistisch Japan wil vroegere volkslied

TOKYO - Het keizerlijk paleis van Japan staat onder zware druk van talrijke politici om op de huwelijksdag van de kroonprins volgende week woensdag toch het omstreden onofficiele Japanse volkslied te spelen.

Hojo Nakajima, tweede opperceremoniemeester en woordvoerder van het Japanse hof, had vrijdag op een persconferentie over het huwelijk het verklaard dat er geen sprake was van het spelen van de "Kimigayo". Toen kreeg hij echter een memorandum van het keizerlijk paleis met daarin een verklaring dat het hof het spelen van het volkslied opnieuw zal overwegen, dit op aandringen van de regering die de bruiloft betaalt.

De Kimigayo geldt in Aziatische landen die leden onder Japanse aanvallen en terreur, als symbool voor het Japanse militarisme tot 1945. Conservatieve Japanners pleiten al jaren voor eerherstel van het lied. Volgens woordvoerder Nakajima was het ontbreken van het lied op het protocol voor de huwelijksceremonie een wens van het bruidspaar, kroonprins Naruhito (33) en de 29-jarige zakenvrouw Masako Owada.

De bruiloft op 9 juni zal een familiair onderonsje worden. Voor de huwelijksceremonie van slechts vijftien minuten is geen enkele buitenlander uitgenodigd, vertelde Nakajima verder. Ongeveer negenhonderd personen hebben een invitatie ontvangen, uitsluitend leden van de keizerlijke familie en kopstukken uit de Japanse politiek en economie.

De Japanse keizer en keizerin schitteren door afwezigheid, maar de kersvers gehuwden zullen het keizerlijk paar later woensdag met een aparte ceremonie formeel op de hoogte brengen van het huwelijk.

Tussen 15 en 17 juni zijn er zes banketten voor in totaal 2700 personen. De eerste vijf zijn bedoeld voor Japanse genodigden, het zesde is voor ambassadeurs en hun echtgenoten, aldus ceremoniemeester Nakajima.

'Mening Victorina al lang bekend'

Inderson: Brief BC koren op molen Hirsch Ballin

WILLEMSTAD — De criminoloog en voormalig minister van Volksgezondheid Stanley Inderson noemt de dreiging met disciplinaire strafoplegging jegens Siegfried Victorina koren op de molen van de Nederlandse minister Hirsch Ballin. "Curaçao zet de klok terug", zegt hij.

De brief is een aanval op de vrijheid van de mens en op de vrijheid van meningsuiting, meent Inderson. "Terwijl Nederland bezig is bewijzen te vergaren van onbehoorlijk Antilliaans bestuur, komt het BC van Curaçao met zo'n brief. Daarin verwijt het BC Victorina een ondeskundige mening over druggebruik, terwijl hij de grootste expert op het gebied van drugs is die het eiland rijk is".

Hij denkt dat Curaçao hiermee juist de bewijzen voor Hirsch Ballin aandraagt en als het ware harakiri pleegt. Bovendien staat er volgens hem niets nieuws in het gewraakte interview. De daarin geuite opinies zouden ook al in rapporten naar voren zijn gebracht.

De criminele situatie op Curaçao is volgens de criminoloog in de eerste plaats te wijten aan de ergerlijke laksheid van het bestuur inzake criminaliteit. De situatie zou zelfs erger worden, zowel wat betreft intensiteit, ernst, frequentie als karakter. Er komt steeds meer geweld op het eiland. Volgens Inderson is de verslechtering ook te wijten aan het uitblijven van een effectief beleid. "De overheid draagt de oplossing niet aan, ze vormt zelf het probleem", zegt Inderson.

Inderson denkt voorts dat Victorina en hijzelf niet de mening van een drugexpert en een criminoloog naar voren hebben gebracht, maar de mening van Jan Publiek.

Hoewel ook ambtenaren recht op een eigen mening hebben, heeft Victorina niet als ambtenaar, maar als individu gesproken, zegt Inderson.

"Wie nog bewijzen zoekt voor het wanbeleid van de overheid inzake drugbestrijding, kijkt maar naar het levensgrote skelet op Groot St. Joris", aldus Inderson in een reactie.

Cabaretier steunt Amigu-actie bij strand Jeremi

WILLEMSTAD — Amigu di Tera voert zondag 6 juni om 11uur actie bij de poort voor het strand van Jeremi. Daarbij zal ook de Nederlandse cabaretier Freek de Jonge aanwezig zijn.

In het kader van de activiteiten rond Wereldmilieudag, vandaag, legt de milieubeweging de nadruk op de schoonheid van onze stranden. Die dreigen volgens Amigu di Tera echter voor de bevolking van Curaçao verloren te gaan. Zij roept daarom iedereen op om morgen bij Jeremi aanwezig te zijn en een handtekening te plaatsen onder een brief aan de overheid. Daarin wordt gevraagd om vrije en gratis toegankelijke stranden. De handtekeningenactie duurt de hele maand juni.

Bij Jeremi hebben de nieuwe eigenaars van het terrein voor het strand een hek geplaatst, zodat het strand niet meer toegankelijk is. De milieubeweging is fel gekant tegen het sluiten van stranden. Op die manier kan slechts een kleine groep mensen genieten van de schoonheid van Curaçaos natuur, zo menen de vrienden van de aarde.

Amigu di Tera eist een duidelijk beleid ten aanzien van de stranden, het rif, de kust en de zee. Zij heeft ook bezwaren tegen de aanleg van kunstmatige stranden, omdat die het koraal en het rif van Curaçao aantasten of zelfs vernietigen.

Historisch pand Des Bouvrie weer te koop

Nederlander teleurgesteld over subsidie monumenten

WILLEMSTAD — Een oud pand kopen op Scharloo, dan komt de subsidie vanzelf wel. Iets dergelijks moet de Nederlandse binnenhuisarchitect Jan des Bouvrie gedacht hebben toen hij Scharlooweg 33 kocht. Dat je ook op Curaçao tekeningen, een bestek en een begroting moet inleveren, voordat men over subsidie kan besluiten, was kennelijk nog niet bij hem opgekomen.

Het pand staat nu te koop, omdat Des Bouvrie naar eigen zeggen al tweeëneenhalf jaar wacht op subsidie om het verkommerde in- en exterieur op te knappen. Maar hij heeft de hoop nog niet opgegeven. "René Römer is nu voor mij bezig om de zaak toch nog rond te krijgen", zegt hij. "Als ik maar een *letter of intent*, een toezegging krijg voor subsidie, dan ga ik het huis in zijn oorspronkelijke staat herstellen".

Römer, voorzitter van de Monumentenraad, zegt desgevraagd dat hij het wel met Des Bouvrie over een *letter of intent* heeft gehad, maar zich voor niemand inzet. "Geen kwestie van. Hij heeft me gevraagd naar de regels voor het verkrijgen van subsidie. Die heb ik hem vorige week gefaxt, dus die heeft hij zwart op wit".

Verwacht mag worden dat Des Bouvrie al maandenlang op de hoogte is van die regels. Eind januari werden de eisen waaraan een subsidie-aanvraag moet voldoen hem toegestuurd.

Des Bouvrie heeft in het verleden contact gehad met de restauratie-architect van het Monumentenbureau, Michael Newton, en het hoofd van dat bureau, Otto Steenbrink. Het gesprek met de laatste is naar de mening van Des Bouvrie zo negatief verlopen dat hij maar besloten heeft het pand weer te koop te zetten. Hij heeft er ook al enkele gegadigden voor. Hij wacht echter nog even met de verkoop, omdat hij hoopt heeft dat er toch subsidie los zal komen, ook al heeft hij daarvoor geen enkele toezegging.

Steenbrink vertelt dat het pand eind 1991 door Des Bouvrie is gekocht. De vorige eigenaar had medio 1990 een incompleet subsidieverzoek ingediend. Bouwtekeningen, bestek en begroting ontbraken nog, er was alleen een dossier bijgevoegd.

"Formeel zijn wij pas medio december 1992 op de hoogte gesteld van het feit dat Des Bouvries de nieuwe eigenaar is. Hij is er kennelijk van uitgegaan dat hij de subsidie-aanvraag van de vorige eigenaar kon overnemen", aldus Steenbrink.

Des Bouvrie vroeg Newton af en toe naar de subsidie, maar die ging ervan uit dat de architect nog bezig was met de tekeningen en het bestek voor het pand. "Toen ik hem daar uiteindelijk om vroeg, sloeg hij op tilt. Het bleek dat er nog geen architect was ingeschakeld".

In het gesprek met Steenbrink dat daarna volgde, werd duidelijk dat Des Bouvrie zich wel realiseerde dat het op Curaçao niet anders toegaat dan in Nederland. Ook in Nederland wordt geen subsidie verkregen zonder dat daarvoor bestek, tekeningen en begroting zijn ingeleverd.

In datzelfde gesprek heeft Steenbrink uitgelegd welke stukken Des Bouvrie precies moet inleveren, wil hij voor subsidie in aanmerking komen. "Maar ik heb hem geen toezegging gedaan, dat kan ook niet. Wij doen alleen aan beleidsvoorbereiding, het Monumentenfonds beslist over de toekenning van de subsidie. Die voert het beleid uit. Maar elk restauratieinitiatief wordt door ons toegejuicht".

Des Bouvrie wil het pand in inrichten als een filiaal van zijn Nederlandse kantoor in Naarden. Hij heeft een adviesbureau voor interieur en verkoopt meubels. Op Curaçao heeft hij al enkele adviezen gegeven voor de inrichting van appartementen en hotels. Hij zou graag meer werk hier doen. Bovendien is hij 'erg verliefd' op het pand, volgens sommigen het mooiste van Scharloo.

Een lach in orgeltonen

EEN NIEUW gezicht en een nieuwe stijl. Henny Blok haalde met behulp van Rinus van Houten (UNA) het werk van een jonge kunstenares naar Curaçao. Chantal Breukers is nog niet eerder op Curaçao geweest en haar werk is hier nog onbekend. Zij woont en werkt in Nederland, maar een reis naar Guatemala bracht haar in de ban van palmbomen, zon en vooral schelpdieren. Het vooruitzicht van een expositie op Curaçao voegde daar de cactussen aan toe.

De tentoonstelling van Chantal Breukers omvat schilderijen en tekeningen. Ze heeft gewerkt met acrylverf op linnen, soms aangevuld met olieverf en/of ballpoint. Chantal Breukers gebruikt veel primaire kleuren. De tekeningen zijn eenvoudig en lijken van minder belang op de felle opvallende achtergronden. De onderwaterwereld vormde de inspiratie voor twee series: 'Studie naar Passie'. In de eerste plaats schelpen, later werd die passie verder uitgewerkt in man/vrouw figuren, oorschelpen, enz. De volmaaktheid van die passie wordt wat sceptisch beschouwd: de paradijselijke appel is een klokhuis geworden.

Aan de andere kant blinkt het goud in 'Blinde Ikonen', Stomme Ikonen' en 'Cactae' (gemaakt toen ze wist dat de reis naar Curaçao doorging). Het gebruik van goudverf of bladgoud op olieverfschilderijen lijkt steeds populairder te worden in Europa.

Hoewel in haar schil[...] rijen veel symboliek vo[...] komt wil Chantal Breuk[...] geen betekenis toeken[...] aan haar voorstellingen. [...] wil niets verklaren, all[...] laten zien. Henny Bl[...] citeerde haar in haar op[...]ningswoord: 'Er is geen be[...]kenis, alleen een zoeken na[...] betekenis'. Symbolen sp[...]ken echter hun eigen ta[...] vaak nog duidelijker dan e[...] taal in letters.

Chantal Breukers uit zi[...] in beelden, het is aan [...] toeschouwer die taal te lez[...] Zij zit niet diep verscholen[...] maar blijft aan de opp[...]vlakte, hoewel soms ov[...] schaduwd door de invlo[...] rijke achtergronden. Di[...] spreken hun eigen taal.

Chantal Breukers. '[...] lach in orgeltonen'. Ex[...]sitie van schilderijen en te[...]ningen in Gallery '86 va[...] t/m 18juni 1993. Trompstr[...] (hoek Handelska[...] Geopend van maandag t[...] vrijdag van 9.30-12.00 uur[...] van 15.00-17.30 uur, zat[...]dags van 9.30-12.00 uur.

●NEL CASIM[...]

■ *Blinde Ikonen II.*

OPINIE

door **Ronnie Rens Sr.**

ARMOEDE. HET IS de schandelijkste zaak waar de wereld mee opgescheept zit. Tal van landen hebben verzuimd — en verzuimen nog steeds — maatregelen te treffen om het lot van de mensen, die niets hebben, te verzachten. Weinig gemeenschappen ondernemen actie om de leef- en woonomstandigheden te verbeteren van degenen, die geen dak boven het hoofd hebben of slecht gehuisvest zijn, die niet weten hoe ze vandaag aan eten komen en een totaal uitzichtloos bestaan lijden.

Zo ernstig is dit probleem geworden, dat de Verenigde Naties dit jaar Wereld Milieudag heeft gekoppeld aan de armoede. In landen als Brazilië en Haïti blijven arme gezinnen alleen maar in leven door lukraak bomen om te kappen voor het bouwen van primitieve woonruimte, worden nuttige gronden van hun beschermende laag ontdaan om er landbouw op te plegen, ongebreideld aan visvangst gedaan, de rivieren vervuild, kortom: het milieu permanente schade toegebracht. Armoede heeft, aldus de Verenigde Naties, daarom niet alleen negatieve gevolgen voor de mensen die erdoor zijn getroffen, maar ook voor het land en zelfs voor de hele wereld.

De plaatselijke milieubewegingen, Defensa Ambiental en Amigu di Tera, hebben ingehaakt op het door de VN voorgeschreven thema en voeren dit jaar in het kader van Wereld Milieudag actie voor het meer toegankelijk maken van de Curaçaose stranden. Doordat diverse baaien nu afgesloten zijn voor het publiek, heeft op de nog overgebleven stranden *over-crowding* plaats hetgeen nadelige invloeden heeft op het milieu en de visstand. Het blijft zich, hoe dan ook, concentreren rond de armoede.

"Steeds meer elitaire toestanden ontstaan hier. Zoals Julianadorp en Emmastad in de Shell-periode afgesloten waren voor de plaatselijke bevolking, zo zien we steeds meer projecten en individueel bezit bolwerken worden van ontoegankelijkheid. De natuurlijke rijkdommen van Curaçao worden opgedeeld tussen de rijken en steeds verder vercommercialiseerd", zegt Lloyd Narain van Defensa Ambiental.

Narain heeft dieper in de materie gekeken. Zo becijferde hij dat de jonge jongens die in supermarkten de boodschappen voor de klanten inpakken en naar de auto dragen, per dag meer verdienen dan de dame die achter de kassa werkt en in vaste dienst is. Narain laat toch de draad van Wereld Milieudag niet los: de hinderverordening moet nu eindelijk worden aangenomen, vindt hij.

Moderne wetgeving hierover ligt al tien jaar bij de overheid. De huidige milieuwet is veertig jaar geleden aangenomen, en handelt alleen over geluidsoverlast, illegale vuilstorting e.d. Bovendien is de grootste vervuiler van het eiland, de olieraffinaderij, in de huidige milieuverordening vrijgesteld van de bepalingen die erin worden voorgeschreven. In de nieuwe verordening gaat het ook over overlast aan de natuur en de invloed van de sociaal-economische ontwikkelingen op het milieu. "Als de grootste vervuiler niet in de kraag wordt gegrepen, pakt men de kleintjes ook niet aan", redeneert Narain.

Het centrale thema van zowel de Verenigde Naties alsook de lokale milieu-organisaties, blijft evenwel de armoede. Ook daar wordt op deze eilanden weinig tegen gedaan. Toch zullen wij de handen ineen moeten slaan, zal de overheid vooral de minderbedeelden tegemoet moeten komen en zal de rijke elite zich socialer moeten opstellen om de rijkdommen op een eerlijke manier te spreiden.

Protest tegen arbeidsloon van 17 en 145 cent per uur

WILLEMSTAD — Twee vrouwen hebben bezwaar aangetekend tegen hun uurlonen van omgerekend zeventien cent en Nafl 1,45. Zij zullen via een advocaat hun achterstallig salaris opeisen.

Zij hebben wegens wat juridisch heet ' dringende redenen' het dienstverband beëindigd. De werkgevers zijn handelaren van de Vrije Zone. Het probleem voor de twee vrouwen schuilt in het gegeven dat zij dienstmeisjes zijn en van Indiaase nationaliteit zijn evenals hun werkgevers.

Een van de vrouwen heeft inmiddels een nieuwe werkgever gevonden. Indien het werkverband opgezegd wordt, verliest een buitenlandse werknemer het recht in de Antillen te verblijven. Jurisprudentie heeft verandering gebracht in deze regel van het zogenoemde uitzettingsbeleid.

Die jurisprudentie is gebasseerd op een Hof-vonnis van september vorig jaar in een zaak van een dienstmeisje uit Ecuador en op een richtlijn van de vorige mminister van justitie, Ivo Knoppel, dat in bepaalde gevallen buitenlandse werknemers het recht hebben binnen een maand een nieuwe werkgever te zoeken. In een aantal rechtszaken is naar voren gekomen dat sommige buitenlandse werknemers onkundig zijn van hun arbeidsrechten en dat er werkgevers zijn die bij fricties met hun buitenlands personeel de vreemdelingendienst van de politie inschakelen en uitzetting verzoeken.

De minister van Arbeid en Sociale Zaken en zijn departement zijn op de hoogte van de claim van de twee vrouwen. De twee werkneemster zeggen dat zij dertien uur per dag of meer werkten, gemiddeld 88 uur per week. Dat is niet in overeenstemming met bepalingen in arbeidswetgeving. In plaats van 200 dollar werd 45 respectievelijk 90 dollar per maand betaald. Met het recht op vrije dagen werd een loopje genomen en het vrije contact met de buitenwereld werd de inwonende dienstmeisjes naar hun zeggen niet of nauwelijks gegund.

Honderdduizend bezochten ITC

WILLEMSTAD — Het ITC ontving in 1992 ruim 104.000 bezoekers op congressen, beurzen, tentoonstellingen en dergelijke. Bijna 2500 daarvan waren afkomstig uit het buitenland.

Prèke zaait onbedoeld verwarring

EEN BETREURENSWAARDIGE tekortkoming van de redactie heeft gisteren voor een misverstand gezorgd omtrent de Preke, bovenaan rechts op de voorpagina. Daar had moeten staan: **Chata: bad bus-ness**.

Dat was bedoeld als een woordgrapje ten aanzien van het beleid om bussen op te doeken en toeristen te dwingen massaal in taxi's te stappen. Door het ontbreken van het woord 'Chata' en de plaatsing vlak boven een foto van een verkeersongeval kan de indruk zijn ontstaan dat de redactie de draak wilde steken met de ramp op Banda'bou. Niets is minder waar.

Wij bieden onze diep gemeende verontschuldigingen aan ieder die zich gekwetst heeft gevoeld. Daarnaast betuigen redactie en directie van de Amigoe hun medeleven aan alle ouders, familieleden en vrienden van de slachtoffers van de tragedie in Dokterstuin.

Installatie 21ste Hof-president

■WILLEMSTAD — Mr. ing. Luis de Lannoy (43) is de nieuwe president van het Gemeenschappelijk Hof van de Nederlandse Antillen en Aruba. Hij werd vrijdagmiddag geïnstalleerd in een buitengewone bijeenkomst van het Hof. Hij is de 21ste president. De Lannoy studeerde rechten aan de UNA en was voor zijn rechterlijke carrière begon officier bij de brandweer. Op de foto naast hem - met bril - mr Bob Wit en aan de andere zijde mr Frank Stüger die waarnemend Hof-president is. De Lannoy, Stüger en procureur-generaal Robert Pietersz voerden kort het woord. De deken der advocaten Ernst Soliana doorbrak een traditie door dit keer geen rede namens de balie te voeren.

De Lannoy zei blij te zijn met het goede imago van het Hof van Justitie. Dat moet zo blijven vindt hij. Het is dan ook niet wenselijk dat er nog meer wordt bezuinigd op de personeelbezetting bij de griffie, het ondersteunend ambtelijk apparaat van de rechters, aldus De Lannoy.

Instanties bekijken situatie per boot

Havenoverleg: Beheer van Spaanse Water in een hand

WILLEMSTAD – Op uitnodiging van het Havenoverleg hebben vrijdag 4 juni vertegenwoordigers van ministeries, diensten en instanties die met het Spaanse Water te maken hebben een boottocht over dit water gemaakt. Curaçao Ports Authority (CPA) heeft gedeputeerde Mendes de Gouveia al in 1990 verzocht het Spaanse Water te mogen beheren. Het Havenoverleg meent dat het een goede zaak is wanneer het beheer in een hand komt.

Onder de deelnemers aan de boottocht bevonden zich de ministers van Verkeer en Vervoer (Desta Nisbeth) en van Justitie (Suzy Römer), de onderdirecteur van het CPA, mr C.A. Nicastia, De Vries van de Scheepvaartinspectie, waarnemend directeur van het departement van Financiën H. Victoria, officier van justitie mr H. Donker, vertegenwoordigers van de marine, hoofd van de milieudienst Quirino Richardson en talloze andere betrokkenen. Na de boottocht spraken zij op de Curaçao Yacht Club over de problematiek van het Spaanse Water.

Het gebruik van het Spaanse Water vormde in het verleden geen aanleiding tot het voeren van een beleid. Met het toenemend gebruik door omwonenden en recreanten is de noodzaak tot beheer echter toegenomen. Daarbij zit het probleem hem in gebrekkige wetgeving, te weinig capaciteit bij de controlerende instanties en de veelheid aan diensten die met het Spaanse Water te maken hebben.

De eerste aanzet om tot een effectief beheer van het Spaanse Water te komen bestond uit een rapport van Grabowsky & Poort en Curconsult. Dat werd opgesteld in opdracht van het CPA. De bureaus onderzochten de milieu-hygiënische situatie van het Spaanse Water en de financiële aspecten van het beheer. Dat rapport verscheen in december 1990. Eerst zal (een deel van) het beheer van het Land aan het eiland dienen te worden overgedragen. Daarna kan eventueel het beheer in handen **van het CPA worden gelegd.**

Het Havenoverleg is van oordeel dat het CPA goede plannen heeft met het Spaanse Water en meent dat deze instantie over voldoende ervaring beschikt om het beheer adequaat te kunnen uitoefenen.

Als alles in een hand komt, kunnen effectievere maatregelen getroffen worden die het milieu, de drugsmokkel en de afmering van jachten op het Spaanse Water betreffen. De regelgeving daaromtrent is momenteel volstrekt onvoldoende.

Het Havenoverleg komt sinds ongeveer twee jaar regelmatig bij elkaar. In het overleg zitten alle diensten die te maken hebben met het water op Curaçao.

Zie ook Ñapa p.3

Private sector Curaçao wil samenwerking met Aruba

WILLEMSTAD - Curaçao en Aruba moeten in de toekomst, als Curaçao ook de Status Aparte heeft, op een aantal staatsrechtelijke gebieden gaan samenwerken. Deelneming door andere delen van het Koninkrijk moet daarbij mogelijk zijn. Dit is een van de uitgangspunten in de vrijdag gepubliceerde 'Contourennota staatkundige toekomst Curaçao' van de Kamer van Koophandel en Industrie.

Naast de huidige regeling van een gemeenschappelijk Hof van Justitie wordt onder meer gedacht aan een Constitutioneel Hof, een Openbaar Ministerie en een Algemene Rekenkamer, die voor beide landen moeten gaan werken. Verder zullen er eensluidende verkiezingsprocedures, toelatings-, vestigings- en verwijderingensregelingen voor Nederlanders moeten worden overeengekomen en zal er samenwerking bij de administratieve en reguliere rechtspraak tot stand worden gebracht. Om de bestuurlijke kwaliteit van de toekomstige regering van Curaçao te waarborgen wordt er gedacht aan hoger toezicht van de gouverneur, een versterkte functie van de Raad van Advies, wetgeving voor openbaarheid van bestuur en bestuursrechtelijke wetgeving.

Het Curaçaose bedrijfsleven vindt dat de schuld van rond 800 miljoen gulden die de Antillen inclusief Curaçao bij Nederland hebben, dient te worden kwijtgescholden. Voorts zouden nieuwe ontwikkelingsgelden als schenkingen moeten worden aangemerkt. Bovendien kan het solidariteitsfonds voor steun aan de kleine, minder draagkrachtige eilanden worden opgeheven, omdat die eilanden in een nieuwe staatkundige structuur hun begrotingstekorten zelf met Nederland kunnen regelen.

De fiscale regeling van Curaçao moet met het oog op de financiële off-shoresector, aldus de nota, onafhankelijk zijn. Verdere consequenties van een Status Aparte zijn o.a. dat de Antilliaanse Luchtvaartmaatschappij (ALM) de Curaçaose Luchtvaartmaatschappij (CLM) wordt en dat de Bank van de Nederlandse Antillen de Bank van Curaçao gaat heten. Daarnaast krijgt het nieuwe land een eigen munteenheid, de Curaçaose gulden (CUF) die net als de Antilliaanse gulden gekoppeld is aan de Amerikaanse dollar.

Minister plaatst verbetering post tegenover kritiek

WILLEMSTAD — De kritiek op de posterijen is niet helemaal terecht. Dat zegt minister Nisbeth. Want de postdienst doet zijn best, is het argument. De postdirectie ziet als haalbaar ideaal dat een brief binnen 48 uur bezorgd is door de postbode.

Adviseurs van de Nederlandse PTT hebben de directie geholpen met reorganiseren. Voorbeelden van verbeteringen zijn: een overzichtelijker sorteersysteem en bezorgroute, klachten over de bedrijfsruimte worden verholpen en er is een nieuwe organisatiestructuur ingevoerd waarin goede hoofdbrievenbestellers gedelegeerde verantwoordelijkheid dragen voor een bezorg-zone. Deze sub-leiders hebben zamen met de directie een management-training gevolgd. Verder hebben de postbodes les gehad in motivatie, veilig rijgedrag, verkeersregels en omgang met de dienstwagens en de verkeersregels. Dat laatste is bedoeld om de hoge onkosten van het wagenpark te drukken.

Nisbeth zegt ook dat er intensief gewerkt wordt aan het voorkomen van achterstanden in de bezorging. Er zijn uitzendkrachten in opleiding tot postbesteller. Sociale problemen van enkele postbezorgers worden aangepakt, in enkele gevallen moeten maatregelen worden genomen. De minister weidt hierover niet uit. Nisbeth erkent dat in de publieke kritiek van afgelopen week een kern van waarheid schuilt.

Op Tera Cora hoogste punt bereikt

Kodela en overheid wensen uitbreiding windmolenparken

WILLEMSTAD — De overheid zal de dienst Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting opdracht geven om in overleg met Kodela terreinen te reserveren in het Eilandelijk Ontwikkelingsplan (EOP). Deze terreinen zijn bestemd voor de vestiging van meer windmolenparken.

Dat zei Kodela-gedeputeerde Abel Arrindell gisteren ter gelegenheid van het bereiken van het hoogste punt van het windmolenpark te Tera Cora. Vervolgens beklom hij de dertig meter hoge windmolen, waar hij de Curaçaose vlag ontvouwde en de molen met champagne doopte.

Arrindell zei dat in het huidige ontwerp-EOP alle terreinen die in aanmerking komen voor bestemming als windmolenpark al zijn aangemerkt als conserveringsgebied. Gezien de efficiëntie waarmee de bouw van dit park verloopt, moet uitbreiding niet uitgesloten worden, zo zei de gedeputeerde.

Hij kondigde tevens aan dat er plannen bestaan voor een toeristen- en informatiecentrum bij het park. Volgens hem trekken windmolenparken in Europa en Amerika toeristen aan. In het centrum zouden ook souvenirs worden verkocht, er komt een *coffee shop* of een restaurant en speelmogelijkheden voor kinderen.

Het windmolenpark kan in augustus in bedrijf worden gesteld. Dan zullen de twaalf molens op de Vlakte van Hato in totaal 1,3 procent van de Curaçaose elekriciteit opwekken. De officiële opening van het park vindt pas in maart 1994 plaats, wanneer in het ITC een internationale windenergie-conferentie plaatsvindt.

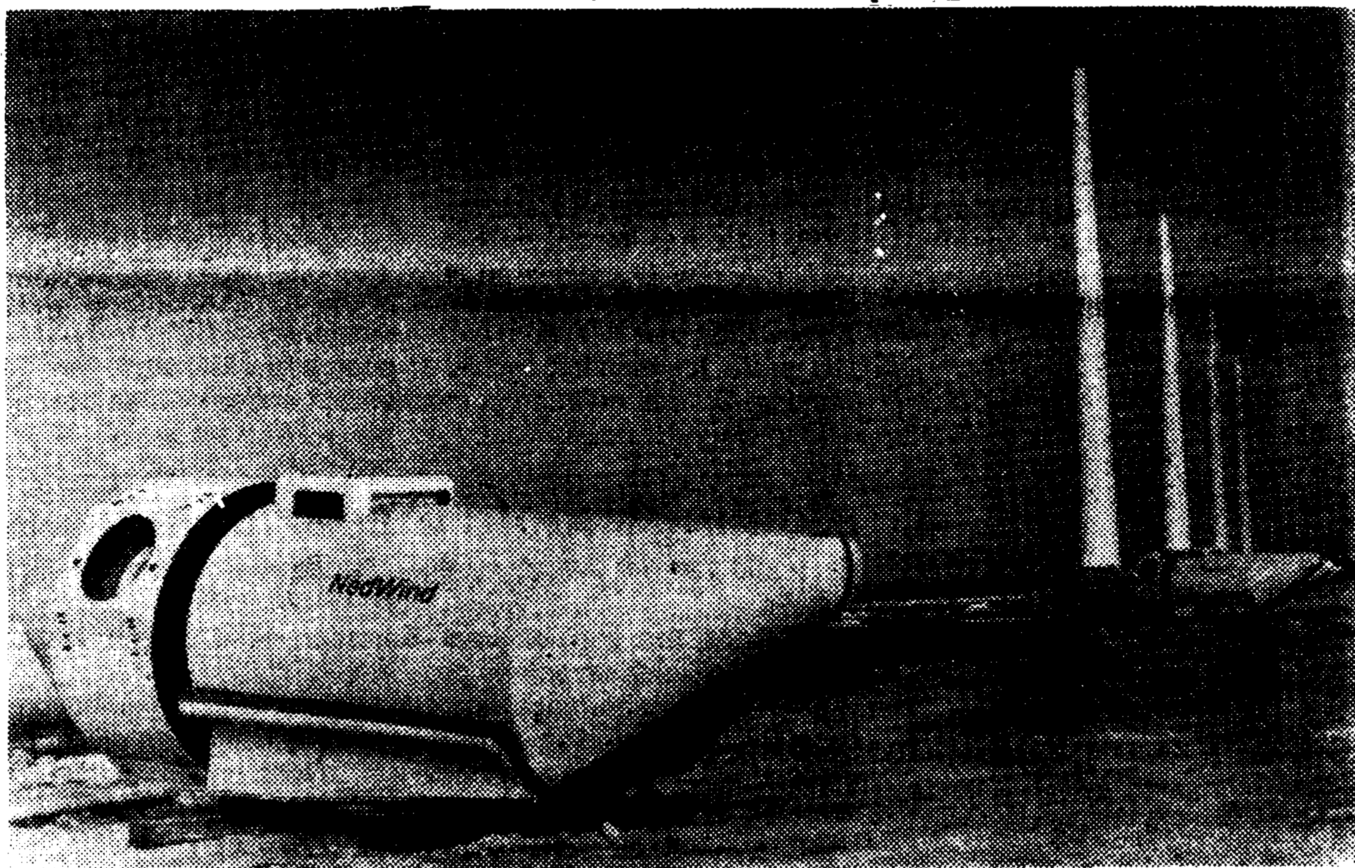
De windmolens worden vervaardigd door het Nederlandse bedrijf NedWind. Zowel de algemeen directeur van dat bedrijf, ir. D. Kooman, als de projectleider van het windmolenpark ir. Hubert Lopez wezen in het kader van wereldmilieudag vandaag op het belang van schone windenergie. Kooman stelde heel duidelijk dat het gebruik van windenergie alleen onvoldoende is. Er moet ook aandacht aan andere vormen van duurzame energie, zoals zonne-energie, worden besteed, alsmede aan energiebesparing. "Het is geen of/of, maar altijd en/en".

Die mening is de milieubeweging op Curaçao ook toegedaan. Die heeft altijd gezegd dat toepassing van duurzame energie in een samenhangend energiebeleid moet passen. Dat wil zeggen eerst de mogelijkheden van energiebesparing benutten en vervolgens bekijken welke alternatieve vormen van energie de conventionele, vervuilende methode kunnen vervangen.

Verder heeft de milieubeweging grote bezwaren tegen de locatie van het park, midden in een natuurgebied. Hoewel Kodela op het standpunt blijft staan dat de keuze van de locatie in overleg met onder meer de milieubeweging heeft plaatsgevonden, vindt deze dat er van overleg geen sprake is geweest en dat zij er veel te laat bij is betrokken. Toen was alles al in kannen en kruiken.

In totaal is met het windmolenpark tien miljoen gulden gemoeid. De Kodela heeft daarvan 51 procent voor haar rekening genomen. De rest wordt door Nederland en de EG gesubsidieerd. Volgens de gedeputeerde kan de investering van de Kodela er binnen zes jaar uit zijn, wanneer de geschatte besparing inderdaad 750.000 gulden per jaar is.

■ De eerste vier geraamtes van de windmolens staan overeind. Kodela verwacht dat eind volgende week alle twaalf windmolens opgesteld zijn.

Opsporing verzocht

WILLEMSTAD — De Stichting Dierenbescherming verzoekt opsporing van de dienstwagen die vrijdagmiddag op de Ronde Klipweg werd gestolen.

Een onbekende nam de beige Toyota pick up weg terwijl de chauffeur een hond voor het asiel ophaalde. De wagen met nummerplaat 87-71-V is herkenbaar aan het embleem van de dierenbescherming. Behalve de autosleutels is ook een mobilofoon in bezit van de dief. De Stichting is bereikbaar via het telefoonnummer van het asiel: 54300.

OPENBARE VERKOOP

Op woensdag 30 juni 1993 om 11:00 uur des voormiddags zal in de "Coral Room" van de Talk of The Town aan de L.G. Smith Boulevard nr. 2, te Oranjestad, Aruba, ten overstaan van notaris mr F.E.E. Tjon Ajong, of haar plaatsvervanger krachtens Artikel 1203 van het Burgerlijk Wetboek van Aruba in het openbaar, bij opbod, aan de meest biedende worden verkocht:

de hierna gemelde appartementen deel uitmakende van "THE MILL RESORT", te Aruba:

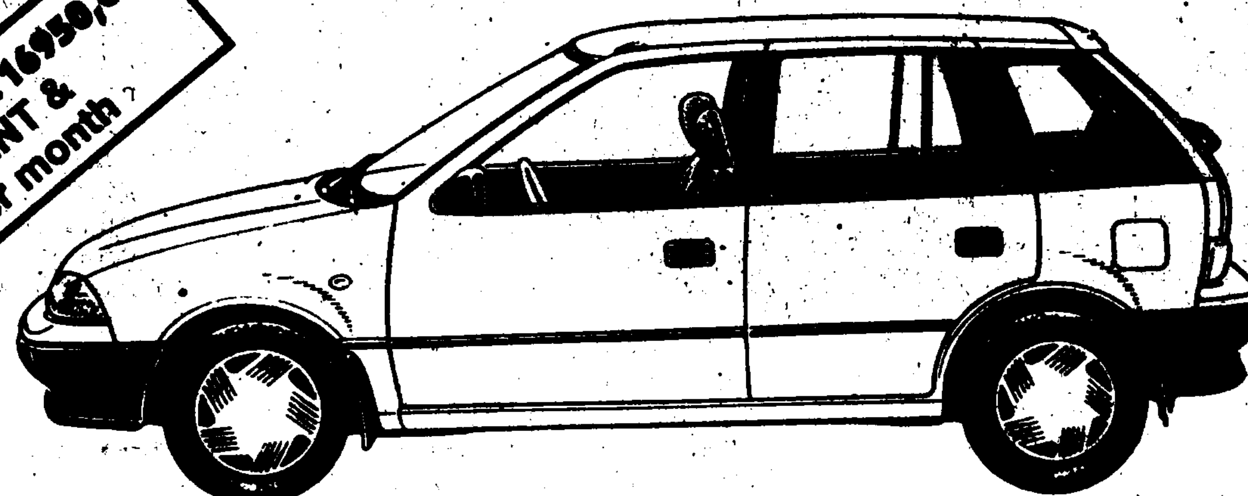
1. **de appartementen omvattende de bevoegdheid tot het uitsluitend gebruik van een appartementseenheid met toebehoren, kadastraal bekend als Land Aruba Tweede Afdeling Sectie C, complexaanduiding 1546-A, indexnummers 1, 2, 7, 8, 13, 14, 16, 19, 20, 26, 31, 32, 34, 46, 47, 48, 58, 59, 60, 66, met de tot de betreffende appartementen behorende deelgerechtigdheid in de gemeenschap, plaatselijk bekend als J.E. Irausquin Boulevard nr. 330; al welke appartementen bestemd zijn voor de exploitatie als luxe-hotel;**
2. **het appartement omvattende de bevoegdheid tot het uitsluitend gebruik van een appartementseenheid met toebehoren, kadastraal bekend als Land Aruba Tweede Afdeling Sectie C, complexaanduiding 1546-A, indexnummer 67, met de tot dat appartement behorende deelgerechtigdheid in de gemeenschap, plaatselijk bekend als J.E. Irausquin Boulevard nr. 330; welk appartement bestemd is voor het bouwen en exploiteren van een luxe-hotel.**

De veilingsvoorwaarden liggen ter inzage ten kantore van voormelde notaris vanaf 8 dagen vóór de veiling en houden onder meer in dat iedere bieder gehouden is terstond een bankgarantie of andere vorm van zekerheid te stellen tot nakoming van zijn bod en de bijkomende kosten.

mr F.E.E. Tjon Ajong, notaris
Spinozastraat 3, Oranjestad, Aruba
Tel.: 22947 / 22611 / 37973
Fax.: 21303

THE "KEY" OF YOUR ECONOMICAL HAPPINESS

CARIB MOTORS N.V.
L.G.SMITHBLVD # 112
ORANJESTAD, ARUBA
TEL:21840

PRIMA AUTO SALES N.V.
BERNARDSTRAAT # 115
SAN. NICHOLAS, ARUBA
TEL:43577

WEB N.V. produceert water en energie op Aruba en draagt bovendien zorg voor de waterdistributie. Dit bedrijf van vitaal belang voor Aruba, is op 1 december 1992 omgezet in een N.V.
In de afgelopen jaren heeft het bedrijf een periode van sterke reorganisatie meegemaakt.
Voor de komende jaren is een investeringsplan van Fl. 170 miljoen opgesteld in verband met verregaande renovatie en modernisering van de produktie-installatie.
Wij zoeken kontakt met kandidaten voor de onderstaande funkties.

afdelingshoofd mechanische afdeling m/v

U stelt het beleid op en brengt dit ten uitvoer. Tot uw werkzaamheden behoren onder andere het opstellen van onderhoudsschema's, het uitvoeren van voortgangskontroles, de personeelsplanning en de budgetbewaking van de afdeling.
U bent tevens verantwoordelijk voor het algemeen management van de afdeling en geeft leiding aan diverse onderafdelingen waar meer dan 15 personeelsleden werkzaam zijn. Als afdelingshoofd verantwoordt u uw beleid binnen de Sektor Onderhoud en bewerkstelligt u een goede samenwerking met andere afdelingen. Bovendien onderhoudt u kontakten met relevante externe instanties.
Als juiste kandidaat beschikt u over een HBO-werk- en denknivo in een technische richting. U heeft ervaring in mechanisch onderhoud en bovendien enige jaren ervaring in een leidinggevende funktie. Ref. nr. 966

afdelingshoofd magazijn m/v

Als hoofd van het magazijn bent u verantwoordelijk voor alle facetten van het magazijnbeheer.
U adviseert ten aanzien van voorraden, stelt prijzen vast, verzorgt de aankopen en maakt jaarlijks de inventaris op.
U geeft leiding aan magazijnmedewerkers. U bent verantwoordelijk voor het budget van uw afdeling. Bovendien zorgt u voor verzending van diverse goederen en onderhoudt u hiertoe kontakten met transporteurs. Tevens onderhandelt u met aannemers betreffende kontrakten. U rapporteert aan de Sektor Manager Onderhoud.
U funktioneert op een HBO-nivo en heeft een meerjarige ervaring in een logistieke funktie. U bent bekend met het werken in teamverband vanuit een leidinggevende positie en u beheerst de nederlandse, engelse en spaanse taal in woord en geschrift.
Persoonlijke kwaliteiten als onderhandelingsvaardigheid en stressbestendigheid kenmerken de juiste kandidaat. Ref. nr. 967

afdelingshoofd onderhoud/planning/ operation m/v

U bent verantwoordelijk voor het beleid, planning en kontrole van de afdeling. U stelt het afdelingsbudget op en draagt zorg voor de waterleverantie. U bent belast met de kwaliteitszorg, bediening en bewaking van het waterdistributienet.
U ontwikkelt onderhouds-, vervangings-, en uitbreidingsplannen ten aanzien van het waterdistributienet en brengt deze ten uitvoer. U adviseert ten aanzien van de waterdistributieproblematiek. Tevens bent u belast met de registratie van waterleidingen, het beheer van de tekenkamer en het wagenpark.
U geeft leiding aan de medewerkers van de onderafdelingen en draagt zorg voor een effektieve werkorganisatie. U bent bovendien verantwoordelijk voor de inbreng van het afdelingsbeleid in de sektor Waterdistributie en hiertoe adviseert u onder andere ten aanzien van het financieel-technisch afdelingsbeleid.
Intern onderhoudt u kontakten met de andere afdelingen, waaronder de afdeling klantenrelaties en debiteurenadministratie. Uit de aard van de funktie vloeien ook kontakten met externe instanties voort. U rapporteert aan de Sektor Manager Waterdistributie.
U heeft een afgeronde opleiding HTS-W of funktioneert op gelijkwaardig nivo en bij voorkeur heeft u ervaring met waterdistributiesystemen.
Leidinggevende kwaliteiten en persoonlijke kenmerken als doorzettingsvermogen en besluitvaardigheid zijn van belang voor het goed uitoefenen van deze funktie.
Ref. nr. 968

equipment inspection group technician (onderhoudsinspekteur) m/v

U voert in deze staffunktie inspektiewerkzaamheden uit met betrekking tot het onderhoud van alle bedrijfsinstallaties en werktuigen. U bereidt daarnaast de inspektieprogramma's voor en geeft adviezen ten aanzien van reparatiematerialen. U houdt het informatiesysteem van uw werkzaamheden bij en rapporteert aan de Sektor Manager Onderhoud.
U bent verantwoordelijk voor de kontrole van naleving van wettelijke en bedrijfsnormen.
U bent in het bezit van een HTS-W-diploma en bent ervaren in het uitvoeren van onderhoudswerkzaamheden. U werkt graag in teamverband en beschikt over een groot probleemoplossend vermogen. Ref. nr. 969

Schriftelijke sollicitaties voorzien van volledige gegevens moeten worden gericht aan Drs. H. Arends, Psychologisch Adviesbureau, Arendstraat 9, Aruba. Strikt vertrouwelijke behandeling gegarandeerd. Gelieve Ref. nr. van de funktie te vermelden.

psychologisch adviesbureau
arendstraat 9, aruba — scharlooweg 75b, curaçao

1. For rent:
Beautiful, luxury home across from water at Malmok.
Completely furnished. Rental period from July 1st till end of October (4 months).

2. For rent:
Beautiful house at Rooi Santo near Bakyal.
2 Bedrooms, 2 bathrooms. Unfurnished.
One or two year rental. $ 1,000 per month.
For information on above rentals please call Islands Trading Tel. 21029

TE HUUR
WINKELPAND
in Caya Betico Cro
m²
onder nr. Z
dit blad
Kaya B. Croes 110,
Oranjestad,
Aruba

SETAR
SERVICIO DI TELECOMUNICACION DI ARUBA
ARUBA

BEKENDMAKING

Servicio di Telecomunicacion di Aruba, SETAR maakt hierbij aan haar abonnees bekend dat de

AMA-SPECIFICATIE
(specificatie automatische internationale gesprekken)

van de maanden maart 1993 en april 1993 gereed zijn. Dit zijn de registraties van de gesprekken gedurende de periode van 20 januari 1993 t/m 19 februari 1993 en gesprekken gedurende de periode van 20 februari 1993 t/m 19 maart 1993.

Degenen die geabonneerd zijn op de AMA-SPECIFICATIE krijgen deze via post.

REIKI I EN
WORKSHOP
Gedurende de
maand juni met
master Hedy de W
Inlichtingen: Himal
New Age Center
Tel. 31728

Te huur per 1 ju
Compleet gemeubile
HUIS AAN Z
te Malmok.
3 slaapk., 2 badk.
3 porches, etc.
$ 2.000,= p/m
L.G. Smith Boulevard
Tel. 61326

CARPET & CURTAIN CONTRACTORS

MOTUYO:
Strongly addresses to: the Government - Head of Departments - Hotels - Refineries - Contractors - Architects - Home-owners & Merchants

MOTUYO N.V.:
Has the largest assortment & stock of the most beautiful carpets, rugs & curtains from Europe. Carpets 4 / 5 meter wide.

MOTUYO:
Expert and specialist MR. ROB BOELENS, Dutch prof. will gladly assist you with everything.

MOTUYO N.V.:
Guarantees all jobs and appointments, so also service after follow-ups.

MOTUYO N.V.:
Will be very pleased and happy to assist and advice you with your carpets and curtains needs.

Fresh coffee awaits you

MOTUYO CHO

ARUBA AGENDA

KANTOORUREN AMIGOE
open van 08.30-12.00/14.30-17.30 uur; zaterdag gesloten.

TELEFOON
24333.
Voor spoedgevallen na kantoortijd: 21639, 22316 en 24508. **Pageboy 127-0379.**

TELEFAX: 22368.

BANKREKENINGNUMMER
20.815.445 Banco di Caribe.

POLITIE
11100 (centrale) en 11141 (informatie).

ALARMCENTRALE
115.

* * * * * * * *

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/14.00-17.00 uur worden opgegeven; behalve op zaterdag. Alleen zoekertjes, die op maandag en donderdag vóór 10.00 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

* * * * * * * *

WACHTREGELING DOKTOREN
Zaterdag/zondag van 09.00-10.00/17.00-18.00 uur)
Oranjestad, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki Leendert, Paradera en Sta. Cruz: dokter A.S. Ridderstap via Dr Horacio Oduber Hospitaal (tel.: 24300) of via Alarmcentrum (115).
Pos Chiquito, Savaneta en San Nicolas: dokter M. Cheung via Centro Medico San Nicolas (tel.: 48833) of via Alarmcentrum (115).

* * * * * * * *

BOTICA'S
(nachtdienst)
Beneden de brug:
Sta. Cruz, Macuarima 23-B. Tel.: 28028.
Boven de brug:
San Nicollas, B. v/d Veen Zeppenveldstraat. Tel.: 45712.

* * * * * * * *

VOOR BRANDGEVALLEN, ongelukken of een of ander ongeluk gelieve Alarmcentrale (tel.: 115) op te bellen.

* * * * * * * *

CENTRO MEDICO CARABOBO
(Engelandstraat 7, tel.: 21777)
De wacht heeft dra Lili G. Beke-Martínez, tel.: 24696.

* * * * * * * *

INFORMATIECENTRUM KONINGIN WILHELMINA FONDS (voor de kankerbestrijding op Aruba)
Geopend van maandag t/m vrijdag van 08.30-11.30 uur - J.E. Irausquinplein 3 (juist achter de pastorie van Oranjestad).

* * * * * * * *

NARCOTICS ANONYMOUS HELPLINE
Tel.: 38989 (24 uur per dag).

* * * * * * * *

AIDS-HOTLINE
Vragen? Bel dan 23040/27352 tussen 07.30-12.00/13.00-16.30 uur.

* * * * * * * *

FADA/PRIDE
(Van Walbeeckstraat 25, tel.: 32999)
Open van maandag tot en met vrijdag van 08.00-16.00 uur voor inlichtingen omtrent preventie alcohol/drugsmisbruik.

* * * * * * * *

AMNESTY INTERNATIONAL ARUBA
P.O. Box 1029, tel.: 27808/48124.

* * * * * * * *

DIERENARTSEN
P. Berendsen en T.J.M. Wools, tel.: 21720.
Voor spoedgevallen buiten kantooruren tel.: 115.

* * * * * * * *

BRIDGECLUB ARUBA ARIBA
(Tivoliclub, Wilhelminastraat 16)
Dinsdagavond om 19.30 uur speelavond. Voor opgave/informatie tel.: 24953.

* * * * * * * *

TELEARUBA
ZATERDAG: 18.00 Cartoons; 18.30 3-2-1 Contact; 19.00 You Can Take It With You; 19.30 Elsa Klensch; 19.50 Big Story; 20.10 Special; 21.10 CNN News; 21.30 Movie; 23.30 Sports Tonight; 24.00 Sluiting.

ZONDAG: 09.00 Tennis French Open Men's Final 1993; 16.30 Studiosport; 17.35 Movie: Solomon, the Sea Turtle; 19.30 Show-Time; 20.30 CNN News; 20.50 Health Week; 21.05 Week in Review; 21.50 Movie; 23.30 Sports Tonight; 24.00 Sluiting.

* * * * * * * *

KERKDIENSTEN
BRAZIL: zon.: 09.00 en 19.00 uur.
DAKOTA: zat. 19.00 uur; zon.: 08.00 en 18.00 uur.
EMANUELKAPEL: zat.: 19.00 uur.
NOORD: zat.: 19.00 uur; zon.: 07.30 en 18.00 uur.
ORANJESTAD: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 10.00 en 19.00 uur.
PARADERA: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 en 17.30 uur.
POS CHIQUITO: zon.: 08.00 uur.
SAN NICOLAS: zon.: 08.30 en 18.30 uur.
SANTA CRUZ: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAVANETA: zat.: 19.00 uur; zon.: 17.30 uur.
TANKI LEENDERT: zon.: 09.00 uur.

* * * * * * * *

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
ORANJESTAD: 10.00 uur ds A. van den Doel (crèche en zondagsschool).
SEROE COLORADO: 08.30 uur ds A. van den Doel.
SAN NICOLAS: 09.00 uur ds. G.J. Dekker.
PIEDRA PLAT: 10.30 uur zondagsschool; 17.30 uur ds. G.J. Dekker.

* * * * * * * *

KAPEL MARINIERSKAZERNE SAVANETA
09.30 uur kerkdienst/eucumenische dienst,

Air Aruba stopt tijdelijk directe route Amsterdam

ORANJESTAD — De directie van Air Aruba maakte gistermiddag bekend, dat met ingang van donderdag 10 juni de directe verbinding Aruba naar Schiphol tijdelijk wordt stopgezet. Getracht wordt deze route mogelijk in een joint-venture te gaan vliegen met een andere maatschappij.

Volgens de directie van Air Aruba wordt voor de passagiers die reeds een passage op een van de Air Aruba vluchten hebben gekocht, vluchten met andere maatschappijen geregeld. Hierbij wordt gezorgd wordt dat het ongemak tot een minimum beperkt blijft. Eventuele alternatieve vluchten worden via de pers bekend gemaakt. Air Aruba wijst er op, dat al haar andere vluchten volgens schema gehandhaafd blijven.

In kringen van Air Aruba wordt reeds weken gesproken wat er in het kader van de herstructurering en financiering moet geschieden met de kostbare verliesroute tweemaal per week naar Amsterdam. In kringen van de aandeelhouders is men van mening dat deze verbinding direct moet worden stopgezet en dat de directie zich meer moet richten op routes, die voor de maatschappij betere resultaten kunnen opleveren.

In overleg van de directie en adviseur Warburg is in eerste instantie besloten de route tot begin volgend jaar te handhaven, gezien de vele reserveringen voor die periode. Het grote probleem voor Air Aruba is echter dat het geen eigen toestel heeft om deze route te vliegen. Het huurcontract voor de Boeiing 727 met Airlingus liep eind vorige maand af. Partijen konden elkaar niet vinden voor verlenging op dezelfde maandelijkse voorwaarden van 250.000 dollar plus kosten.

Uit Amigoe ter beschikking staande inlichtingen blijkt dat Air Aruba onder meer contacten heeft met de Braziliaanse maatschappij Varig en de Venezolaanse maatschappij Viasa over het vliegen van een mogelijke gezamenlijke Amsterdamroute. De directie van Air Aruba verwacht over een mogelijke joint-venture spoedig meer bijzonderheden en mogelijkheden bekend te kunnen maken. Hiervan hangt af wanneer de Amsterdamvluchten hervat kunnen worden.

Het is overigens niet de eerste maal dat Air Aruba haar Europa-vluchten moet stopzetten. Dit komt de geloofwaardigheid in de maatschappij zeker niet ten goede. Dit blijkt uit het feit dat de laatste tijd steeds meer mensen op Aruba de voorkeur geven met de KLM naar Europa te vliegen.

Daarom gaan er niet alleen in kringen van de aandeelhouders, maar ook in de hotelwereld stemmen op, om deze lijn voorgoed te stoppen, aangezien op deze wijze alleen maar schade wordt ondervonden van de huidige gang van zaken. Afgekeurd wordt dat men deze lijn met een miljoenenverlies alleen uit prestige oogpunt wil handhaven, terwijl er in de regio nog veel werkterrein ligt.

Reclamefilm Air Aruba

■ *ORANJESTAD — Ruim twintig stewardessen van Air Aruba speelden een belangrijke rol in een reclamefilm die René van Nie onlangs maakte. Voor deze gelegenheid speelden de dames de rol van passagier terwijl ze werden bediend door chef-kok Eduardo Ellis en super-ober Diesmer Scholten. De opname voor de dertig seconden durende reclamespot nam ruim zes uur in beslag en vond plaats in een op het platform van de luchthaven geparkeerd vliegtuig. Uiteraard waren belichting en cameravoering van dien aard dat alles zich 'echt' leek af te spelen in de lucht. Air Aruba is van plan de film eerste op Aruba en de Antillen te gaan gebruiken. Mogelijk volgt dan ook Nederland op een later tijdstip.*

Jaarverslag AIB: Nettowinst op zelfde niveau als 1991

ORANJESTAD — De Aruban Investment Bank n.v. (AIB) heeft het jaarverslag over 1992 gepubliceerd. Tengevolge van de veranderingen in de economische omstandigheden op Aruba, gekenmerkt door afnemende bedrijfsactiviteiten, bleef de nettowinst van de bank op vrijwel hetzelfde niveau als 1991. De ontwikkeling van de leningenportefeuille vertoonde een lichte daling terwijl de rente-opbrengsten enigszins toenam, veroorzaakt door vervroegde aflossingen.

In de eerste vijf jaar van het bestaan van de bank groeide het balanstotaal van 26,5 miljoen eind 1988 tot meer dan 55 miljoen eind 1992. Het totaal van uitzettingen aan projecten, op geaccumuleerde basis, bedroeg 57,6 miljoen over een totaal van meer dan vijftig projecten in de olie, toerisme, landbouw, visserij, groothandel, zakelijke dienstverlening, onroerend goed, transport en andere sectoren.

Vanaf de eerste dag in zijn bestaan, sinds 6 januari 1988, volgde de AIB de economische doelstellingen die voor de oprichting aanleiding gaven. Een van de belangrijkste doelstellingen was het verstrekken van lange termijn financieringen voor projecten die belangrijk zijn voor de economische ontwikkeling van Aruba. Destijds was het buitengewoon moeilijk om financieringen met looptijden van vijf jaar of meer te krijgen.

Met het kapitaal van aandeelhouders en een achtergestelde lening van de Arubaanse overheid, ter grootte van twintig miljoen, initieerde de AIB de evaluatie en financiering van diverse projecten, vooral in de toeristische sector, ter verlichting van de werkeloosheidsproblemen die Aruba destijds teisterden. Onder meer hoteluitbreidingen, nieuwe timeshare projecten, fotografische laboratoria, kippenfarms en een industriële wasserij werden mede of volledig gefinancierd door de bank. Verder nam de AIB de leningportefeuille over van de Nederlandse Participatie Maatschappij voor de Nederlandse Antillen (NPMNA) op Aruba.

De beslissing om een project te financieren hangt in de eerste plaats af van de *cashflow* prognose en daarmee van de verwachte winstgevendheid in de heersende marktomstandigheden. Onderpand en andere zekerheden zijn daarnaast ook van belang. Als er een gat in de markt is, de *cashflow* vooruitzichten zijn goed en er is voldoende inbreng van de promotoren, kan de bank positief beslissen over de lange termijn financiering.

Dit type financiering brengt lange termijn risico's met zich mee en vereist daarom ook een lange termijn visie en gespecialiseerde analytische vaardigheden. Met een geautomatiseerde databank, met alle belangrijke economische statistieken, nauwe persoonlijke contacten met economische en sociale partners, als ook bank project-evaluaties en marktstudie maken en heeft zij een helder beeld over toekomstige economische ontwikkelingen.

Van de andere kant hebben de AIB-leningen een minimale invloed op de groei van de geldhoeveelheid; consumentenkrediet of detailhandel financiering hebben dat wel. Dit komt omdat de middelen van de bank van aandeelhouders en lange termijn leningen reëel geld is.

De bank ontwikkelde kapitaalmarktinstrumenten voor cliënten en creëerde daarmee financieringsalternatieven voor zichzelf en voor andere financiële partners. Initiatieven die de economische efficiëntie verbeteren of macro-economische problemen oplossen, vallen onder de doelstellingen van de bank. Genoemd kunnen daarbij worden huisvesting, importsubstitutie of stimulering van exporten.

Naast projectfinanciering ontwikkelde de bank een reeks van financiële en technische adviezen voor zowel de private als de publieke sector, onder meer voor exportmogelijkheden voor de Europese Gemeenschap, marktonderzoeken, haalbaarheidstudies, evenals statistische analyses. Ook publiceert de AIB haar zogenaamde Economic Memorandum, ten behoeve van het lokale bedrijfsleven en beleidsmakers.

Aruba's huidige economische situatie met een gespannen arbeidsmarkt, huisvestingsproblemen, inflatiedruk en natuurlijke grenzen aan het absorbtievermogen, vereisen een behoedzame en gecoördineerde aanpak van de publieke en private sector. In dit scenario zal de bank doorgaan met het verder ontwikkelen van investment banking produkten ten behoeve van de efficiëntie van haar financiële markten. "De bank kijkt met optimisme naar de toekomst en is zich bewust van de belangrijke rol die ze heeft in de economische ontwikkeling van Aruba," aldus het persbericht, ondertekend door AIB-president J. Schoolmeesters.

Veroorzaker dodelijk ongeval hoort achttien maanden eisen

ORANJESTAD — Anderhalf jaar gevangenisstraf eiste officier mr. Merx tegen de Amerikaan G.P. die terecht stond omdat hij vermoedelijk onder invloed en zonder behoorlijke verlichting, ter hoogte van Svaneta een dodelijk verkeersongeval veroorzaakte. Op 18 juni wijst rechter mr. Giltay vonnis in deze zaak, waar vooral experts van beide partijen aan het woord kwamen.

Behandeling van deze zaak duurde lang. In eerste instantie bracht de advocaat van verdachte, mr. Rudy Oomen, een uitvoerig rapport van een Amerikaanse expert, waardoor de officier van Justitie mr. Merx zodanig verrast werd, dat hij uitstel van behandeling vroeg om eveneens een expert te horen.

Deze expert, Makkinga, had gisteren voor de rechter alle gelegenheid met zijn expertise, verlucht met vele foto's en tekeningen, te komen om hierdoor de rechter te kunnen bewijzen, dat verdachte naar alle waarschijnlijkheid het dodelijk ongeval had veroorzaakt. Op de vraag van de rechter of verdachte die avond zonder licht had gereden, liet Makkinga horen dat laboratoriumproeven dit bevestigd hebben. De gebroken lamp van zijn auto werd getest en het resultaat was positief.

Mr. Oomen wees in zijn verdediging op enkele fouten die door de politie werden gemaakt. Onder meer dat de fysieke toestand van zijn cliënt door de politie werd afgeleid door zijn optreden na het ongeluk. Op basis van onvoldoende bewijzen en gemaakte fouten door de politie verzocht hij vrijspraak voor zijn cliënt.

Staten eensgezind naar Den Haag en Willemstad

ORANJESTAD — De centrale commissie vergadering van de Arubaanse Staten, welke gisteren op verzoek van premier Nelson Oduber werd gehouden, had een goed verloop. Eensgezind werd besloten dat een delegatie van de Staten naar de Staten van de Nederlandse Antillen in Willemstad en het Parlement in Den Haag gaat om te verzoeken de wijziging van het Statuut afzonderlijk van de Toekomstconferentie te behandelen.

De Staten vergaderden gistermorgen om over de voorbereiding van de Toekomstconferentie te spreken. Dit gebeurde in een goede sfeer, waarbij premier Nelson Oduber liet weten dat de Toekomstconferentie degelijk goed moet worden voorbereid. Ook dat de Staten een werkzaam aandeel in de voorbereiding en conferentie krijgen.

Besloten werd een Statendelegatie naar Den Haag en Willemstad te sturen om te benadrukken dat Aruba er de voorkeur aan geeft dat de wijziging van het Statuut waardoor de onafhankelijksheidsdatum 1996 geschrapt wordt, afzonderlijk van de Toekomstconferentie behandeld wordt. Reeds eerder hebben de Staten van Aruba hierover unaniem een motie aangenomen. Hierbij werd gesteld dat men alle begrip voor de wensen van de Antillen heeft en deze ook zal steunen, maar het schrappen van de datum moet spoedig afgehandeld worden, waarbij niet op Toekomstconferentie gewacht kan worden.

AVP-leider mr. Henny Eman, die vanmorgen aan het hoofd van een AVP-delegatie naar Curaçao vertrok voor gesprekken met de Nationale Volks Partij (NVP), gaf als commentaar op het eensgezinde besluit van de Staten: "We hebben ze op het goede spoor gezet. Het is belangrijk dat de premier, in tegenstelling tot de in het verleden gemaakte opmerkingen van de coalitiepartijen, duidelijk heeft gemaakt dat er een terdege voorbereiding moet komen. Met eensgezindheid kan dit Aruba alleen maar ten goede komen."

Slalomcompetitie afgesloten met zinderende herenfinale

FISHERMANS HUT'S — Hoe pijnlijk de windloze start van de Hi Winds voor met name de organisatie en professionele windsurfers ook was; deze week heeft werkelijk alles goed gemaakt. Gistermiddag werd de slalomcompetitie rond vier uur afgesloten met een zinderende herenfinale. Als er vandaag geen rare dingen gebeuren tijdens de long distance race, mogen Jeroen Weststrate en Marrit Gorter zich zondag koning en koningin van de Hi Winds noemen.

Het bloed kroop gistermiddag bij velen op de Hutjes even niet waar het kruipen moest, toen de toeristenboot *Discovery*, afkomstig van Malmok, dwars door het parkoers voer en zich niks aantrok van de luide waarschuwingen uit de microfoon van de wedstrijdleiding en de kwade bemanning van de Hi Winds- en marinebootjes. Toen de boot, overigens beladen met bejaarde toeristen, als een soort protest net achter de startlijn bleef liggen, was de hilariteit ten top. Een toevallig op het strand vertoevende politievrouw werd overgebracht naar de *Discovery*, waar prompt een proces verbaal werd uitgeschreven. Waarschijnlijk tot grote opluchting van de oudjes, besloot de onsympathieke kapitein het Hi Winds-parkoers te verlaten.

De eerste zes plaatsen in de herendivisie van de in totaal negentig internationale deelnemers worden bezet door Arubanen. Maar ook de damescompetitie wordt aangevoerd door de Arubaanse surfsters Marrit, Veronica en Snezana. Hense Verploeg staat als eerste geplaatst in de masterdivisie. Wat velen vergeten is echter dat deze overwinningen deels te danken zijn aan de organisatie van de Wind Racers Club Aruba (WRCA) die de surfers middels haar tweewekelijkse wedstrijden op de Hutjes een goede voorbereiding gaf op de Hi Winds.

De dames hadden gisteren een rustige dag: er werd maar één ronde gevaren. Marrit Gorter, verzekerd van een eerste plaats, nam een vrije dag en liet de leiding over aan Veronica Posner en Snezana Nesic. Voor de andere deelneemsters leek de wind van dertig knopen en de hoge golven te veel: de boeien zagen het merendeel van de dames tijdens het draaien te water gaan. Regina Kieviet, zij neemt voor het eerst deel aan de Hi Winds, presteerde goed en bereikte na negen ronden een vierde plaats.

In de masterdivisie speelde zich gisteren een prachtig gevecht af tussen Hense Verploeg (Aruba), Pieter Zweers (Curaçao) en Neil Burnie van Bermuda. Hense won op sublieme wijze en met een grote voorsprong de finale. Pieter en Neil staan respectievelijk tweede en derde op de ranglijst.

Supermaster Alex Outerbridge was ook gisteren in topconditie en behield zijn eerste plaats, gevolgd door Niall Aitken, ook van Bermuda. Ernand de L'Isle, veelbelovend tijdens de eerste races, zag zijn dromen letter en figuurlijk in het water vallen, toen hij bij de laatste boei een smak maakte en zijn rivalen niet meer in kon halen.

Voor vandaag stond om 11 en 14 uur een long distance race gepland die voor twintig procent meetelt met het eindresultaat. De route is van de Fisherman's Huts naar het Costa Linda beach resort. Daar moeten de surfers om een boei draaien en weer terugvaren naar de vuurtoren om via het wrak te finishen op de Hutjes. Om 17 uur staan optredens van Rico Chet en raggae-band Roots Syndicate gepland.

Zondag houdt Idefre de eerste Aruba Triathlon, met tienduizend dollar aan prijzen. Er worden meer dan honderd inschrijvingen verwacht. De triathlon bestaat uit één kilometer zwemmen, een twintig kilometer lange mountain bike-toer om en nabij de vuurtoren en een vijf kilometer lange strandloop van de Fisherman's Huts naar Aruba Royal en weer terug. Zondagavond wordt om 19.30 uur op de Fisherman's Huts de prijsuitreiking gehouden van de amateur windsurfers.

Vakbonden en organisaties bepalen standpunt topoverleg

ORANJESTAD — De gezamenlijke vakbonden vergaderden met vertegenwoordigers van AHATA, ATIA, SNBA en ORMA over het bepalen van een standpunt ter voorbereiding van de Toekomstconferentie. Zij wijzen erop dat uit de gebeurtenissen van de afgelopen tijd duidelijk blijkt dat geen sprake is van een behoorlijke en verantwoorde voorbereiding. Aan de regering wordt een dringend beroep gedaan om met de groeperingen als een groep te bespreken welke passen genomen moeten worden voordat het politiek topoverleg in Den Haag plaatsvindt.

De gezamenlijke vakbonden FTA, SIMAR, SPA, SWA en UPA vergaderden met de handelsorganisaties over het verloop van de voorbereidingen voor de Toekomstconferentie. Het resultaat was een fax aan de regering waarin gewezen wordt op het falen van een behoorlijke voorbereiding.

Dit bleek uit het nationaal forum, waarover de premier stelde dat na het eindadvies van de ambtelijke commissie weer bijeen gekomen moet worden. Voorts bleek dit uit het feit dat voorzitter Lubbers voor 10 juni aanstaande in verband met de eind juni te houden topconferentie een topoverleg bijeen geroepen heeft.

Dit alles, aldus de organisaties in hun fax aan de regering, getuigt niet van een behoorlijke en verantwoorde voorbereiding van de conferentie die voor 24 juni aanstaande is vastgesteld. De regering wordt verzocht, mogelijk voordat het politiek overleg in Den Haag plaatsvindt, om alsnog met de groeperingen te vergaderen wat de volgende stappen moeten zijn voor een behoorlijke voorbereiding. In verband met het nationaal Arubaans belang dat op het spel staat, rekenen de organisaties op de medewerking van de regering in deze.

we have a vacancy for:

ASST CHIEF ENGINEER

the candidates must comply with the following requirements:

H.T.S. or equivalent
Knowledge of hotel equipments
Familiar with Emergency Procedures
Managerial skills
Good communication skills
Administrative skills
Experience in similar position
Preferable Arubans.

For an interview please come to our personnel office at:
L.G. Smith Blvd. 75 from 10 a.m. to 4 p.m.
(tel. # 38100)

OPROEPING:

De Griffier van het Gerecht in Eerste Aanleg van Aruba maakt hierbij -krachtens beschikking van de Rechter in voormeld Gerecht dd. 26 mei 1993 - bekend:

— **dat op 22 april 1993 door de echtelieden OSWALD TIEMESSEN EN INGRID KERSBERGEN, beiden wonende te Koyari no. 23 op Aruba, een verzoekschrift ter Griffie van voormeld Gerecht is ingediend teneinde goedkeuring te verkrijgen tot wijziging huwelijksvoorwaarden volgens een overgelegde ontwerp-akte;**
— **dat schuldeisers van voormelde echtelieden op donderdag, 17 juni 1993 des namiddags om 3.00 uur omtrent voormeld verzoek kunnen worden gehoord;**
— **dat het ontwerp van de akte vanaf heden ter inzage ter Griffie voormeld ligt.**

De Griffier voornoemd.

ANUNCIO - BLA / 181

Mediador di Gobierno na Aruba ta anuncia a base di articulo 1, inciso 2 di 'Arbeidsvredebesluit III' cu e siguiente peticion a wordu ricibí pa tene un referendum bao empleadonan di e empresa menciona aki bao:
Nomber peticionario'
FEDERACION DI TRAHADORNAN DI ARUBA (FTA)
Nomber EMPRESA: ESSO BOULEVARD
Atencion ta wordu poní ariba posibilidad pa sindicatonan interesá pa dentro di 14 dia despues di fecha di e anuncio aki, trece nan deseo pa participa na dicho referendum na concocemento di Mediador.

Aruba, 31 mei 1993

Mediador di Gobierno
T. TROMP

NOTARIS MR. M.A. EMAN

zoekt voor haar praktijk te San Nicolaas een

NOTARISKLERK/CHEF DE BUREAU

Van kandidaten wordt het volgende verwacht:
- in het bezit van het diploma notarisklerk;
- tenminste 6 jaar ervaring in onroerend goed en boedelpraktijk;
- goede kennis van de Nederlandse en Engelse taal;
- goede contactuele en leidinggevende eigenschappen.

Schriftelijke sollicitaties te zenden aan:
Notaris mr. M.A. Eman
P.O. Box 117
San Nicolaas

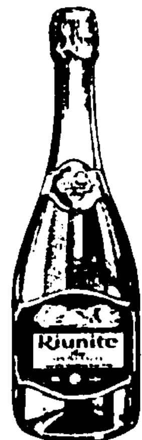
Voor inlichtingen kunt u bellen: 45567.

ARUBA DAILY ENTERTAINMENT

ZONDAG - HATCHI EN ARION

Geopend:
Zondag tot en met donderdag 11.00 a.m. - 2.00 a.m.
Vrijdag en zaterdag 11.00 a.m. - 3.00 a.m.
L.G. Smith Blvd. - Harbourtown.
Tel.: 38826

Voor **Vaderdag:**
Aruba's Best loved imported wine RIUNITE on ice.
Mercurius Trading Co.
(Handelsmaatschappij Mercurius n.v.)
Uw feest slaagt zeker met RIUNITE!

Demissionaire premier

■ *WARSCHAU - Demissionair premier Hanna Suchocka heeft tijdens een persconferentie haar versi gegeven over de regeringscrisis welke door het optreden van Solidariteit is ontstaan. President Lech Walesa steunde de premier maar zijn gewicht was niet voldoende om een meerderheid tegen een motie van wantrouwen op de been te brengen in het parlement. De president heeft de premier wel gevraagd de lopende zaken te blijven behartigen tot aan de verkiezingen in september.*
(AFP-satellietfoto)

TE HUUR

alleenstaande heer of echtpaar
STUDIO APPARTEMENT
er kan niet gekookt worden, inclusief water, licht, airco en garage.
Is op loopafstand stad en supermarket.
Bel na 2.00 uur Tel. 37416 / 23303 voor afspraak.

UNIVERSITEIT VAN ARUBA

UITNODIGING

Belangstellenden worden hierbij uitgenodigd voor een lezing door

PROF. MR. H.C.F. SCHOORDIJK

emeritus-hoogleraar Privaatrecht aan de Katholieke Universiteit Brabant,
over het onderwerp:

"EEN NIEUWE BENADERING VAN DE ONBEVOEGDE VERTEGENWOORDIGING DOOR DE HOGE RAAD DER NEDERLANDEN"

Van toedoenbeginsel naar de Anglo-Amerikaanse leer van de apparent authority.
Na de lezing is er gelegenheid tot het stellen van vragen en discussie.

Plaats	:	**aula UA, J. Irausquinplein 4**
Datum	:	**woensdag 9 juni 1993**
Aanvangstijd	:	**20.00 uur**
Toegang	:	**vrij.**

Een ieder is van harte welkom !!

Ajax-supporters niet op tribune

LONDEN — Ajax loopt het risico het tweedaagse toernooi van Tottenham Hotspur op 31 juli en 1 augustus voor lege tribunes te spelen.

De onafhankelijke supportersclub van de Londense club heeft aangekondigd een menselijke barricade te vormen om bezoekers van White Hart Lane weg te houden. Naast Tottenham en Ajax behoren Lazio Roma en Chelsea tot de deelnemers.

Clubeigenaar Alan Sugar zegt dat hij zich niets van een dergelijke demonstratie zal aantrekken en dat zijn aandeel in de club niet te koop is. De computermagnaat probeert tot ongenoegen van de fans al maanden de bij Tottenham populaire manager en mede-eigenaar Terry Venables weg te werken. In een brief aan de clubleiding liet hij deze week opnieuw weten door te zullen zetten.

FONDS ZIEKTEKOSTEN OVERHEIDSGEPENSIONEERDEN VAN ARUBA

BEKENDMAKING

Het kantoor van "Fonds Ziektekosten Overheidsgepensioneerden van Aruba" is verhuisd naar:

"PAARDENBAAISTRAAT # 12"
(EERSTE VERDIEPING)
TEL. NR. 31971 / 32116

Correspondentie-adres blijft:
"Paardenbaaistraat # 10"

De Direkteur van het Fonds
Ziektekosten Overheidsgepensioneerden
van Aruba
Drs. M.E. Croes-de Jongh.

Sassy Fashion

SWIM & BEACHWEAR
* **Original fabrics & patterns**
* **Unique design**
* **A perfect fit**

Sassy Fashion

Nieuwe adres: WERFSTRAAT Z/N (ZIJSTRAAT L.G. SMITH BLVD.: TEGENOVER VORIG ADRES)
Openingstijden: Maandag t/m zaterdag 09.00 a.m. - 1.00 p.m. / 2.00 - 6.00 p.m. Tel.: 37856 /37575

AT FEDERAL EXPRESS, BUSINESS AS USUAL IS BIGGER THAN JUST AN OVERNIGHT LETTER.

Top treatment for packages from 1 to 150 lbs.

There's no better way to ship heavy packages and boxes from the Caribbean than Federal Express. Here's what you get:

- FedEx flies the Caribbean daily so your package is delivered faster than ever before!
- We deliver all packages and boxes up to 150 lbs. each!
- Next-day service to every major island in the Caribbean!*
- One-day, overnight service to thousands of locations in the U.S. and Canada!
- Two-day service to Europe!*
- Service to over 180 countries worldwide!
- New, reduced rates for heavier weight shipments — the more you send, the less you pay per pound!

AND MORE!
- Free pick-ups. • Free tracking and tracing.
- Free FedEx packaging. • Free proof of performance.
- Extended drop-off hours.
- Customer Service that works for you.

Call today for a pick-up or more information.

From The Islands To The World

Browninvest Financial Center
Wayaca 31-A
Oranjestad
Call: 29039

* Some restrictions apply. Call FedEx for details.
© 1993, Federal Express Corp.

Synchrozwemmen van hoog niveau in het SDK-zwembad

WILLEMSTAD — Een waardig slot van het synchroonzwemmen vormden twee groepstukken in het zwembad van het Sentro Deportivo Korsou. In de leeftijdsgroepen 13/14en 15/17gaven de zwemsters van Mermaids, Tania Kort, Saitia Comenencia en Elaine Weber met Makwaku-lid Naomie Lucas een gave en volwassen presentatie waarmee ze zowel het publiek als de jury in verrukking brachten. Op 28, 29 en 30 mei hadden de synchroclubs van Curaçao namelijk hun selectiewedstrijden voor de CCCAN.

Ofschoon er al heel wat jaren aan synchroonzwemmen — ook wel waterballet of kunstzwemmen genoemd — op Curaçao gedaan wordt, is dit de eerste keer dat de Curaçaose zwemsters aan deze regionale kampioenschappen gaan deelnemen.

Om geselecteerd te worden moesten de zwemmers aan de selectie-eisen betreffende de kwaliteit voldoen. Om te bepalen of de kwaliteit goed genoeg was, kwamen er drie juryleden, waaronder Rose Cody (lid van de technische Synchrocommissie van de CCCAN) uit Puerto Rico over om te jureren en de uitvoeringen te beoordelen.

De druk om goed te presteren met het oog op de CCCAN was dit seizoen een motiverende factor voor alle verenigingen. Het resultaat was een wedstrijd op hoog niveau. Samen met Aruba lieten de meisjes van Makwaku, Sithoc Mermaids en Sharks de prestaties zien die voldeden aan de eisen voor Cuba.

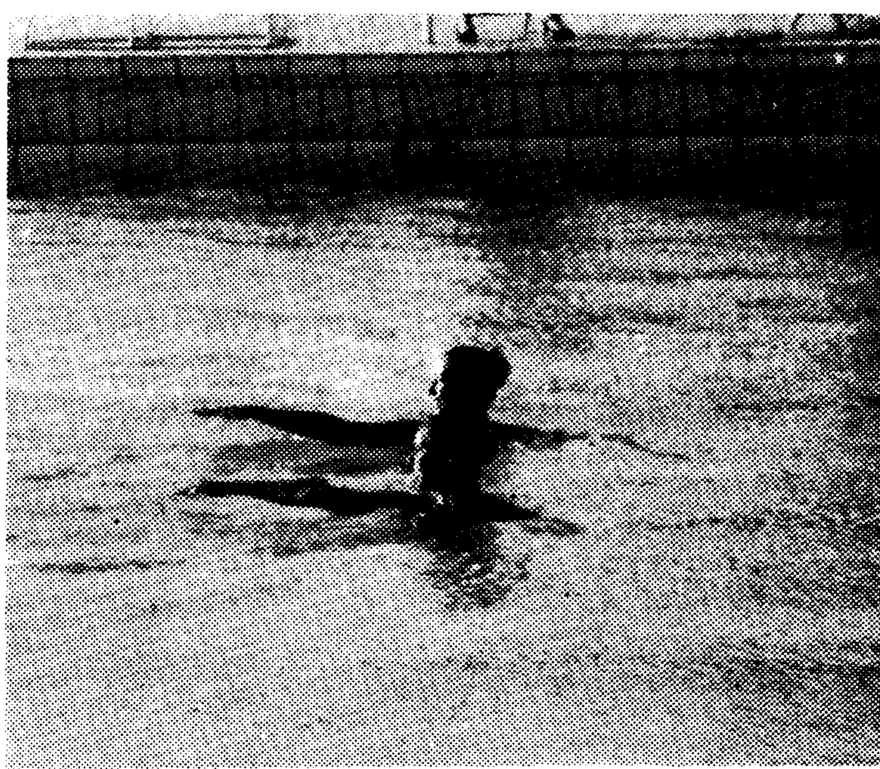
Het was een zwaar weekeinde voor de zwemsters, de wedstrijden begonnen op vrijdag met de verplichte figuren voor de categorieën 13-14 en 15-17 jaar. Op zaterdagochtend volgde de tweede groep verplichte figuren. Zaterdagmiddag presenteerde elke club z'n solo's en duetten in de voorronden.

Op zondag waren de verplichte figuren voor 11-12 jaar en de finales van de solo's en duetten in alle categorieën. Bij de solo 15-17 jaar liet Mermaid Tania Kort met haar dramatische uitvoering zien de beste te zijn van haar categorie, haar score 128.247 tegen 127.336 voor haar naaste concurrente Valentina Andrews van Sharks.

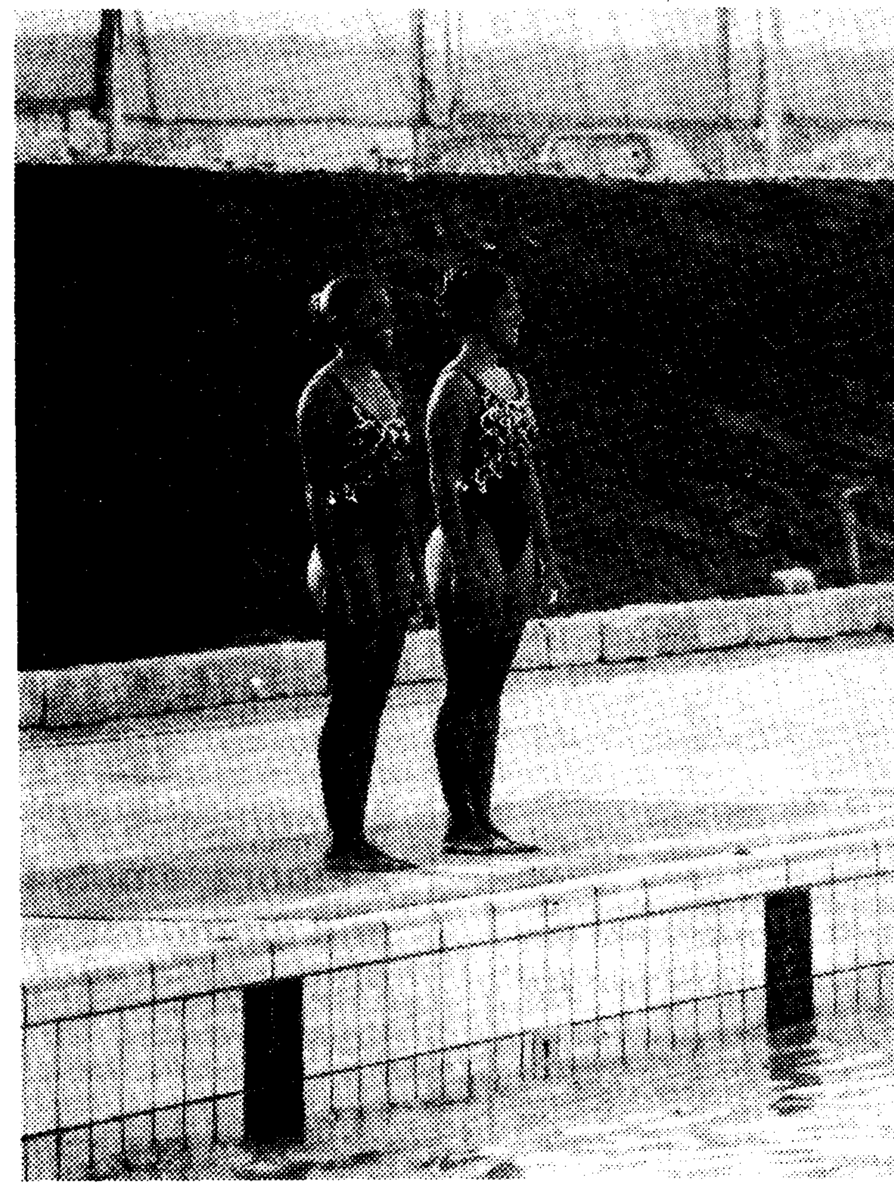
In de leeftijdsgroep 11-12 jaar domineerde Queendida Emerenciana van Makwaku met een moeilijke en technisch sterke solo: 114.739. Yomini Godfried van de Mermaids volgde met 111.871 op de tweede plaats. Yomini en haar partner Marlu Griffith behaalden de eerste plaats voor hun vlotte en grappige uitvoering bij de duetten. In de 13-14 categorie deden de Sharks' meisjes Nadasby Libier en Almanda Kuster het die dag beter dan in de voorronden en wonnen zij met een klein verschil van de meisjes Nohraya Godfried en Sacha Griffith van de Mermaids.

Bij de solo in die leeftijd ging de strijd tussen Sadira van der Hoeven van Makwaku en Almanda Kusters van Sharks. De Mermaids Saitia Comenencia en Elaine Weber brachten een strak en met vaart gezwommen duet, waarmee zij zegevierden over de prestatie van de Sharks.

De uiteindelijke selectie voor de CCCAN bestaat uit de volgende zwemsters: Queendida Emerenciana, Yomini Godfried en Marlu Griffith bij de leeftijdsgroep 12 jaar en jonger; Sadira van der Hoeven, Nadasby Libier en Almanda Kuster bij de 13-14 jarigen; Tania Kort, Saitia Comenencia, Elaine Weber, Naomi Lucas, Valentina Andrews en Deyanira Libier bij de 15-17 jarigen. Michelle Hossfeld werd tot bondscoach voor de synchroselectie benoemd.

■ *WILLEMSTAD — Saitia Comenencia en Elaine Weber van de Sithoc Mermaids (zie foto's) hebben goed gepresteerd tijdens de synchrozwemwedstrijden. Beide kunstzwemsters zijn dan ook geselecteerd voor de CCCAN-Spelen, die in de Cubaanse hoofdstad Cuba plaatsvinden.*

WILLEMSTAD — Nog voor de grote vakantie begint, kunnen de jonge tennissers hun krachten onderling meten tijdens ABN-AMRO Banks tweede *Junior Open Tennis Tournament*. De laatste dag om te kunnen inschrijven voor dit sportieve treffen is maandag 7 juni.

Op zondag 13 juni wordt het jaarlijkse jeugdtennistoernooi om half negen 's ochtends officieel geopend op de banen van CSC te Damacor. Tot aan de finales, die op 26 juni worden gespeeld, zullen jongens en meisjes in de leeftijd van zes tot achttien jaar en verdeeld over de A-, B-, C- en D-klasse elkaar op de tennisbanen van het CSC-complex ontmoeten.

De mogelijkheid tot inschrijven is al geopend en bij de diverse tennisclubs op het eiland zijn de inschrijfformulieren reeds verkrijgbaar. De inschrijfformulieren moeten na invulling worden ingeleverd aan de bar van CSC. Tot en met maandag 7 juni bestaat gelegenheid tot inschrijving.

In nacompetitie

Fortuna Sittard wijst Heerenveen terug: 2-0

SITTARD — Heerenveen is te Sittard, in zijn tweede wedstrijd uit de na-competitie, nadrukkelijk met zijn tekortkomingen geconfronteerd. Fortuna won met 2-0 met treffers van Paul Janssen en Szalma na rust. De spelers van Het team uit Sittard gingen niet mee draven met de Friezen, maar maakten rustig gebruik van de ruime overschot aan technische bagage.

Toch had geen club uit de eerste divisie in het afgelopen seizoen zoveel contact gehad met de eredivisie als Heerenveen. De score uit het bekertoernooi (Cambuur, Fortuna Sittard, PSV, Den Bosch en Ajax) was tachtig procent. Voor de goede orde, zelfs Feyenoord haalde dat gemiddelde niet in zijn kampioensjaar. Er is echter een verschil tussen bekervoetbal en competitie, zelfs de nacompetitie, in feite ook een knock-out strijd.

De tegenstander is even gemotiveerd, er wordt niets onderschat, er wordt gevoetbald om de duurste punten uit het hele seizoen. In deze situatie bleef er niets over van het Friese middenveld (Roelofsen, Echteld en De Visser), konden de ervaren verdedigers Samuel en Maessen in alle rust de aanval van Heerenveen beteugelen en leuke eerste-divisievoetballers als Regtop, Tammer en Schaap in alle opzichten overtroeven.

Foppe de Haan, de Heerenveense coach, heeft slechts een paar spelers die door alle wateren gewassen zijn. Maarten de Jong en Rodeon Camataru. De Roemeen mocht pas in het laatste kwartier invallen, omdat hij niet de kracht heeft voor een hele wedstrijd.

Het werd het moeilijkste kwartier voor Fortuna, omdat Camataru wel het inzicht heeft om een verdediging uit zijn evenwicht te brengen. Pas na de komst van de Roemeen kreeg Heerenveen goede kansen, maar Hesp reageerde met alle scherpte tegenover Tammer en diezelfde Camataru en zag een kopbal van Schaap van de paal terug stuiteren.

Heerenveen vocht op dat moment voor zijn laatste kans uit de wedstrijd na vijf kwartier uitgeblonken te hebben in domheid en lompheid. Fortuna, met [illegible] Heerenveen te sterk[illegible] [illegible]eugels (Nysather en Anton Janssen) en een centrumspits met de snelheid van een oude oud-international (Driessen), greep zijn kansen na rust. Paul Janssen, onmiddellijk na de hervatting en Szalma door een domme overtreding van Doesburg en een minder sterk moment van doelman Swager, een kwartiertje voor tijd, maakten de kansen op behoud voor Fortuna Sittard redelijk groot.

VOETBAL/KAISERSLAUTERN — Andreas Brehme keert (32) terug naar Kaiserslautern. De 74-jarige Duitse international, die het laatst voor Zaragoza in Spanje speelde, tekende voor twee seizoenen.

Sithoc krijgt punten cadeau

S.U.B.T. weigert te spelen en verliest reglementair

WILLEMSTAD — In de tot nu toe bijzonder succesvol verlopen eerste divisie voetbalcompetitie van de Federashon Futbòl Kòrsou (FFK) kwam gisteravond geheel onverwacht een onderbreking toen de leiding van SUBT — overigens om niet zo zwaarwegende redenen — weigerde zijn spelers het veld op te sturen voor de krachtmeting met Sithoc.

De wedstrijd kon daardoor geen doorgang vinden en werd dan ook na het verstrijken van de reglementaire wachttijd afgesloten door de scheidsrechter. Een grote blamage voor een club met een lange traditie als SUBT, of men nu in zijn recht stond of niet.

Het draaide allemaal om de vraag of SUBT gerechtigd was de speler Malacia van de juniorenploeg op te stellen. Malacia die reeds een aantal keren dit seizoen in het seniorenelftal speelde, moest donderdag voor de strafcommissie van de juniorenafdeling verschijnen. Daarbij heeft hij de toezegging dat zijn team bij de wedstrijd van gisteravond op de hoogte gesteld zou worden van de beslissing van de commissie. Deze toezegging werd niet nagekomen en dit was voor SUBT aanleiding om niet aan te treden voor de wedstrijd tegen Sithoc. De partij werd afgefloten na het verstrijken van de reglementaire vijftien minuten.

Volgens de reglementen loopt SUBT het risico twee winstpunten in mindering en een boete te krijgen. Dezelfde reglementen boden SUBT ook in feite de mogelijkheid om toch te spelen. Het had namelijk zonder consequenties Malacia kunnen opstellen, omdat toch nog geen uitsluitsel was verkregen in diens zaak en het had ook kunnen besluiten Malacia niet in de ploeg op te nemen, maar wel vooraf protest aan te tekenen.

Pogingen van FFK-bestuursleden om de leiding van SUBT te overreden toch te spelen, faalden. Dit had als gevolg dat spelers en toeschouwers onverrichterzake huiswaarts moesten keren.

De eerstvolgende wedstrijd, morgenmiddag om vier uur in het Sentro Deportivo Kòrsou, zal gaan tussen Jong Holland en Victory Boys. In de tweede divisie komen in de voorwedstrijd Centro Deportivo Porta Blanku en Canisius Boys tegen elkaar uit.

Uitslagen en standen Major League Baseball

NEW YORK/WASHINGTON — In de American league Oost-divisie gaat Toronto Blue Jays nu aan kop samen met Detroit Tigers. De Tijgers verloren namelijk op vrijdag met de score van 3-6 tegen California Angels, waardoor Toronto hen kon inhalen na een krappe 4-3 zege op Oakland Athletics.

Detroit Tigers heeft echter een record van 31 gewonnen en 21 verloren wedstrijden, terwijl Toronto Blue Jays 32 overwinningen en 22 nederlagen tot nu toe registreerde.

In de National league gaan Philadelphia Phillies en San Fransisco Giants comfortabel aan kop in respectievelijk de Oost- en West-divisie. Beide teams verloren hun afgewerkte partijen op vrijdag. De Phillies werden met 1-2 teruggewezen door Colorado Rockies en Pittsburgh Pirates won met eveneens een punt verschil (3-2) van de Giants.

UITSLAGEN

De geregistreerde uitslagen op vrijdag in de American league: California Angels-Detroit Tigers 6-3; Minnesota Twins-Cleveland Indians 3-2; Texas Rangers-New York Yankees 5-3; Kansas City Royals-Milwaukee Brewers 3-2; Baltimore Orioles-Seattle Mariners 6-5 (10 innings); Toronto Blue Jays-Oakland Athletics 4-3 (12 innings) en Boston Red Sox-Chicago White Sox 1-0.

In de National league werden de volgende uitslagen geregistreerd: Montreal Expos-Chicago Cubs 3-1; Colorado Rockies-Philadelphia Phillies 2-1; Cincinnati Reds-San Louis Cardinals uitgesteld vanwege aanhoudende regen; Houston Astros-New York Yankees 7-2; Florida Marlins-San Diego Padres 6-2; Pittsburgh Pirates-San Francisco Giants 3-2 en Los Angeles Dodgers-Atlanta Braves 5-4.

STANDEN

In de American league Oost-divisie ziet de ranglijst er als volgt uit:

1. Detroit	52	31-21	.596	—
2. Toronto	54	32-22	.593	—
3. New York	54	30-24	.556	02,0
4. Boston	53	28-25	.528	03,5
5. Milwaukee	51	23-28	.451	07,5
6. Baltimore	53	23-30	.434	08,5
7. Cleveland	54	20-34	.370	12,0

De stand in de West-divisie:

1. Kansas City	52	29-23	.558	—
2. California	51	28-23	.549	0,5
3. Chicago	51	26-25	.510	2,5
4. Texas	52	26-26	.500	3,0
5. Seattle	54	26-28	.481	4,0
6. Minnesota	50	23-27	.460	5,0
7. Oakland	49	20-29	.408	7,5

De standing in de National league Oost-divisie:

1. Philadelphia	52	36-16	.692	—
2. Montreal	53	30-23	.566	06,5
3. Pittsburgh	52	27-25	.519	09,0
4. San Louis	52	27-25	.519	09,0
5. Chicago	51	25-26	.490	10,5
6. Florida	53	23-30	.434	13,5
7. New York	51	18-33	.353	17,5

In de West-divisie ziet de ranglijst er als volgt uit:

1. San Francisco	56	35-21	.625	—
2. Houston	52	29-23	.558	04,0
3. Los Angeles	52	28-24	.538	05,0
4. Atlanta	56	30-26	.536	05,0
5. Cincinnati	54	25-29	.463	09,0
6. San Diego	54	22-32	.407	12,0
7. Colorado	54	16-38	.296	18,0

Bridgeclub Baranca houdt kroegentocht

WILLEMSTAD — In tegenstelling tot Nederland is de Curaçaose bridgegemeenschap niet vertrouwd met het begrip 'kroegentocht'. De kroegentocht van Den Bosch, die jaarlijks op Koninginnedag wordt gehouden en waaraan zo'n duizend personen meedoen, is, mede door de paar enthousiaste bridgers van Curaçao die hebben deelgenomen, inspiratiebron geweest voor het bestuur van bridgeclub Baranca.

Op zaterdag 19 juni is het zo ver! Door de toezegging van de eigenaren van een zevental bedrijven kan de hele tocht zich afspelen op en rond Saliña. Er wordt gespeeld van 17.00-23.00 uur, waarna de prijsuitreiking plaatsvindt.

Het bestuur roept alle bridge-enthousiasten op mee te doen aan dit evenement.

Voor beginnende spelers een kans om zich eens te meten met de wedstrijd/competitiespelers. Hoe meer zielen, hoe meer vreugd gaat op tot 36 paren zich hebben opgegeven. Er zijn nog enkele plaatsen vrij. De inschrijving sluit op woensdag 9 juni.

Voor meer informatie kan men terecht bij Joke Bustraan (tel.: 689906) of bij Diana Boudewijn (377525).

■ *WILLEMSTAD — Edwin Loran and Rignald Martina willen de naam van Scherpenheuvel in ere herstellen. Vandaar dat dit tweetal gekozen heeft voor een andere aanpak. Een jaar geleden begonnen ze namelijk met het trainen van jongens uit de omgeving Santa Rosa, Montagne, Janwe, Dominguito en directe omgeving.*

Die jongeren werden bijeengebracht in de opgerichte voetbalclub Tim Didi. Met Loran als oefenmeester wordt naar de toekomst gewerkt met een aantal jonge voetballers, die in de toekomst de naam van Scherpenheuvel in ere moeten gaan herstellen.

In verband met het eenjarig bestaan van Tim Didi wordt zondag een voetbaltoernooi gehouden op het voetbalveld van Scherpenheuvel. Diverse jeugdige teams zullen aan dit toernooi deelnemen. De eerste wedstrijd gaat tussen Tim Didi en het elftal van Willemstad, terwijl de laatste wedstrijd gepland staat voor 17.00 uur.

SPORT AGENDA

SENTRO DEPORTIVO KORSOU
Zwembad:
open van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur; dinsdag- en donderdagmorgen gesloten.

PISINA BENNIE LEITO
(Gouverneur Van Slobbeweg z/n, Rif)
open voor publiek-zwemmen (toegang kinderen t/m 14 jaar één gulden en volwassenen twee gulden): vrijdag van 20.00-22.30 uur; zaterdag van 14.00-17.00 uur en zondag van 12.00-17.00 uur.

SENTRO DI BARRIO JANWE
Dammen:
elke donderdag van 15.00-18.00 uur damles en -training voor de jeugd vanaf acht tot achttien jaar en van 19.30-23.00 uur voor geïnteresseerden vanaf zestien jaar.
Schaakvereniging Janwé:
elke zaterdag van 09.00-12.00 uur schaakles en -training voor de jeugd vanaf zeven tot 23 jaar.

DAMACOR BOWLING CLUB
(Chuchubiweg)
openingstijden: maandag t/m donderdag van 17.00-02.00 uur; vrijdag en zaterdag van 16.00 uur tot na 02.00 uur; zondag vanaf 13.00 uur.

RUST & BURGH
(Schaakvereniging Curaçao)
iedere maandagavond om 20.00 uur gelegenheid tot schaken.

• • • • • • •

ZATERDAG
BASEBALL
(Febeko)
AA-klasse
19.30 uur Sta. Rosa Indians vs Groot Kwartier Stars - Sentro Deportivo Kòrsou.

• • • • • • •

ZONDAG
BASEBALL
(Febeko)
AA-klasse
10.30 uur Royal Scorpions vs Lagun Stars;
14.30 uur Sta. Maria Pirates vs Groot Kwartier Stars - Sta. Maria Pirates Ballpark te Heintje Kool.
10.30 uur Amstel Brewers vs Wild Cats;
14.30 uur Blue Hawks vs Sta. Rosa Indians - Tio Daou Ballpark.

VOETBAL
(Federashon Futbòl Kòrsou)
14.00 uur (tweede divisie) CD Porta Blanku vs Canisius Boys;
16.00 uur (eerste divisie) Jong Holland vs Victory Boys - Sentro Deportivo Kòrsou.
(t.g.v. éénjarig bestaan van Didi)
09.00 uur Didi vs Willemstad (8 jaar);
10.00 uur Dept. Sevilla vs Cameroon;
11.00 uur Dinamiko Trankil vs Abrahams Vets;
12.00 uur Pan Americano vs Wegenbouw;
13.00 uur Sikkens vs Wacawa Boys;
14.00 uur Independiente vs Hospitaal;
15.00 uur Victory Boys vs MSV;
16.00 uur Didi - Sint Joris;
17.00 uur Bandolina vs Skèrpènè (jaar 1960) - terrein Scherpenheuvel.

ATLETIEK
(Road Runners Club Kòrsou)
06.30 uur start 2- en 3.5-km jongerenloop in Emmastad.

SQUASHEN
(KPMG)
14.00-16.00 uur open toernooi - Curaçao Golf & Squash Club, Emmastad.

SOFTBAL
(Slow Pitch)
Liga Van Engelen
11.00 uur Bols vs Dom. Posner;
13.00 uur Glacial vs Vanddis;
15.00 uur White Label vs Ennia;
17.00 uur Swift vs World Wide Impex - Suvek Ballpark.
Liga Amistat
10.00 uur Caterpillar vs Garoti;
12.00 uur Carpatula vs Nos Ku Nos;
14.00 uur Happy Time vs Veteranos;
16.00 uur Gevangenis vs Bati Bala - Cirilo Chirino Ballpark te Groot Kwartier.

ZEILEN
(WSV Jan Sofat)
open wedstrijden voor sunfishes
vanaf 10.00 uur gelegenheid tot inschrijving;
11.00 uur eerste serie van drie wedstrijden;
14.00 uur tweede serie van drie wedstrijden - Spaanse Water.

• • • • • • •

Tegenstander in de finale is Sergei Bruguera

Jim Courier wint overtuigend van Richard Krajicek in halve finales Roland Garros

PARIJS — Richard Krajicek werd vrijdag in de halve finale van Roland Garros bij vlagen onder het gravel gestopt door Jim Courier. De 21-jarige Hagenaar werd met de setstanden 1-6, 7-6, 5-7 en 2-6 door de Amerikaan uitgeschakeld. Door de zege bereikte Courier (22) voor het derde opeenvolgende jaar de finale in Parijs. Zijn opponent wordt de als tiende geplaatste Spanjaard Sergei Bruguera.

De spaanse toptennisser versloeg in record tijd Andrei Medvedev in drie *straight* sets: 6-0, 6-4 en 6-2. Voor Sergei Bruguera wordt het zijn eerste eindstrijd in een Grand Slam.

Jim Courier had zijn beste spel aan de Porte d'Auteuil bewaard voor Richard Krajicek. "Ik moest wel", grijnsde hij na zijn overwinning, "want Richard was met voorsprong de zwaarste tegenstander tot dusver." De titelverdediger kwam eigenlijk zelden in gevaar. "In de tweede en derde set had Richard een paar mogelijkheden, maar over de gehele linie controleerde ik het duel", keek hij terug. Courier was vooral tevreden over zijn opslag en forehand.

Krajicek trok voor de Amerikaan een doos complimenten open: "Hij bewoog fantastisch, hij retourneerde goed, hij serveerde goed op zijn eerste en tweede opslag, hij versnelde goed naar mijn backhand. Hij bezat de vorm." Over de eigen vorm was hij minder lovend. "Ik had het gevoel dat ik te langzaam naar het net ging. Dat was natuurlijk bedrog, want hij nam de ballen sneller, maar toch, het knaagde aan m'n zelfvertrouwen. Ik serveerde minder dan tegen Novacek bij voorbeeld en miste de felheid, de agressie die hij wel had."

De nummer twee van de wereld was nerveus, maar dat verdween na zijn doorbraak in de vierde game: 1-3. "Vanaf dat moment stond ik onder druk", vertelde Krajicek. "Ik verloor daarna in elke set als eerste mijn opslag en moest constant op zoek naar de gelijkmaker."

TIEN ACES

Het gortdroge duel werd wat levendiger op 3-5 in de tweede set. Krajicek begon beter te serveren — hij sloeg tien aces in de hele wedstrijd — en Courier schonk zijn tegenstander de gelijkmaker door een dubbele fout: 5-5. In de tiebreak sloeg Krajicek hard toe, 7-2. "Dat was mijn beste periode", zei hij. "Die reeks speelde ik naar vermogen, maar daarna werd het weer minder." Niet omdat de Hagenaar een inzinking kreeg, maar omdat de opslag van Courier vrijwel onbespeelbaar was. In vier sets maakte Krajicek slechts 33 punten op de service van de Amerikaan.

Courier nam in de derde set direct een voorsprong van 3-0. "Dat was misschien wel het cruciale moment in de wedstrijd", aldus Krajicek. "Als ik gelijk had kunnen opgaan tot zeg 4-4, was hij geïrriteerd geraakt door het verlies van die tweede set. Door drie vroege break vond hij weer snel zijn evenwicht terug."

Krajicek vond de aansluiting op 5-5. "In de break in de negende game speelde ik drie sterke punten." Waaronder een granaat van een forehand, die vlak voor Couriers benen een gat in het gravel sloeg. "Dat was de hardste forehand die ik ooit zag", lachte de Amerikaan. "Ik kan ze aardig raken, maar die van Richard was een snelheidsrecord."

LASERSTRALEN

De gelijkmaker stond kort op het elektronische scorebord. Hoewel de 15.000 fransen Krajicek constant aanmoedigden, heerste Courier. Hij brak direct terug en greep de vierde set met 7-5. Het was de beslissing in het eenzijdige duel. Krajicek hield vast aan zijn serve-volley spel, verscheen 105 keer aan het net, deponeerde 18 vollies in de hoeken, sloeg er 24 buiten de lijnen, maar werd 30 keer door laserstralen van Couriers forehand gepasseerd.

"Ik probeerde constant op zijn zwakkere backhand aan te vallen", omschreef Krajicek zijn tactiek, "maar hij ging zo snel over de baan dat ik die backhand zelden bereikte. Hij liep er gewoon om heen en tegen zijn forehand was ik kansloos."

De vierde set was een toegift voor Courier. Krajicek probeerde nog wel wat, maar de overtuiging ontbrak. "Hij was de completere speler en bezat de grotere ervaring. Zijn snelle handen, zijn hand-oog coördinatie, veel beteren zijn er niet. Agassi is misschien de enige."

Om aan te sluiten bij de topvijf van de wereld vond Krajicek dat hij nog veel moest leren: "Mijn backhand moet beter worden en mijn snelheid...ach er is nog zoveel waaraan ik moet werken." Het was zijn laatste opmerking.

UITSLAGEN

De volledige uitslagen van de halve finales bij de mannen op Roland Garros: Courier (VS/2)-Krajicek (Ned/12) 6-1, 6-7, 7-5 en 6-2 en Bruguera (Spa/10)-Medvedev (Oek/11) 6-0, 6-4 en 6-2. De finale gaat tussen Sergei Bruguera en Jim Courier.

De twee geregistreerde uitslagen bij de vrouwen dubbel in de halve finales: Gigi Fernandez/Zvereva (VS/W-Rus/1)-Cecchini/Tarabini (Ita/Arg) 7-6 en 7-5 en Neiland/Novotna (Let/Tsj/2)-Coetzer/Gorrochategui (Z-Af/Arg/13) 6-4, 6-7 en 7-5. De halve finales in het gemengd dubbel: Reinach/Visser (Z-Af/9)-Smylie/Fitzgerald (Aus/6) 6-4, 3-6 en 6-2 en Maiokova/Olhovski (Rus/11)-Schultz/Murphy Jensen (Ned/VS) 7-6 en 7-6.

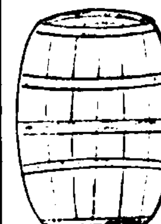
In Beckenham (Engeland) werden de halve finales verspeeld van het grastoernooi: Navratilova (VS/1)-Harvey-Wild (VS/3) 6-3 en 6-1 en Boogert (Ned/5)-Radford (Aus) 6-4 en 6-2. De finale gaat tussen Navratilova en Boogert. De vierde ronde bij de mannen: Bailey (GBR)-Smith (Bah) 6-7, 6-4 en 7-5 en Stafford (Z-Af/13)-Broad (GBR) 7-5 en 7-6.

■ *PARIJS — De Amerikaan Jim Courier en de Spanjaard Sergei Bruguera zijn de twee finalisten op Roland Garros. Courier wees de Nederlander overtuigend terug, terwijl Bruguera de Oekrainer Andrei Medvedev versloeg in de halve finales. Op de fotocombinatie viert het tweetal, op hun manier, de geregistreerde overwinningen op hun tegenstander.*

Frank Rijkaard heeft reeds afscheid genomen van AC Milan

NOORDWIJK — Frank Rijkaard nam reeds afscheid van AC Milan en arriveerde vrijdag in Noordwijk. Hij gaat zich met het Nederlands elftal voorbereiden op de kwalificatie-interland met Noorwegen. Voor het eerst sinds vijf jaar, zoals hij het zelf zei 'helemaal los' van AC Milan. Rijkaard hoeft van zijn Italiaanse club namelijk niet meer mee te doen in de laatste competitie-wedstrijd, uit tegen Genoa.

De geplande wereldtoernee, waarschijnlijk door Australië en Zuid-Afrika, laat hij eveneens aan zich voorbij gaan. Rijkaard heeft alles afgehandeld, behalve de verhuizing. Hij weet de bestemming nog niet.

De avond ervoor had hij afscheid genomen. Van de medespelers, van het bestuur, van de technische staf van de club waarmee hij in de afgelopen seizoenen Europa veroverde en verloor. Met weemoed blikt hij terug. "Het was een fantastische tijd en ik ben er dankbaar voor."

Een dag voor de finale van de strijd om de Europese beker voor landskampioenen, die vorige week in München verloren werd van Olympique Marseille, maakte Rijkaard het nieuws van zijn vertrek bekend. Hij zei dat AC Milan het had zien aankomen.

"Vorig seizoen al had ik gezegd niet langer dan een jaar te willen bijtekenen. Ik heb niet veel tijd nodig gehad om ze duidelijk te maken dat ik er nu echt mee stop. Ze hebben ook niet geprobeerd me over te halen. Ik ben niet zo iemand die zijn mening gemakkelijk herziet en dat weten ze bij AC Milan."

Alleen de supporters werden volkomen verrast. "De laatste weken had Milan berichten laten uitlekken als zou mijn contractverlenging slechts een formaliteit zijn. Dat deden ze om de rust te bewaren." Maar ook van de fans ontving hij begrip. "De reacties die ik de laatste anderhalve week kreeg waren geweldig. Er sprak begrip uit, sympathie, vriendschap. Het heeft me goed gedaan."

In Hotel Huis ter Duin, de traditionele verzamelplaats van Oranje, had Rijkaard verder geen nieuws. "Het enige concrete wat ik kan mededelen is dat ik op vakantie ga. Clubs die geïnteresseerd zijn kunnen zich melden bij mijn zaakwaarneemster, Ella Adriaanse. Als ik terugkom ga ik eens kijken wie er belangstelling heeft. Alles is mogelijk. In principe ben ik overal in geïnteresseerd."

Ook een terugkeer naar Nederland? Rijkaard acht de kans daarop uiterst gering. En Italië wordt het ook niet meer. Want daar bestaat voor hem maar een club, dat is AC Milan. Duitsland heeft hij al eerder uitgesloten. De gedachten zullen wel uitgaan naar Spanje of Frankrijk. Valencia, ook gegadigde voor Gullit en Romario, beweerde vrijdag zich reeds bij AC Milan te hebben gemeld. De club van Hiddink heeft blijkbaar een vrachtschip met geld te besteden.

Over het bedrag dat hij moet kosten wil Rijkaard weinig kwijt. Formeel mag AC Milan een transfersom eisen, die voor een speler van zijn leeftijd (30) nauwelijks nog te verantwoorden is. "Ik heb er een afspraak over met Silvio Berlusconi (de baas van Milan). Hij wil me zoveel mogelijk helpen. Of ik voor niets weg mag? Laat ik het zo zeggen: In dit opzicht verwacht ik geen problemen."

Voor alle duidelijkheid wil Rijkaard onderstrepen dat hij niet genoeg had van AC Milan. "Het is niet zo dat ik wegwilde vanwege de hektiek, of de druk van het moeten presteren. Ik ben ook niet uitgekeken op topvoetbal. Ik heb nooit last gehad van stress. Een groot voordeel is geweest dat ik altijd heb kunnen relativeren. In Italië heb ik met iedereen een goed contact gehad. Er moet ook niets bijzonders achter mijn vertrek worden gezocht. Ik vond het gewoon tijd om een prachtige periode af te sluiten. Dat is het hele verhaal."

VOETBAL / ANTWERPEN — Marco van Basten zal opnieuw een operatie aan zijn rechter enkel moeten ondergaan. Dat advies heeft de specialist prof. Maertens na een kijkoperatie in een kliniek in Deurne bij Antwerpen gegeven. Van Basten kwam na zijn operatie in december voor AC Milan slechts enige wedstrijden in actie: Twee competitieduels en 85 minuten van de Europese bekerfinale tegen Olympique Marseille.

WILLEMSTAD — Op zondag 6 juni organiseert Jan Sofat in samenwerking met de CSSA weer open wedstrijden voor sunfishes. Voor de jeugd of beginnende zeiler de ideale manier om wedstrijdervaring op te doen, aangezien er in totaal zes zeer korte wedstrijden gevaren zullen worden.

Ook de ervaren zeilers kunnen laten zien dat ze het starten nog niet verleerd zijn. Er zal gevaren worden in een jeugd/beginners-klasse en een klasse voor ervaren zeilers. Inschrijving is op zondag vanaf tien uur 's morgens te Jan Sofat.

De start van de eerste serie van drie wedstrijden is om elf uur en de tweede serie van drie wedstrijden begint om twee uur 's middags.

BONAIRE AGENDA

POLITIE: 8000
BRANDWEER: 8222
TAXICENTRALE: 8845
HOSPITAAL: 8900; fax: 7446
BEJAARDENTEHUIS: 8350

* * * * * * * * *

LANDFILL TE LAGOEN
open van maandag t/m vrijdag van 07.00-16.00 uur; zaterdag van 08.00-12.00 uur; zondag gesloten.

* * * * * * * * *

OPENBARE BIBLIOTHEEK
openingstijden voor het publiek:
maandag en donderdag van 14.00-18.00 uur; dinsdag en vrijdag van 08.00-12.00/14.00-20.00 uur; zaterdag van 10.00-12.00 uur.
openingstijden voor lezers:
woensdag van 14.00-19.00 uur.

* * * * * * * * *

POSTSLUITING
maandag t/m vrijdag aangetekende stukken om 15.30 uur; gewone stukken om 16.30 uur.

* * * * * * * * *

SERVICE CLUBS
Lions: informatie H. van Bommel, tel.: 8896.
Rotary: woensdag 12.00 uur - Restaurant Beefeater.

* * * * * * * * *

GALERIA DI ARTE BONAIRE
(Kaya Grandi 70)
openingstijden: maandag t/m vrijdag van 08.00-12.00/14.00-18.00 uur; zaterdag van 08.00-12.00 uur.

* * * * * * * * *

POLITIECLUB
(Weg naar Willemstoren)
open op vrijdag van 20.00-24.00 uur; zaterdag van 12.00-24.00 uur.

* * * * * * * * *

SLACHTHUIS LVV
(tel.: 4393)
open van maandag t/m vrijdag van 06.00-14.30 uur. In verband met planning van te voren aantal slachtdieren bij keurmeester melden.

* * * * * * * * *

DIERENARTS
(Kaya Karibe, Nort di Saliña)
spreekuren maandag, woensdag en vrijdag van 13.30-14.30 uur. Voor **spoedgevallen** gelieve tel.: 4255 te bellen.

STICHTING DIERENASIEL BONAIRE
Bonaire Animal Shelter Foundation
(Lagunweg 26. Tel.: 4989)
openingstijden maandag t/m zaterdag van 08.00-12.00/15.00-17.00 uur.

* * * * * * * * *

KLACHTEN(BEZORGING)
Shon Ma Carolina, Blvd. J. Abraham 15, tel.: 8204 (na 18.00 uur tel.: 8342).

* * * * * * * * *

WEEKEINDEDIENST GENEESKUNDIGE
4 juni 1993 vanaf 18.00 uur t/m 7 juni 1993 om 08.00 uur:
Dokter D. van der Heide. Te bereiken via tel.: 8900 of 14.
Voor spoedgevallen kan men terecht bij de EHBO in het hospitaal op zaterdag en zondag van 10.00-11.00/15.00-16.00/19.00-20.00 uur.

* * * * * * * * *

ZONDAG
DIVERSEN
ACTIVITEITENCOMMISSIE PAPA CORNESSCHOOL
11.00-14.00 uur vlooienmarkt - Hòfi parochie Coromoto te Antriol.

SPORT
ATLETIEK
(Comcabon/Servimen)
07.30 uur start 5-km loop bij stadion te Playa naar het eindpunt bij Ons Hoekje te Nikiboko.

* * * * * * * * *

Na rechtstreekse banden en Uniemodel

Ook Bonaire opteert voor 'status aparte'

KRALENDIJK — Na eerst geopteerd te hebben voor rechtstreekse banden met Nederland indien een van de eilanden een 'status aparte' in de Antilliaanse constellatie zou verkrijgen, heeft Bonaire nu geopteerd voor dezelfde status als Curaçao en Aruba hebben in het Koninkrijk. Daarmee heeft Bonaire het eerde gepresenteerde uniemodel ook prijsgegeven. Afgelopen vrijdag na de besprekingen met zijn Curaçaose collega Dito Mendes de Gouveia heeft gedeputeerde Ramoncito Booi de eilandsraad op de hoogte gebracht van het nieuw ingenomen standpunt.

Volgens Booi kan de beslissing van het BC gezien worden als het accepteren van een realiteit. Het is zijns inziens namelijk onmogelijk om alle verantwoordelijkheid te aanvaarden die de opgedrongen status met zich meebrengt. Daarom zal er een regeling met de andere eilanden getroffen moeten worden. Om niet beticht te worden van het vragen van een aalmoes, zal Bonaire echter voor die hulp moeten betalen.

"Wij geloven dat wij hetzelfde recht hebben als de andere eilanden om om een aparte status in het Koninkrijk te vragen. We mogen immers niet uit het oog verliezen dat er vele zaken geregeld moeten worden waartoe we zelf niet in staat zijn. De andere eilanden moeten ons daarbij helpen. Op een langere termijn kunnen we die taken dan op eigen kracht uitvoeren."

Aldus het commentaar van gedeputeerde Ramoncito Booi, belast met de verantwoordelijkheid voor de toekomstige staatkundige structuur. Booi zei met nadruk dat het een onmogelijke situatie is wanneer Bonaire als een gemeente weer een deel van Nederland wordt. Nederland en Bonaire hebben daar trouwens tot op heden geen duidelijk akkoord over bereikt.

"Nederland wil ons in die positie dringen tot het eiland zichzelf genoeg heeft ontwikkeld. Maar dat is voor ons een onaanvaardbaar gegeven. Vijftig jaar geleden hebben we het juk van de kolonisatie afgeworpen om autonoom te worden. Het is voor ons onmogelijk om de bevolking te vragen onze autonomie in te leveren."

Dat is volgens Booi het standpunt dat de overheid inneemt. Komende week zullen de eerder gevoerde besprekingen met Curaçao hervat worden. Curaçao blijkt weinig bezwaar te hebben tegen het door Boanrie ingenomen standpunt.

Booi herinnert eraan dat in voorgaande politieke vergaderingen — en met name die van september 1991 — alle eilanden hebben verklaard dat zij akkoord zouden gaan met de positie die elk eiland afzonderlijk wenste in te nemen. Het standpunt dat Bonaire innam heeft in ieder geval bijgedragen tot het verkrijgen van een status aparte voor de andere eilanden, zegt Booi.

Hij zegt verder dat Bonaire duidelijk als voorwaarde heeft gesteld, dat dit nooit ten koste zou mogen gaan van een grotere afhankelijkheid van Bonaire ten opzichte van Nederland. Dat blijkt naar zijn mening echter nu wel het geval. Niet direct financieel, maar gezien de taken die in feite gezamenlijk uitgevoerd zouden moeten worden.

"De samenwerking die gegeven zou moeten worden nadat de kaarten zijn geschud, is niet vrijblijvend, maar zal gegarandeerd moeten worden in een Koninkrijkswet. Zo zullen patiënten in geval van ziekte de garantie moeten hebben, dat de medische zorg op Curaçao voortgezet zal worden. Er zal in die situatie vooral duidelijkheid moeten zijn." Aldus gedeputeerde Booi.

BONAIRE COMMENTAAR

Aanrotzooien

VOLKOMEN ONVERWACHT EN als een donderslag bij heldere hemel heeft de Bonaireaanse gedeputeerde van Staatkundige Structuur Ramoncito Booi laten weten dat het eerder ingenomen standpunt op de Ronde Tafel Conferentie (RTC) van 1981 om rechtstreekse banden met Nederland aan te gaan, niet meer geldt. Toch verwees Booi daar twee maanden geleden nog naar, toen bleek dat het door Bonaire voorgestelde Uniemodel door de andere eilanden niet geaccepteerd werd. Booi zei toen letterlijk dat het Nederlandse voorstel hem goed uitkwam, want 'uiteindelijk hadden we daar in 1981 al voor geopteerd, alleen toen wilde Nederland niet'.

Booi ging daarmee zijn boekje te buiten, want de oppositiepartijen en met name de Paboso riep hem in de eilandsraad op het matje en verweet hem, dat het Uniemodel zonder slag of staat was ingeleverd. "Wat konden we anders doen?" vroeg Booi toen. Hij benadrukte dat het Uniemodel niet was losgelaten, want in de nieuwe conceptie zou er toch een samenwerking moeten zijn tussen de eilanden onderling.

Booi vertrok naar Nederland om de voordelen van de rechtstreekse banden te bespreken. Hij kwam laaiend enthousiast terug en verheelde dat ook geenszins op de daarop volgende persconferentie. Wat Booi afgelopen week op Curaçao te zoeken had, was niet geheel duidelijk. De plotselinge wisseling van het eerder ingenomen standpunt is evenwel overduidelijk. Tot driemaal toe heeft Bonaire nu een ander standpunt ingenomen. Van kwaad tot erger.

Er is nooit een referendum geweest op Bonaire over wat de bevolking eigenlijk opteert. Er is evenwel tot driemaal toe een enquête gehouden. De eerste maal door de MAN-exponent Telgers, de tweede maal door de UNA en de derde maal door de geschiedenisleraar van de SGB. Tot drie keer toe heeft de Bonaireaanse bevolking zich toen overduidelijk uitgesproken voor een rechtstreekse band met Nederland.

Op welke basis kiest Ramoncito Booi nu voor een status aparte na eerst de bevolking duidelijk gemaakt te hebben, dat rechtstreekse banden en later het Uniemodel het meest acceptabele was voor Bonaire?

Er is een voordeel aan de status aparte verbonden: het aantal winkelcentra zal gestadig uitbreiden. Dat wel.

Drs. Strauss: BC praat over milieu zonder iets te doen

KRALENDIJK — De milieuorganisatie Amigu di Tera is niet erg tevreden met het uitvoerend beleid van het Bestuurscollege. "Hoewel het bestuur van de vereniging afgelopen jaren zekere signalen kreeg dat het Bestuurscollege de hoognodige aandacht aan het milieu wilde schenken, is er daadwerkelijk nog maar heel weinig gebeurd. Van milieubescherming alleen met de mond bedrijven, wordt het eiland niet veel beter. Er moet nu gehandeld worden. Voor het milieu heeft het al twaalf uur geslagen." Dat zegt drs. Edith Strauss-Marsera, voorzitster van de Amigu di Tera ter gelegenheid van Wereldmilieudag (vandaag).

Strauss zegt dat de Tene Bonaire Limpi-actie overduidelijk heeft gemaakt — en dat nog steeds doet — dat er onder de bevolking een behoefte bestaat aan een schoner eiland. Vele particulieren hebben tijd, geld noch moeite gespaard om autowrakken, oude ijskasten, plastic in allerlei vormen en autobanden van plaatsen te verwijderen waar ze in letterlijke en figuurlijke zin de schoonheid van het eiland ontsieren, zegt ze. Volgens de Amigu di Tera heeft Selibon goede medewerking verleend aan deze particuliere initiatieven.

"In een openbare vergadering van de overheid en het Tene Bonaire Limpi-comité op 3 mei, dankte de gezaghebber deze goedwillende particulieren voor hun inzet. Maar op hetzelfde moment werd echter gezegd dat het schoonhouden van het eiland een overheidszaak is, maar dat het Bestuurscollege momenteel wel andere zaken aan het hoofd had", wijst Strauss-Marsera terecht.

Door deze houding van het Bestuurscollege kan volgens de Amigu di Tera de belastingen reinigingsrechten betalende particulier alleen maar in uiterst onbegrip naar het hoofd grijpen.

In een brief aan het Bestuurscollege wijst de Amigu di Tera erop dat aan he Bestuurscollege wel degelijk aanbevelingen zijn gedaan over op korte of lange termijn uitvoering van de milieubescherming. Zij verwijst daarbij ook naar het rapport van de commissie-Pourier. Maar de verlanglijst is nog erg lang, zegt Strauss.

"Verlangens die echter op korte termijn gerealiseerd kunnen worden. Zoals de invoering van een hinderverordening en een ruimtelijke ontwikkelingsplanning. De invoering van 'milieubegriplessen' in het schoolleerplan. Een door de overheid gesponsord dagelijks radioprogramma over milieubegrip en -bescherming. Het organiseren van een efficiënte en ter zake kundige vuilnisophaaldienst. Het publiceren van de vuilnisophaalschema's, de voorschriften over vuilstorten op welke manier dan ook en de boetes die opgelegd zullen worden bij het niet nakomen van de voorschriften. Daadwerkelijke controle op vuilstorten en het plaatsen van voldoende doelmatige, tijdelijke afvalcontainers bij openbare festiviteiten.

De Amigu di Tera is van mening dat aan al deze verlangens op korte termijn voldaan kan worden, zonder dat daardoor een overheidsdienst inacceptabel belast wordt.

"Het voorbereidende werk is immers al gedaan en de desbetreffende studies met aanbevelingen zijn al voorhanden. Soms is het een kwestiev an gewoon beginnen. Waar wij van de Amigu di Tera voor het komende milieujaar zeker niet op zitten te wachten is het verzamelen van nog meer rapporten. Maar actie nemen aan de hand van de reeds vergaarde informaties en aanbevelingen".

Dat zegt Amigu di Tera-voorzitters drs. Edith Strauss-Marsera ter gelegenheid van Wereldmilieudag die vandaag wordt gevierd.

Kazerne als gevangenis

HILVERSUM - De koning Willem II-kazerne in Tilburg mag wat minister Ter Beek (Defensie) betreft worden ingericht als cellencomplex.

Op termijn kunnen 360 gedetineerden in de kazerne worden ondergebracht. Ter Beek zei zaterdag voor de VARA-radio dat eind dit jaar al een deel van de celcapaciteit in Tilburg beschikbaar kan komen. De Willem II-kazerne wordt door inkrimping van de landmacht overbodig. Het gebrek aan cellen is sinds kort weer het onderwerp van gesprek in politiek Nederland, omdat onlangs een wegens doodslag opgepakte jongeman als gevolg van tekort aan celruimte op vrije voeten werd gesteld en onmiddellijk zijn misdadige carriere vervolgde.

Syrië voor MO-overleg uitgenodigd

DAMASCUS - De Verenigde Staten en Rusland hebben Syrie uitgenodigd voor de tiende ronde van bilaterale vredesbesprekingen over het Midden-Oosten.

Het overleg moet op 15 juni in Washington beginnen. Dat is zaterdag uit officiele bron in Damascus vernomen. Het Syrische persbureau SANA meldde dat minister van Buitenlandse zaken, Farouk al-Shara, heeft gezegd dat de uitnodiging van de VS en Rusland, de twee landen die samen toezien op het verloop van het vredesoverleg, besproken zal worden door de Arabische deelnemers aan de onderhandelingen met Israel. Syrie, Jordanie, Libanon en de Palestijnen zullen naar verwachting zondag in Amman hun standpunt over de voortzetting van de vredesbesprekingen op elkaar afstemmen.

Italië aan vooravond nieuw politiek begin

ROME - Italië, nog diep onder de indruk van de jongste terreuraanslagen en de eindeloze reeks corruptieschandalen, zet zondag de eerste stap naar een nieuwe politieke toekomst.

Meer dan tien miljoen Italianen, ongeveer een kwart van alle kiezers, kunnen naar de stembus voor gemeenteraadsverkiezingen nieuwe stijl, waarbij burgemeesters direct worden gekozen en een grotere uitvoerende macht krijgen.

De verkiezingen in 1.230 gemeentes gelden als een generale repetitie voor de parlementsverkiezingen die later dit jaar moeten worden gehouden, waarbij de grote partijen een voorproefje krijgen van wat hen in het najaar te wachten staat. Vooral de christendemocraten (DC) en de socialisten (PSI) zien de stemming met angst en beven tegemoet.

De kiezers zullen zich de kans niet laten ontnemen om de politici de rekening te presenteren voor hun betrokkenheid bij de eindeloze smeergeldschandalen en maffiose praktijken die de afgelopen zestien maanden tijdens de operatie "Mani pulite" - Schone handen - aan het licht zijn gekomen.

Verwacht wordt dat de traditionele partijen, die de macht na de Tweede Wereldoorlog onafgebroken met elkaar hebben gedeeld, op een historisch laagtepunt belanden. Opiniepeilingen wijzen erop dat de DC zelfs onder de 25 procent zal zakken, terwijl de socialisten niet meer dan 7 procent bijeen zullen weten te sprokkelen.

Speciale aandacht krijgen de verkiezingen in Milaan, de ooit "nuchtere financiële en mode-hoofdstad" van Italië die het bijzonder hard te verduren heeft gehad van de corruptieschandalen. In deze stad waar in februari 1992 de operatie 'Schone handen' van start ging, zijn alle ogen gericht op de strijd tussen de twee partijen die zich verzetten tegen de gevestigde politieke orde: de anti-maffiapartij Rete, die enkele jaren geleden op Sicilië werd opgericht, en de Lega Nord, die van Italië een soort federatie naar Zwitsers model wil maken, zodat het rijkere Noorden een grote mate van autonomie kan krijgen.

Moet nog beginnen aan opbouw nieuw leger:

Verkiezingen jaar later in Moçambique

MAPUTO - De Verenigde Naties (VN) willen de eerste meer-partijen-verkiezingen in Moçambique een jaar uitstellen tot oktober 1994.

Een VN-woordvoerder bevestigde een bericht vrijdag van de onafhankelijke krant Mediafax in Maputo, die een tijdschema had gepubliceerd van de VN-macht Onumoz over demobilisatie van de regeringstroepen en de verzetsbeweging. Op de demobilisatie volgen verkiezingen.

De verkiezingscampagne moet volgens Unomoz plaatshebben van begin september 1994 tot 14 oktober 1994. Volgens een akkoord dat de Moçambiquaanse regering vorig jaar overeenkwam met de verzetsbeweging Renamo moeten de verkiezingen dit jaar oktober worden gehouden. Uitstel is volgens de VN noodzakelijk omdat nog moet worden begonnen met de opbouw van een nieuw leger uit de restanten van het oude regeringsleger en de gedemobiliseerde verzetsbeweging.

Onderonsje in V-raad

■ *NEW YORK - De Amerikaanse ambassadeur bij de Verenigde Naties Madeline Albright en haar Franse ambtgenoot Jean-Bernard Merimee overleggen voor het begin van de stemming in de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties over de zoveelste resolutie met betrekking tot Bosnië-Hercegovina. Hierbij ging het om het sturen van extra troepen van de VN en het gebruik van vliegtuigen om eventueel de Servisch-Bosnische strijdkrachten aan te vallen in het belang van de veiligheid in de zogenaamde beveiligde zones in Bosnië-Hercegovina. Met dertien stemmen voor en twee onthoudingen werd de resolutie aanvaard.*

Vervolg van pag. 1

Caldera. Ook onder AD-presidenten vervulde hij belangrijke posten. Hij bleef zijn wetenschappelijke achtergrond trouw en publiceerde ruim dertig boeken en geschriften. Op het ogenblik dat hij tot het presidentschap werd geroepen was hij weer bezig met een boek dat hij toch nog hoopt af te ronden.

KABINET

Velasquez wacht een moeilijke taak. Hij stelt als een van zijn prioriteiten het terugdringen van het begrotingstekort. Mede met het oog hierop heeft hij als voorwaarde voor het presidentschap gesteld dat hij bijzondere bevoegdheden krijgt, wat er op neerkomt dat hij per decreet kan regeren. Om deze reden ook werd hij niet met algemene stemmen gekozen. De kleinere partijen zeiden dat zij op deze manier voor een dictator zouden stemmen, reden waarom zij niet hun stem uitbrachten op Ramon Velasquez wiens verdiensten zij echter wel erkennen.

In eerste instantie krijgt Ramon Velasquez te maken met een herstructureren van het kabinet. Lepage nam het kabinet van Carlos Andres Perez over dat hem wel zijn ontslag aanbood. Velasquez verwacht dat de ministers nu weer opnieuw hun ontslag aanbieden. Hij maakt dan van de gelegenheid gebruik om enige nieuwe ministers te benoemen. Hij krijgt van Lepage ook nog een andere moeilijke kwestie doorgeschoven. De bezetting van hoge militaire posten. Binnenkort gaan verschillende opper-officieren met pensioen.

DERDE

Hun vacatures oplossen en daarbij zoveel mogelijk het hogere kader te vriend te houden is een zeer moeilijke opgave. Maar de president heeft het leger wel nodig wil hij zijn korte termijn uitzitten. Tot tweemaal toe heeft het leger verleden jaar een poging tot een coup de kop ingedrukt. In de voorbij maanden heeft het leger maar de president die door het publiek werd aangezien als een zakkenvuller had het leger gemakkelijk kunnen ingrijpen.

Na de machtswisseling neemt Octavio Lepage weer plaats op de zetel van voorzitter van de Venezolaanse senaat. Ramon Velasquez is de derde president van Venezuela in precies vijftien dagen.

1 Big Mac™ Value Meal Large Fries, Large Coca-Cola®

2 McChicken™ Value Meal Large Fries, Large Coca-Cola®

3 Quarter Pounder™ with Cheese Value Meal Large Fries, Large Coca-Cola®

FASIL

Doe uw bestelling en noem het nummer van het door u bestelde "Value Meal". Elk "Value Meal" voor slechts fl. 6,90

Fried Chicken

4 pieces 7,50
1 shake free!

2 pieces 3,90
1 medium coke free!

KOM ONZE BANANEN-SHAKE PROEVEN

HAPPY MEAL®

Hamburger	5,75
Cheeseburger	5,90
Mc. Nuggets	5,75

OUT for FUN! HAPPY MEAL

Enjoy Coca-Cola TRADE MARK REGD

McDonald's

CACTUS CLUB

CACTUS CLUB
S.B.N. van Staverenweg
Tel.: 371600

Daily Specials June 6 - 19

Sunday, June 6th.
Lunch: "Smoked Seafood Platter" A combinatiod salmon, eal and oysters served with a dille sauce and toast.
Fls. 17.50
Dinner: "Prime Rib Night" One pound of julcy prime rib served with baked potatoes and vegetables
Fls. 35.00

Monday, June 7th.
Lunch: "Chicken Enchilada" A real Mexican platter
Fls. 12.50
Dinner: "Spaghetti Marinera" Fish, Shrimp, Scallops and Squid sauteed in a tomato sauce topped over noodles.
Fls. 23.50

Tuesday, June 8th.
Lunch: "Shrimp in Garlic Platter" 5 jumbo shrimp in garlic butter served with french bread.
Fls. 14.50
Dinner: "Pasta Stroganoff" A stroganoff sauce and meat topped over noodles.
Fls. 24.50

Wednesday, June 9th.
Lunch: "Chicken Burrito" A 10" flour tortilla stuffed with chicken, cheese and beans, topped with ranchero sauce and cheese.
Fls. 11.50
Dinner: "Shrimp Skewer" A skewer of jumbo shrimps topped with garlic sauce and served with rice and vegetables.
Fls. 28.90

Thursday, June 10th.
Lunch: "Toast Hawaii" Slices of toast with ham, cheese and pineapple, browned in the oven.
Fls. 9.50
Dinner: "Chicken Alfredo" Grilled chicken breasts on pasta and topped with a creamy Alfredo sauce.
Fls. 23.50

Friday, June 11th.
Lunch: "Sirloin Strip Sandwich" A 6oz. sirloin strip grilled to your likings, served on a french bread with french fries.
Fls. 18.50
Dinner: "Turkey American Style" Turkey slices served with mashed potatoes, gravy and cranberry sauce
Fls. 23.50

Saturday, June 12th.
Lunch: "Chicken Toss" Fresh green salad all duded up with tomatoes, mushrooms, croutons, boiled egg and ribbons of chicken breast
Fls. 9.50
Dinner: "Beer Battered Shrimp" Beer battered shrimp with sweet & sour sauce and served with french fries and vegetables.
Fls. 28.50

Sunday, June 13th.
Lunch/Dinner: "Goat Stew" Goat stew served with rice, fried plantain and vegetables.
Fls. 18.50

Monday, June 14th.
Lunch: "Soup & Salad" Creamy broccoli & cheese soup served with a garden salad.
Fls. 8.50
Dinner: "Tournados Blue Cheese" A 8oz. tenderloin topped with melted blue cheese and served with your choice of potatoes or rice.
Fls. 32.50

Tuesday, June 15th.
Lunch: "Scallops Serviche" Scallops marinated with onions, parsley and fresh lemon juice.
Fls. 15.50
Dinnner: "Lassagne" Layers of noodles stuffed with different cheeses and meat topped with marinera sauce, served with toast.
Fls. 18.50

Wednesday, June 16th.
Lunch: "Uitsmijter" three slices of bread topped with egg (done sunny side up) ham, pickles and garnished with lettuce and tomato.
Fls. 9.50
Dinner: "Beef Wellington" Tenderloin and pepper pate covered with a bread crust served with your choice of potatoes or rice.
Fls. 32.50

Thursday, June 17th.
Lunch: "Seafood Crepes" Delicate crepes stuffed with seafood ragout.
Fls. 14.50
Dinner: "Squid-Platter" Sauteed squid served with spicy fries and vegetables.
Fls. 24.50

Friday, June 18th.
Lunch: "Lobster Cocktail" A combination of lobster on a bed of lettuce with tomatoes, egg and lemon slices, served with toast.
Fls. 19.50
Dinner: "Shrimp Provencale" Shrimp in a creamy tomato sauce topped over noodles.
Fls. 28.50

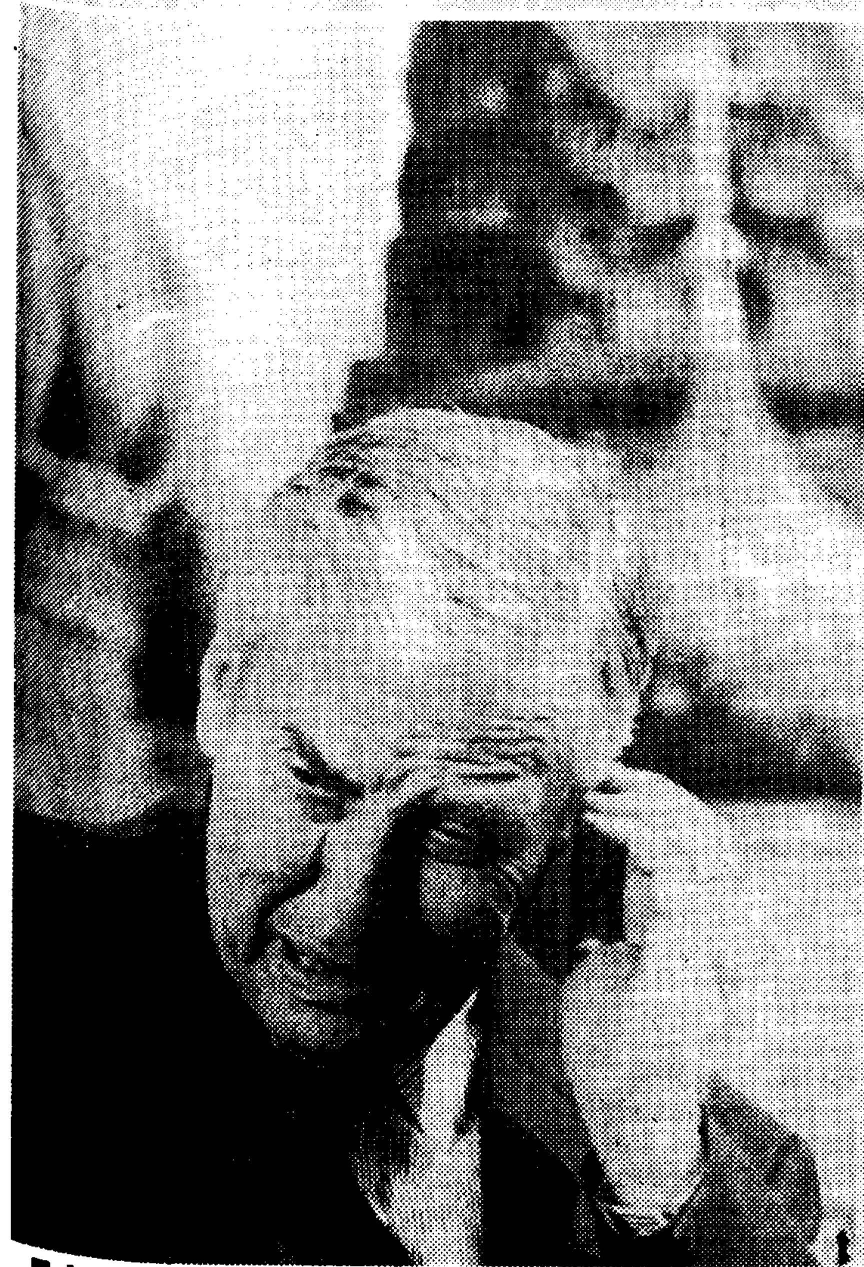
Not Just Another Restaurant !
No Reservations Required !

Saturday, June 19th.
Lunch / Dinner: "Cucumber Stew" A real local favorite.
Fls. 18.50

Bring your I.D. on your birthday and your maindish is for free!

FINANCIEEL NIEUWS

Rusland op goede weg

■ *MOSKOU - De Amerikaanse minister van Financiën Lloyd Bentsen concludeerde tijdens zijn bezoek aan Moskou dat Rusland vorderingen maakt bij het terugdringen van de inflatie. Maar 'er moet nog meer gebeuren', aldus de Amerikaanse minister, die de deur van president Boris Jeltsins kantoor gesloten vond vrijdag. Omdat deze het te druk had met de voorbereiding van de grondwetgevende vergadering.*

(AFP-satellietfoto)

Speelfilms Paramount op Philips's cd-i

CHICAGO - Philips heeft met Paramount pictures een meerjarig contract ondertekend voor de distributie van speelfilms op cd-i. Daarmee is Paramount de eerste hollywood-producent die films op cd-i gaat verspreiden.

Verder gaat Paramount bekijken of het interactieve cd-i-videospelletjes op de markt kan brengen, die zijn gebaseerd op toekomstige speelfilms. Dat heeft Philips bekendgemaakt tijdens een bijeenkomst bij de opening van een consumenten-elektronicabeurs in Chicago.

De overeenkomst heeft betrekking op de distributie van speelfilms in de Verenigde Staten en Canada. De films worden verspreid op cd-schijfjes met een diameter van 5 inch (12,7 centimeter) op hetzelfde moment dat de speelfilms op video komen. De cd-i-versie zal worden verspreid door Philips onder licentie van Paramount. De eerste films verschijnen dit najaar. Financiële details over de transactie zijn niet verstrekt.

Scott Marden, president van Philips Media, de moedermaatschappij van Philips Interactieve Media of America, noemde "de kracht van digitale video-beelden, gecombineerd met de superieure geluidskwaliteit van de cd een belangrijke stap voorwaarts in de ontwikkeling van digitaal vermaak".

Begemann afgestraft

AMSTERDAM - Op een rustige Amsterdamse beurs kreeg Begemann er vrijdag flink van langs. De presentatie van het jaarverslag duwde de koers naar een nieuw dieptepunt op f 27 tegen f 32,20 bij het slot op donderdag. Uiteindelijk sloot het aandeel op f 29,90, toch nog altijd een verlies van ruim 7 procent.

De tanende populariteit van Begemann had alles te maken met de opvallende accountantsverklaring achter in het jaarverslag. Daarin wordt getwijfeld aan het voortbestaan van dochteronderneming RDM, een toevoeging die zeer ongebruikelijk is. Bovendien maakten beleggers zich ongerust over de aanhoudende inteelt tussen presidentdirecteur Joep van den Nieuwenhuyzen en Begemann.

Ook internatio-muller was uit de gratie. IM liet f 3,30 liggen op f 51,70, liefst 6 procent. Oorzaak vormde de waarschuwing die GTI donderdag liet horen. De technisch installateur rekende ruim een maand geleden nog op een hoger resultaat dan in 1992, maar is nu blij als hij het resultaat kan handhaven. Bovendien heeft ook de centrale ondernemingsraad van IM inmiddels in het personeelsblad uiting gegeven aan zijn bezorgdheid omtrent de gang van zaken. De koers van GTI brokkelde f 9 af., nagenoeg gelijk aan het vrijdag in mindering gebrachte dividend (f 9,08). Per saldo bleef de koers dan ook ongewijzigd.

Op de hoofdmarkt moest KLM een veer laten. Nu de short-dekking, die de koers donderdag kunstmatig hoog hield, wegviel moesten de "klemmen" tachtig cent terug op f 25,50. Philips steeg drie dubbeltjes tot f 27,30. Koninklijke Olie, Unilever en Akzo kwamen nauwelijks van hun plaats.

Andere opmerkelijke stijgers waren KNP BT, die tachtig cent aandikte op f 29 en Borsumij Wehry. Voor dit laatste fonds werd liefst f 7 meer betaald op f 90, een vooruitgang van 8,4 procent.

Gemiddeld genomen was de stemming op het Damrak prijshoudend tot gematigd positief. De invloed van de hogere dollarkoers als gevolg van de gunstige Amerikaanse werkloosheidscijfers, werd volledig teniet gedaan door de flauwe stemming in Londen, waar de koersen gemiddeld bijna een procent daalden. Ook Wall Street opende in de min.

Op het Damrak werd voor in totaal f 1,3 miljard in effecten gehandeld, waarvan f 568 miljoen in aandelen. De koersindex bleef hangen op 217,10 punten, terwijl de EOE-index zegge en schrijve 0,18 toegaf op 306,93. Op de optiebeurs was vrijdag eveneens sprake van een verdeelde stemming bij een magere omzet van 28.000 contracten.

Economie west-Duitsland in eerste kwartaal terug

WIESBADEN - De economie in het westen van Duitsland is in het eerste kwartaal van dit jaar sterk achteruitgegaan. Het Bruto Binnenlands Produkt, het totaal aan produceerde goederen en geleverde diensten, was in die periode 3,2 procent kleiner dan in de eerste drie maanden van vorig jaar.

Het is de sterkste achteruitgang sinds het eerste kwartaal van 1975, zo heeft het Duitse bureau voor de statistiek donderdag laten weten. Ten opzichte van de laatste drie maanden van vorig jaar bedroeg de vermindering 1,5 procent. De percentages zijn gecorrigeerd voor seizoensinvloeden.

Het is het vierde achtereenvolgende kwartaal dat de westduitse economie achteruit is gegaan. De recessie is duidelijk te merken op de arbeidsmarkt. Er waren in het eerste kwartaal van dit jaar 348.000 mensen minder aan het werk dan een jaar eerder. De vermindering - van 1,2 procent - is sinds 1983 niet zo groot geweest. Het aantal werklozen steeg met 21,5 procent.

In alle sectoren van de westduitse economie was er sprake van achteruitgang, behalve in de handel met het buitenland. De investeringen in kapitaalgoederen gingen met 14,8 procent het sterkst achteruit. Dit dalingspercentage werd voor het laatst geregistreerd in de eerste helft van 1974, kort na de eerste oliecrisis. Alleen het overschot in de handel met het buitenland nam toe, en wel met 14,6 procent. Dat kwam overigens doordat de import sterker afnam dan de export.

Dow Jones sluit fractie boven niveau donderdag

NEW YORK - De Dow Jones-index op de New-yorkse effectenbeurs heeft zich aan het slot van de handel nog net boven het slotniveau van de dag ervoor weten uit te werken. De index van dertig toonaangevende fondsen sloot 0,27 punt hoger op 3.545,14. De stemming werd de gehele dag bepaald door de flauwe obligatiemarkt. Er gingen 223 miljoen aandelen om.

De obligaties reageerden op de vrijdag gepubliceerde Amerikaanse werkloosheidscijfers van mei, die gunstiger uitvielen dan was verwacht. Het verrassend grote aantal van 209.000 nieuwe banen (buiten de landbouw) in mei wijst op een toegenomen economische activiteit, hetgeen volgens handelaren de Amerikaanse monetaire autoriteiten rijper maakt voor een renteverhoging. Sinds enkele weken is er weer sprake van een toenemende vrees voor inflatie.

De dalende obligatiekoersen zorgden al direct bij aanvang van de aandelenhandel voor een daling van de Dow met vijftien punten. Vervolgens herstelde de beursbarometer zich iets, maar bleef tot vlak voor het einde op verlies staan.

De dollar noteerde tegen het eind van de handel in New York f 1,8245, meer dan drie cent hoger dan de f 1,7930 van donderdag. Daarmee overtreffe New York amsterdam, waar de dollar ruim 2,25 cent kon stijgen tot f 1,8185.

Cubaanse suikeroogst valt tegen

■ *HAVANA - Een Cubaanse boer kijkt naar de ossen die de kar met suikerriet voorttrekken. Het gaat ditmaal erg slecht met de suikerrietoogst van Cuba. Als gevolg daarvan zal Havana zijn verplichtingen met zijn afnemers niet volledig kunnen nakomen, wat gevoor de toch al rampzalige economie de zoveelste tegenvaller is. Slecht weer is een der oorzaken maar ook het gebrek aan brandstof is er debet aan evenals het gebrek aan kunstmest, aan onderdelen voor het machine- en voertuigenpark enz. Dit alles op zijn beurt heeft weer te maken met de bevoorrechte positie welke Cuba genoot in de tijd van de Koude oorlog bij Moskou, maar welke het verloor toen de Koude oorlog ophield te bestaan. d*

(AFP-satellietfoto)

Nederland wil meer 'EG-hulp'

BRUSSEL - Nederland eist een groter aandeel uit de miljardenfondsen van de Europese Gemeenschap die zijn bestemd voor arme regio's. Den Haag dreigt zelfs de besluitvorming te blokkeren als de EG-partners niet tegemoetkomen aan die claim. Sinds 1988 heeft Nederland één procent van de zeventig miljard ecu gehad die aan sociale en regionale steun door Brussel is uitgekeerd. Volgens diplomaten is Nederland, dat 5,5 procent bijdraagt aan de EG-begroting, daarmee er wel "zeer bekaaid" vanaf gekomen.

Dollar reageert goed op werkloosheidscijfers VS

AMSTERDAM - De Amerikaanse dollar is op de Europese wisselmarkten vrijdag meer dan twee cent in koers gestegen. De Amerikaanse munteenheid verliet de markt in Amsterdam om 16.30 uur op f 1,8185. Dat is 2,25 cent hoger dan de slotkoers van f 1,7960 op donderdag. Op de valutamarkten in de Verenigde Staten noteerde de dollar twintig minuten later weer iets lager op f 1,8165.

De dollarkoers reageerde op de vrijdagmiddag bekendgemaakte werkloosheidscijfers in de VS, die met 6,9 procent lager uitvielen dan verwacht. Berichten over een stijging van het gemiddelde uurloon in de VS met 6 dollarcent betekenden ook steun voor de dollar.

Het aantal nieuwe banen buiten de landbouw in de VS nam in de afgelopen maand toe met 209.000. Verder blijkt het aantal nieuwe banen in april bij nader inzien niet 119.000 te zijn, zoals vorige maand was bericht, maar 216.000.

De nieuwe economische cijfers brengen volgens handelaren een renteverhoging door de Amerikaanse autoriteiten dichterbij, om daarmee een verdere opleving van de inflatie tegen te gaan. In de eerste vier maanden van dit jaar bedroeg de geldontwaarding in de VS op jaarbasis iets meer dan vier procent.

Het Britse pond noteerde aan het slot van de handel in Amsterdam f 2,7720. Dat is een halve cent meer dan de slotkoers van f 2,7670 van de dag ervoor. De Franse frank was eveneens iets sterker en sloot op f 33,325 per honderd tegen f 33,290 de voorgaande dag.

Oeso: 1993 wordt jaar van recessie in Europa

PARIJS - De gezamenlijke economie van de Westeuropese landen zal in 1993 voor het eerst in meer dan tien jaar krimpen. Vooral in Duitsland vallen harde klappen. Volgend jaar valt een herstel van de economische groei te verwachten, maar de werkloosheid blijft ook dan nog flink oplopen.

Dit blijkt uit de halfjaarlijkse ramingen die de organisatie voor economische samenwerking en ontwikkeling (OESO) dinsdag heeft gepubliceerd aan de vooravond van haar ministersvergadering in Parijs. Bij de OESO zijn 24 industrielanden aangesloten. De instelling is samen met het Internationale Monetaire Fonds (IMF) toonaangevend op het gebied van economische voorspellingen. De OESO heeft haar groeiramingen van december aanzienlijk verlaagd en is ook pessimistischer dan het IMF in zijn cijfers van eind april

Het Bruto Binnenlands Produkt (BBP) van de Europese OESO-landen zal dit jaar met 0,3 procent afnemen. De situatie is de afgelopen maanden sterk verslechterd. In december voorspelde de organisatie nog een groei van 1,2 procent. De groeiraming voor 1994 is verlaagd van 2,5 tot 1,8 procent. Het percentage werklozen onder de Europese beroepsbevolking zal oplopen van 9,9 in 1992 tot 11,4 dit jaar en in 11,9 in 1994. In december dacht de OESO nog dat de werkloosheid volgend jaar iets zou afnemen van 10,5 tot 10,4 procent.

Duitsland zal het BBP dit jaar zien inzakken met 1,9 procent. Maar volgend jaar gaat de economie daar weer groeien met 1,4 procent, waarvan Nederland zal kunnen profiteren. Desondanks zal dit jaar de werkloosheid in Duitsland verder stijgen tot 10,1 procent en tot 11,3 procent in 1994. Vorig jaar lag het percentage nog op 7,7.

In het OESO-gebied als geheel zal de economie dit jaar groeien met 1,2 procent en in 1994 met 2,7 procent. Dat is te danken aan de positieve bijdragen van de Verenigde Staten en Japan. Het laatstgenoemde land zal de groei dit jaar wel zien afnemen van 1,3 tot 1,0 procent, maar in 1994 volgt een herstel tot 3,3 procent. Voor de VS voorspelt de OESO een stijging van het groeipercentage van 2,1 in 1992 tot 2,6 dit jaar en 3,1 in 1994.

Uit de ramingen blijkt verder dat de inflatie in de meeste industrielanden licht zal afnemen. Voor het hele OESO-gebied is er een vermindering tot 3,0 procent dit jaar en 2,8 procent in 1994. De rente voor kortlopende leningen zal in Duitsland flink omlaag gaan tot 7,0 procent dit jaar en 4,7 procent in 1994. In de VS begint de korte rente in de tweede helft van dit jaar te stijgen. De gezamenlijke begrotingstekorten van de OESO-landen lopen dit jaar op, maar zullen volgend jaar onder het niveau van 1992 komen. Dat is vooral te danken aan maatregelen in de VS.

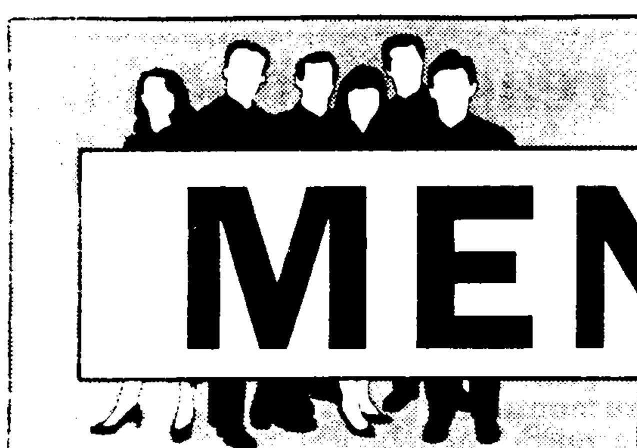
Opheffing binnen grenzen EG-landen

DEN HAAG - Frankrijk streeft ernaar het Akkoord van Schengen voor het opheffen van de personencontrole bij de binnengrenzen van negen van de twaalf EG-landen op zijn vroegst december dit jaar in werking te laten treden. Als dat niet lukt, dan moet het enkele maanden voor de Europese verkiezingen van juni 1994 gebeuren. De Nederlandse staatssecretaris Dankert (Europese zaken) heeft dit vrijdag vernomen van zijn Franse collega. Hij meldde dat zaterdag in Kamerbreed van de TROS-radio

Prins Norodom wil Rode Khmer in regering

PHNOM PENH - Cambodja's royalistische partij Funcinpec is bereid tot de vorming van een coalitieregering. In dat kabinet moeten behalve Funcinpec en de Cambodjaanse volkspartij CPP ook de Rode Khmer zitting hebben.

Funcinpec zei bepaalde leden van het vorige pro-Vietnamese bewind niet in de nieuwe regering te kunnen accepteren. De partij die bij de onlangs gehouden verkiezingen de meeste parlementszetels behaalde, zei bereid te zijn met de partij van de voormalige premier Hun Sen, de CPP, samen te werken. Binnen de CPP zijn echter mensen die voor de partij van prins Norodom Ranariddh niet acceptabel zijn, omdat zij betrokken zijn bij "vuile zaken" in Phnom Penh en bij moorden op Funcinpecleden.

MENSEN

Goede daden voor deugdzaamheid

Monniken krijgen voedsel en geld tijdens een vredesfestival in de centrale tempel van Phnom Penh. Cambodjaanse boeddhisten geloven dat ze in een volgend leven deugdzaamheid verkrijgen door goede daden te doen.

Hotelgasten vertrekken na aardverschuiving

Gasten van een Brits badhotel hebben vrijdag in allerijl hun koffers moeten pakken. Reden voor het overhaaste vertrek was een **aardverschuiving** waardoor hun hotel aan de noordoostkust van Engeland nog maar een meter verwijderd was van de rand van een zeventien meter hoge klif.

Over een lengte van enkele honderden meters was een 50 meter brede strook van de klif omlaag gegleden. Het vier sterren-Holbeck Hall hotel in Scarborough kwam daardoor aan de rand van de klif te liggen. De aardverschuiving gebeurde na hevige regens, aldus de politie.

De politie was vrijdagochtend door een hotelgast gealarmeerd die vond dat de zee het hotel meer was genaderd dan hem lief was. De 40 hotelgasten werden daarna geëvacueerd. Hulpdiensten staan paraat voor het geval het hotel omlaag stort. Het in Victoriaanse stijl gebouwde Holbeck Hall hotel stamt uit 1883 en behoort tot de top-hotels van Scarborough. Het staat bekend om het fraaie uitzicht op de baai van de badplaats. Maar zoals het er nu naar uitziet, zal dat binnenkort verleden tijd zijn, zo merkte een politieman op.

Vervuilende auto's mogen niet rijden tijdens proef

Met behulp van Nederlandse deskundigen houdt de Zuidduitse stad Heilbronn het tweede weekeinde van juni de eerste **ozon-bestrijdingsproef** ter wereld. Om het ontstaan van het voor het milieu schadelijke gas te beperken, mogen auto's zonder katalysator vier dagen niet in de stad rondrijden.

De politie zal ook een rijverbod opleggen aan personenauto's op diesel en vrachtwagens die niet aan bepaalde uitlaatnormen voldoen. Aan de stadsgrenzen komen controleposten. Enkele grote industrieën, waaronder de naburige Audifabriek met ruim tienduizend werknemers, willen vrijwillig hun produktie beperken. De op kolen gestookte energiecentrale van Heilbronn gaat tijdens de proef op spaarvlam. Op de autosnelwegen langs de stad zal een maximumsnelheid gelden van zestig kilometer per uur. De bussen van het openbaar vervoer rijden tijdens de proef gratis, aldus het ministerie van Milieu in de deelstaat Baden-Wurttemberg.

Het ministerie wil met de proef nagaan of een drastische, tijdelijke beperking van het verkeer en andere vervuilingsbronnen op lokaal niveau helpen bij het tegengaan van 'ozonpieken'.

Luis de Lannoy (links) is gisteren geïnstalleerd als de nieuwe president voor het gemeenschappelijk hof van Justitie. Hij nam gelukwensen in ontvangst van hoofdcommissaris politie van de Nederlandse Antillen Fred Wiel, en commissaris van de politie op Curaçao Wim Tweeboom (rechts).

ORANJESTAD — Bij Playa Linda Beach Resort is maintenance-medewerker Nelson Geerman gehuldigd vanwege zijn vijfjarig dienstverband. Uit handen van operation manager Gladys Henriquez ontving Geerman de gelukwensen en een geschenk onder couvert. Dit gebeurde in het bijzijn van chief engineer Gilbert Schwengle.

ORANJESTAD — Esther Driessen, dochter van de heer en mevrouw Huub Driessen, is geslaagd aan de University of Connecticut te Storrs, Verenigde Staten, voor bachelor of Science in Mathematics en Actuarial Science. Zij zal haar studie vervolgen voor master in Actuarial Science. Esther is een oud vwo-leerlinge van Colegio Arubano.

TAIPEI — Een afgevaardigde van de Verenigde Naties, belast met de problemen rond het doden en verhandelen van neushoorns, kijkt naar een verzameling van inbeslaggenomen horens, olifantstanden en ivoren objecten in een dierentuin van Taipei. De verboden voorwerpen zouden vrijdag publiekelijk worden verbrand om te laten zien dat het de regering menens is om de dieren te beschermen.

Prins Bernhard herdenkt ontdekking

Prins **Bernhard** zal zaterdag 26 juni in de Pieterskerk in Leiden aanwezig zijn bij de "Pithecanthropus centennial 1893-1993". Op deze bijeenkomst wordt herdacht dat de Nederlandse antropoloog en arts Eugene Dubois 100 jaar geleden bij Trinil op Java de eerste "missing link" tussen de aap en de mens ontdekte. Dat heeft de Rijksvoorlichtingsdienst bekendgemaakt.

Uit de vondst - een schedelkap, een dijbeen en een kies - reconstrueerde Dubois de gestalte van een miljoen jaar oude voorouder van de mens. De ontdekking van de zogenoemde pithecanthropus erectus, oftewel de rechtopgaande aap-mens, was het begin van een nieuwe fase in de geschiedschrijving van de menselijke evolutie.

Prins Bernhard bezoekt na de bijeenkomst de tentoonstelling *Man ape - ape man* in het Pesthuys in Leiden.

Mariah Carey trouwt haar platenbaas

Zangeres **Mariah Carey** trouwt zaterdag met de baas van haar platenmaatschappij, Thomas Mottola, president-directeur van Sony music. In de kerk in New York wordt een schare beroemdheden verwacht onder wie Michael Jackson, Robert de Niro en Barbra Streisand. Dat heeft Mottola's persagent meegedeeld.

De 23-jarige Mariah ontmoette Mottola, die 20 jaar ouder is, voor het eerst toen ze hem haar demo-tape aanbood. Onder de indruk geraakt van de door haar geschreven liedjes en vijf octaven reikende stem, nam hij haar snel onder contract, om de samenwerking zaterdag met de huwelijksringen te bezegelen.

Het eerste contract bleek een gouden greep. Carey kreeg twee Grammy-prijzen en is de enige vrouwelijke artiest die met acht singles de top 5 haalde.

Na de huwelijksplechtigheid in een kerk in Manhattan, worden de gasten voor de receptie verwacht in de modieuze Metropolitan-club.

Voormalig Amerikaans president George Bush om... een veertienjarig meisje ...dens een bezoek aan het Escorial-klooster bij Madrid. Bush maakt een privé-... door Europa, en zal tijdens zijn verblijf in Spanje de... nemen aan een serie ge... rekken over vernieuwingen de zakenwereld.

Twee mannen liggen te rusten buiten het parlementsgebouw in de Oekraïne. Met twintig andere slachtoffers van de ramp in Tsjernobyl zijn ze in hongerstaking om te protesteren tegen bezuinigingen in uitkeringen voor getroffenen van de ramp.

Tsjernobyl-slachtoffers

Tom Poes en de Herenopstand

door **Marten Toonder**

3960 — Intussen zat Tom Poes nog steeds in de waszak. Zijn hoofd was nu wel vrij, maar hij was nog steeds gebonden, zodat zijn toestand alles behalve prettig was.

Wammes Waggel trok zich van zijn klachten echter weinig aan.

"Je bent een echte zeurpiet", zei hij. "Je moet niet denken dat het leuk is om met jou te spelen."

Toen gooide Tom Poes het over een andere boeg. "Hè, toe nou", sprak hij zeurderig. "Ik wil juist zo graag meedoen, Wammes. Wat doe je eigenlijk?"

"Ik doe buskruit in de geyser", zei Waggel opklarend. "Kijk, zie wel. Dit is voor plan B."

"Je morst", zei Tom Poes.

"Dat komt omdat het hier een beetje donker is', hernam de ander. "Het geeft niks, hoor, want ik heb kruit genoeg. Maar ik zal de lamp aansteken, dan kunnen we beter zien."

Met deze woorden begaf hij zich naar een lekkende petroleumlamp en streek een lucifer aan.

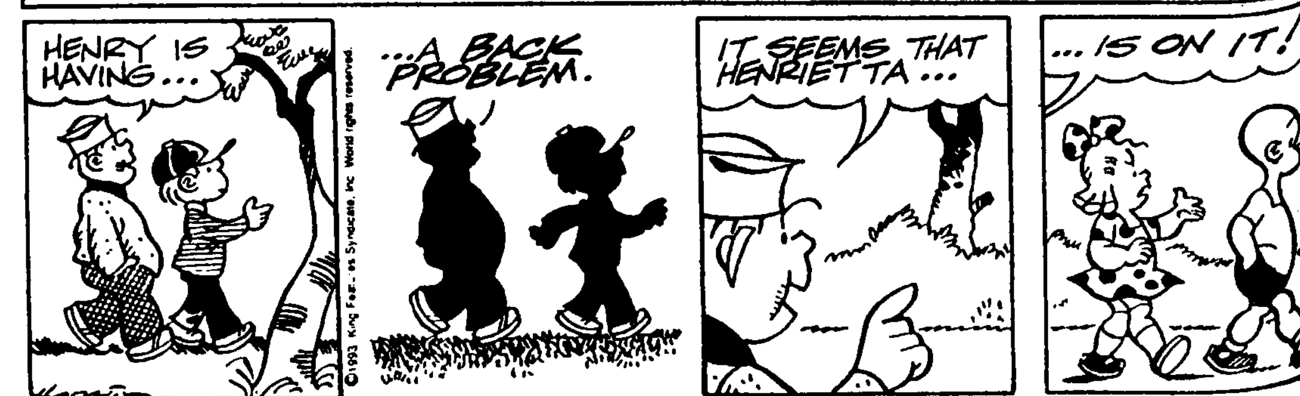
"Plan B is reuze", vervolgde hij. "Geyers knallen enig, vind je ook niet? Wat een soflamp, hè? Hij wil nooit branden. Wacht....."

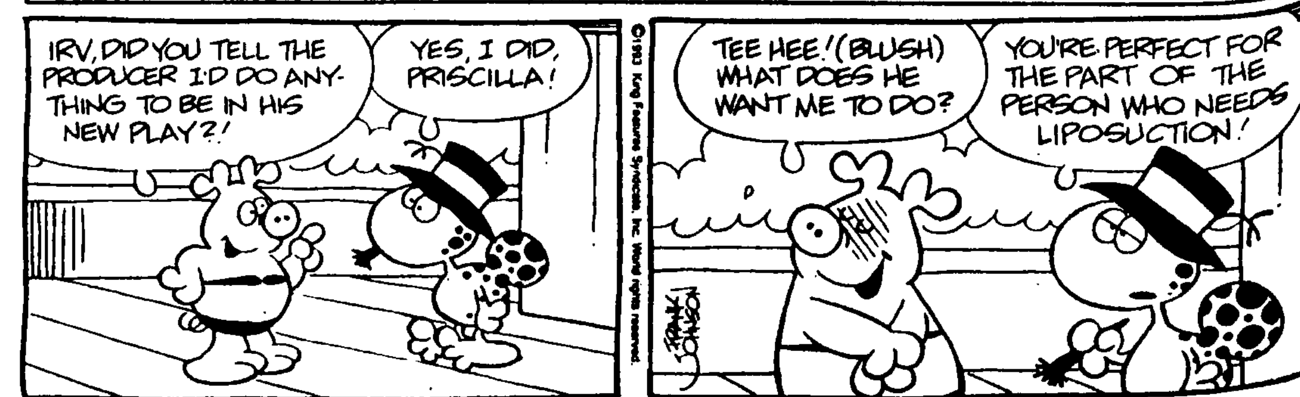
Op dat moment had het vlammetje zijn vingertoppen bereikt en met een kreet liet hij de lucifer vallen.

"Pas op!" riep Tom Poes. "De olie op de grond brandt! En je hebt kruit gemorst!"

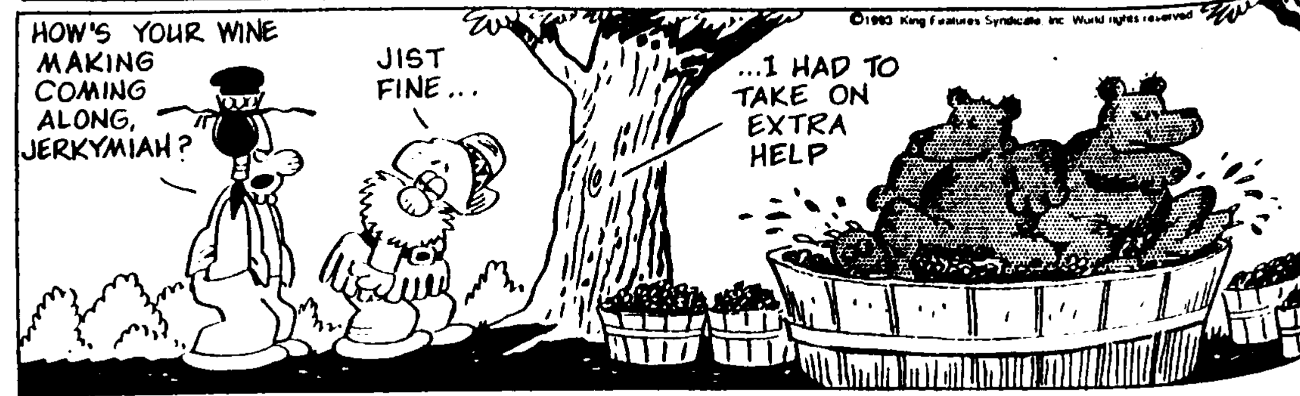
"Au!" riep Wammes huilerig. "Het doet reuze pijn, hoor. En nu moet jij nog vitten ook. Ik vind je niks aardig!"

Mokkend ging hij in een hoek op zijn vingers zitten zuigen en Tom Poes zag met schrik dat de brandende petroleum steeds dicht bij het buskruit kwam...........

CURAÇAO
AGENDA

MEDISCHE DIENSTEN

ARTSEN

NACHTDIENST ARTSEN
Patiënten van de artsen van Bandabou (derde district) kunnen in spoedgevallen telefoon 641658 bellen en dan het antwoordapparaat afluisteren. De patiënten van de andere districten kunnen voor spoedgevallen de artsenpraktijk van hun eigen huisarts bellen en het antwoordapparaat zal dan mededelen wie de dienstdoende arts is.

KINDERARTS
(particuliere patiënten)
voor de dienstdoende arts belt U tel.: 624900/625100.

VERENIGING VAN TANDARTSEN
voor de dienstdoende arts gedurende het weekeinde en op feestdagen gelieve tel.: 682222 op te bellen.

CENTRO MEDICO STA ROSA
Sta Rosaweg 327, tel.: 672300/676666; openingstijden zaterdag en zondag van 08.00-24.00 uur.

WIJKVERPLEGING

WIT GELE KRUIS WIJKVERPLEGING
Santa Maria 17. Tel.: 682344, 682947, 682412 en 682574. Fax: 681000; geopend vanaf zeven uur 's morgens tot vijf uur 's middags; spreekuur wijkgebouw Bonam: iedere dinsdag van 09.00-11.00 uur. Tel.: 371865; Suffisant: tel.: 687707; Montagne Abao: tel.: 673711; Kaya Fensu: tel.: 618577; Mamayaweg: tel.: 657508; voor informatie omtrent zuigelingen- en peuterbureaus kan men terecht op consultatiebureau Brievengat. Tel.: 373584.
Voor de *wachtzuster* gelieve **tel.: 603661** te bellen.

STICHTING VAN HET WIT GELE KRUIS VOOR GEZINSVERZORGING 'KWIDO PA FAMIA'
Sta Maria 17. Tel.: 680222; spreekuren maandag, woensdag en vrijdag van 08.00-10.00 uur; dinsdag en donderdag van 14.00-16.00 uur.

NEUTRALE WIJKVERPLEGING
kantoor Gosieweg 15. Tel.: 692231/692232; geopend van 07.00-17.00 uur. Voor de zuster van de wacht gelieve **tel.: 681847, pagenummer 669-0368**, te bellen.
kantoor Bandabao, Groot Sta Martha 141. Tel.: 642555; geopend van 14.00-17.00 uur. Voor de wachtzuster gelieve **tel.: 681847, pagenummer 669-0368** te bellen.

KRAAMKLINIEK RIO CANARIO
Schottegatweg Noord 43, tel.: 44510, 691343, 691683 en 691838; voor informatie over prenatale zorg en zorg gedurende en na de bevalling.
Consultatiebureau zuigelingen: iedere donderdagmiddag van 13.30-16.00 uur.
Consultatiebureau peuters: iedere dinsdagmiddag van 12.30-14.45 uur.

STICHTING WIJKVERPLEGING BANDABOU
Fontein 35, tel.: 648077/648387; open van maandag t/m vrijdag van 07.00-17.00 uur; na 17.00 uur bereikbaar: **zuster Lovert. Tel.: 641141** b.g.g. 601760.
Consultatiebureau: iedere dinsdag van 09.00-11.00/18.00-20.00 uur.

FUNDASHON LECHI DI MAMA KORSOU
Voor informatie tel.: 672289, 375023 of 375542.

GENEESK. DIENST

STADS- EN 2DE DISTRICT OOST
5 juni 1993 vanaf 07.00 uur tot 7 juni 1993 om 07.00 uur:
Dokter Elhage, Sentro Mediko Sta. Rosa. Tel.: 676666; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; **spoedgevallen tel.: 371661 b.g.g. 689266/689337.**
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Wilsoe, Da Costa Gomez, Nassy-Tseng, Nassy, Tseng, Suiters, Braakman, Doran, Guerrero-Bakmeyer, Ayubi, De Vos en Braam)

STADS- EN 2DE DISTRICT WEST
4 juni 1993 vanaf 17.00 uur tot 7 juni 1993 om 07.00 uur:
Dokter Davelaar, Sentro Mediko Seru Fortuna. Tel.: 689312; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; **spoedgevallen tel.: 617142 b.g.g. 689266/689337.**
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Swart, Goilo, Roose, Braakman-Bonder, De Rouw-Picus, Davelaar, Elhage, Pablo, Heerenveen, Nivillac, Rosales-Concession en De Vos)

DERDE DISTRICT BANDABAO
4 juni 1993 vanaf 17.00 uur tot 7 juni 1993 om 07.00 uur:
Dokter Spong, Sentro Mediko Tera Kòrá. Tel.: 648700/648888; spreekuren: 10.00-11.00/17.00-18.00 uur; **spoedgevallen tel.: 687004 b.g.g. 689266/689337.**
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Schellens, Sommer, Lucasius, Spong en Tweed).

■ **Patiënten van hier niet genoemde artsen wordt aangeraden in *spoedgevallen* de eigen arts te bellen en te informeren wie voor deze de dienst waarneemt. Het verdient te allen tijde aanbeveling een huisarts te kiezen die in avonden en weekeinden bereikbaarheid geregeld heeft. Vraag er naar bij uw eerstvolgend bezoek!**

AMIGOE
Colofon
UITGEVERIJ AMIGOE N.V.
Telefoon centrale (10 lijnen): 672000
Scherpenheuvel z/n of P.O.B. 577
Curaçao N.A.
Giro 440.000
Bankrek. nr.: 11-07-313
ABN-Amro
Bankrek. nr.: 874.825.10
Maduro & Curiel's Bank N.V.
Directie:
Fax: 674084
Ingrid de Maayer-Hollander
Leeward News Holding
Sheila Rhodes (secretaresse)
Hoofdredactie:
Fax: 674744
Peter Dicker (hoofdredacteur)
N. Hendrikse (eindredacteur ÑAPA)
Overige leden Redactie:
Toon van Dongen, Jacqline Debrot-Steegstra, Joël Labadie, Marjo Nederlof, Dennis Pikero, Solange Isselt (opmaak) en Ken Wong (fotograaf)
ADVERTENTIE-AFDELING
Fax: 674524
Acquisitie: Viola Bernardus en Jenny Naaldijk
Aanname advertenties: Maandag t/m vrijdag van 07.30-15.30 uur.
Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren vóór 15.30 binnen zijn.
NEDERLAND
correspondenten:
Hennie Harinck, B. Jos de Roo en Victor Helkamp
Persagentschappen: AMP en AFP
Samenwerkingsovereenkomst met The Miami Herald, De Haagsche Courant, De Brabant Pers. Foto's: AFP
DRUKKERIJ: Rotaprint N.V.
DISTRIBUTIE (abonnementen):
Curaçao: Districo N.V. Tel: 370603, 370504, Fax: 370304
Losse nummers 60 cent.
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen Naf 16,— op Aruba Naf 17,—.
Buiten Antillen (Nederland):
NAf. 51,15 per maand (luchtpost) of NAf. 28,— per maand (zeepost); jaarlijks vooruit te betalen.

APOTHEKEN

WEEKEINDEDIENST
ZATERDAG
Otrobanda:
Paradeis, F.D. Rooseveltweg 46-B. Tel.: 689676/689808.
Punda:
Vredenberg, Socratesstraat 3. Tel.: 613300/654492.
ZONDAG
Otrobanda:
Gosie, Gosieweg 90-A. Tel.: 379744.
Punda:
Sta. Rosa, Sta. Rosaweg 56. Tel.: 377679/377650.

DIVERSEN

VERLOF
BEGRAFENIS
(van 10.00-14.00 uur)
5 juni: E.F. Cannister, Schottegatweg Oost 25.
6 juni: R.A. de Windt, Uteweg 53.

HEEFT U HULP NODIG?
Bel SOS-lijn 127!

NOODGEVALLEN/
VERMISSING OP ZEE
Telefoon: 637911 (RCC)
24 uur per dag bereikbaar!

LUCHTPOSTSLUITING
(Postkantoor Groot Kwartier)
Nederland: voor gewone stukken: maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag om 11.30 uur; woensdag om 10.15 uur. Voor aangetekende stukken één uur van tevoren.
Suriname: voor gewone stukken: dinsdag en vrijdag om 17.30 uur en zaterdag om 10.45 en 17.00 uur.
De Verenigde Staten en Europa (op zaterdag): voor aangetekende en gewone poststukken om 14.45 en 15.45 uur.
Het zegelloket is op zaterdag van 07.00-15.00 uur open.

THORAX CENTRUM
(Jan Noorduynweg naast UNA. Tel.: 685544)
openingstijden van maandag t/m vrijdag van 08.00-17.00 uur; op zon- en feestdagen alsmede op werkdagen na 17.00 uur voor **spoedgevallen tel.: 685917.**

DIERENARTS
voor **spoedgevallen** gelieve te bellen: **614000** (Veterinaire Dienst) voor de dienstdoende arts.

STICHTING DIERENBESCHERMING CURAÇAO
Het Dierenasiel is open van maandag t/m vrijdag 10.00-12.00/14.00-18.00 uur; zaterdag van 08.00-13.00/16.00-18.00 uur; zondag gesloten.

ZONDAG
LANDHUIS ASCENCION
10.00-14.00 uur *open house*.

MAANDAG
TOERISTENSCHIP
11.00-20.00 uur *Seawind Crown* (AUA).

KERKDIENSTEN

KLOOSTER ALVERNA (Gouv. van Lansbergeweg): zon.: 10.00 uur hoogmis (Ned) en 16.00 uur Papiamentu.
BARBER (H. Joseph): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 09.00 uur.
BRIEVENGAT: zat.: 18.30 uur; zon.: 10.00 en 18.00 uur.
BUENA VISTA (Birgen Milagrosa): zat.: 18.30 uur; zon.: 09.00 en 11.30 uur.
CHARO (O.L. Vrouw van Coromoto): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00, 11.00, 17.00 (Spaans) en 19.00 uur.
GROOT KWARTIER (O.L. Vrouw van Berg Carmel): zat.: 19.30 uur; zon.: 09.00 (Ned) en 18.00 uur.
JANDORET (O.L. Vrouw van Goede Raad): zon.: 10.00 en 19.00 uur.
HULPKERK BOCA SAMI: zat.: 18.00 uur; zon.: 08.00 uur.
HULPKERK LAGOEN (H. Johannes); zon.: 10.00 uur.
JANWE (H. Hart van Jesus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30, 12.00 en 19.00 uur (Ned).
KORAAL SPECHT (Goede Herder): zat.: 19.00 uur; zon.: 11.00 en 18.00 uur.
MONTAÑA (H. Dominicus): zon.: 05.15, 08.30 en 19.00 uur.
OTROBANDA:
Santa Ana: zon.: 08.00 en 19.00 uur.
Santa Famia: zon.: 06.00, 09.00, 11.00 (Engels) en 19.00 uur.
PIETERMAAI (kathedraal): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00, 09.00 en 19.00 uur.
SANTA MARIA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.00, 09.00 en 18.30 uur.
SANTA ROSA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAN WILLIBRORDO: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 uur.
SERU GRANDI (Fuik): zon.: 17.00 uur.
SOTO; zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 uur.
STEENRIJK (O.L. Vrouw van Altagracia): zat.: 07.00 en 19.00 uur; zon.: 08.00, 10.00 (charismatica) en 18.00 uur.
SUFFISANT (O.L. Vrouw van Fatima): zat.: 18.00 uur; zon.: 09.00 en 18.00 uur.
SERU FORTUNA: zat.: 18.30 uur; zon.: 10.00 uur.
TERA CORA: zon.: 18.00 UUR.
WESTPUNT (H. Petrus): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30 uur.
WISHI (H. Teresita): zat.: 18.30 uur; zon.: 08.00 en 18.00 uur.
ZUID BONAM (H. Judas Thadeus): zat.: 18.30 uur; zon.: 08.30 en 17.30 uur.

TELECURAÇAO
(kanaal 8/6)

ZATERDAG
17.30 Telefiesta met tante Irma
18.00 Studio Sport
18.57 Tempu pa Dios
19.00 Cocktail Turístiko met Captain Sterling
20.00 Telenotisia
20.30 **WKRP in Cincinnati**
21.00 Estreno: **The Medusa Touch**
22.00 Wega di Number Kòrsou
22.07 vervolg Estreno: **The Medusa Touch**
23.30 Sluiting.

ZONDAG
09.00 Live Uitzending **Tennis French Open Roland Garros: Jim Courier (VS) vs Sergei Bruguera (Spa)** heren finale (met Amelia Salas en Rich Phelipa)
12.00 Matinee
16.00 Sena di Señor
17.00 Much'i Ben
17.50 Wega di Number Kòrsou
18.00 Di Bishita Ku.....
18.30 Cocktail Special
19.00 Tele-Suerte
20.00 Telenotisia
20.30 Shete Dia
21.00 Special: **Murder Ordained (Pt 2)**
22.00 Superstars of Wrestling
23.00 Sluiting.
(wijzigingen voorbehouden!)

NBC
(kanaal 85)

ZONDAG
15.00 **NBA Showtime**
14.00 **Children's Miracle Network Telethon (Cont.)**
17.00 **Children's Miracle Network Telethon (Cont.)**
18.30 News
19.00 **NBA Basketball Playoffs (L)**
21.30 **NBC Sunday Night at the Movies** South Beach (Preview)
23.30 News
23.35 Mama's Family
24.05 Mama's Family
24.35 New WKRP in Cincinnati.
01.05 Beauty and the Beast
02.05 NBC Nightside
05.30 NBC News at Sunrise.

TBS
(kanaal 89)

ZATERDAG
18.05 WCW Saturday Night Wrestling
20.05 Movie: **Loose Cannons** (1990)
22.00 **Major League Baseball** Atlanta Braves at Los Angeles Dodgers (L)
01.00 Movie: **The Bingo Long Traveling All-Stars and Motor Kings** (1976)
03.15 Movie: **Dallas Cowboys Cheerleaders** (1979)
05.15 Three Stooges
05.35 All in the Family

ZONDAG
12.30 Movie: **Gargoyles** (1972)
15.35 Andy Griffith
14.00 **Movie: The House That Wouldn't Die (1970)**
15.30 Captain Planet and the Planeteers
16.00 **Major League Baseball** Atlanta Braves at Los Angeles Dodgers (L)
19.00 **Movie: The Boy Who Could Fly** 86)
21.05 National Geographic Explorer
23.00 Network Earth
23.30 Paid Program.
24.30 World Tomorrow
01.00 Paid Program
02.30 Feed the children With Larry Jones
03.00 Paid Program
04.00 The Honeymooners
04.30 I Love Lucy
05.05 All in the Family
05.35 CNN Headline News

WEGA DI NUMBER

8767
9609
6321

EVANGELISCHE BROEDERGEMEENTE

MORAVIAN CHURCH
(Goeroeboeroeweg, Mundo Nobo)
zaterdagavond 19.00 uur zangdienst.
zondagmorgen 09.30 uur preekdienst.
(Emmy Berthold kleuterschool, Suffisant)
zondagavond 18.00 uur Papiamentse dienst.

GEREFORMEERDE KERK

Groot Kwartier
08.30 uur dienst.
16.30 uur dienst.
Muizenberg/Stenenkoraal
10.00 uur dienst.
Buena Vista
10.15 uur dienst.
Santa Rosa
10.00 uur dienst.
19.00 uur samenkomst.

VERENIGDE PROT. GEMEENTE VAN CURAÇAO

Ebenezer Church
(Oranjestraat 111)
09.30 uur ds. O.G. Haasnoot H.C. *Collection food packets*
Fortkerk
(Fort Amsterdam)
09.30 uur ds. H.B. van der Steen.
Emmakerk
(Rio Canario)
09.30 uur ds. P. van der Waal H.A.; collecte voedselpakket.

NOACH-KAPEL

zaterdag om 19.00 uur kerkdienst (Ned.) - Marinebasis Parera.

VOLLE EVANGELIEGEMEENTE YUBIA BENDITA

zondag om 10.00 uur dienst (tevens crèche en zondagsschool) - Weg naar Bullenbaai z/n. (tel.: 681922).

Met dertien stemmen voor en twee onthoudingen:
Veiligheidsraad: Meer VN-troepen naar Bosnië

NEW YORK/SARAJEVO - De Veiligheidsraad (V-raad) van de Verenigde Naties heeft vrijdag besloten zes moslimgebieden in Bosnië-Hercegovina militair te gaan beschermen. Volgens westerse diplomaten zullen tussen de vijf- tot tienduizend extra blauwhelmen naar de voormalige Joegoslavische republiek moeten worden gestuurd. In de tekst van de resolutie wordt geen aantal genoemd.

De resolutie werd met dertien stemmen voor, bij twee onthoudingen (van Venezuela en Pakistan) aangenomen. De troepen van de VN-vredesmacht (UNPfor) mogen op grond van de resolutie alle noodzakelijke maatregelen treffen, inclusief het gebruik van geweld. Zij mogen daartoe overgaan, indien de veiligheidszones gebombardeerd of aangevallen worden of humanitaire leveranties aan deze gebieden worden verhinderd. De resolutie staat lidstaten of regionale organisaties, zoals de NAVO, toe met luchtaanvallen de operatie te ondersteunen om de moslims te beschermen en Servische aanvallen tegen te gaan.

MEER STEUN

De resolutie kreeg in de raad meer steun dan werd verwacht. Eerder hadden de vijf niet-gebonden en islamitische leden van de raad (Djibouti, Pakistan, Venezuela, Kaapverdie en Marokko) geprobeerd de resolutie tegen te houden, omdat het besluit de moslims in Bosnië niet werkelijk zou helpen. De Verenigde Staten (VS), Rusland, Frankrijk, Groot-Brittannie en Spanje zetten hun voornemen de beveiligde gebieden militair te beschermen ondanks hun verzet door. Ook gingen deze vijf landen voorbij aan het verzet van de Bosnische regering tegen het invoeren van "safe areas" voor de moslims in Sarajevo, Gorazde, Srebrenica, Zepa, Tuzla en Bihac.

De Bosnische VN-vertegenwoordiger Muhamed Sacirbey protesteerde tijdens de vergadering van de Veiligheidsraad vrijdagavond in felle bewoordingen tegen het plan van de beveiligde gebieden. Deze zones zijn alleen maar voorgesteld om het werkelijke probleem in Bosnië-Hercegovina, namelijk dat van de Servische agressie, niet te hoeven aanpakken. De veiligheidszones worden "concentratiekampen", "moderne leprakolonies met VN-soldaten als bewakers", aldus de Bosnische diplomaat.

LIFE
(kanaal 91)

ZATERDAG
15.00 Unsolved Mysteries
16.00 Movie: **Emma, Queen of the South Seas (Pt 1 of 2)** (1987)
18.00 Movie: **Emma, Queen of the South Seas (Pt 2 of 2)** (1987)
20.00 Movie: **Cherry 2000** (1986)
22.00 The Hidden Room
22.30 Confessions of Crime
23.00 Unsolved Mysteries
24.00 China Beach
01.00 Self-Improvement Guide
04.00 Self-Improvement Guide

AE
(kanaal 73)

ZATERDAG
15.00 **Movie: Sam Cade** (1972)
17.00 Comedy on the Road
18.00 Caroline's Comedy Hour
19.00 Bob Vila's Home Again
19.30 Bob Vila's Home Again
20.00 **Movie: Videodrome** (1983)
22.00 Comedy on the Road
23.00 Caroline's Comedy Hour
24.00 **Movie: Videodrome** (1983)
02.00 Comedy on the Road
03.00 Caroline's Comedy Hour
04.00 **Movie:** The **Dunera Boys** (1985)

ZONDAG
13.00 **Movie:** Let's Go Navy! (1951)
14.30 **Sacrifice at Pearl Harbor**
16.00 **Movie: Murphy's War** (1971)
18.00 In Search Of...
18.30 In Search Of...
19.00 Real West
20.00 **Movie: The Trouble With Harry**
22.00 Miss Marple
23.00 **Movie: The Green Man (Pt 3 of 3) 90)**
24.00 **Movie: The Trouble With Harry.**
02.00 Miss Marple
03.00 Evening at the Improv
05.30 New Wilderness

CBS
(kanaal 75)

ZATERDAG
16.00 **Movie: Melvin and Howard** (1980)
18.00 News
18.30 CBS News
19.00 Hee Haw
20.00 Dr. Quinn, Medicine Woman
21.00 **Children's Miracle Network Telethon**
24.00 **Children's Miracle Network Telethon (Cont.)**
03.00 **Children's Miracle Network Telethon (Cont.)**

ZONDAG
12.00 **Children's Miracle Network Telethon (Cont.)**
15.00 **Children's Miracle Network Telethon (Cont.)**
17.00 **Children's Miracle Network Telethon (Cont.)**
18.00 News
18.30 CBS News
19.00 60 Minutes
20.00 Murder, She Wrote (R)
21.00 **47th Annual Tony Awards** (Host: Liza Minnelli)
23.00 News
23.15 News
23.30 **Amen**
24.00 Entertainment Tonight
05.30 CBS Morning News.

USA
(kanaal 83)

ZATERDAG
15.00 Movie: **The Operation** (1990)
17.00 Joan Rivers' Gossip! Gossip! Gossip!
17.30 Bosom Buddies
18.00 Swamp Thing
18.30 Beyond Reality
19.00 Quantum Leap
20.00 Movie: **K-9** (1989)
22.00 Silk Stalkings
23.00 Movie: **Hot Chili** (1985)
01.00 Movie: **Hot Times at Montclair High** (19)89)
03.00 Movie: **Hot Splash** (1996)
05.00 Welcome Back, Kotter
05.30 Welcome Back, Kotter

ZONDAG
12.00 WWF All-American Wrestling
13.00 MacGyver
14.00 Movie: **Enter the Dragon** (1973)
16.00 Joan Rivers' Gossip! Gossip! Gossip!
16.30 Just the Ten of Us
17.00 Double Trouble
17.30 My Sister Sam
18.00 My Two Dads
19.00 MacGyver
20.00 Movie: **Voyage** (1993)
22.00 Counterstrike
23.00 Silk Stalkings
24.00 Hollywood Insider
24.30 Paid Program
03.30 Paid Program

ABC
(kanaal 77)

ZATERDAG
16.30 **Wide World of Sports** Belmont Stakes (L)
18.00 News
18.30 ABC News
19.00 **More than 9 to 5**
20.00 To Be Announced
21.00 To Be Announced
22.00 The Commish (R)
23.00 News
23.30 Movie
01.30 News
02.00 Movie
04.00 To Be Announced
04.30 Branded
05.00 Travel Travel
05.30 Ebony/Jet Showcase

ZONDAG
12.30 News Conference
13.00 **NASCAR Racing** Miller Genuine Draft 200 (L)
15.00 **PGA Golf** The Memorial, final round (L)
18.00 News
18.30 ABC News
19.00 **Life Goes On (R)**
20.30 **America's Funniest People (R)**
21.00 **ABC Sunday Night Movie: Police Academy 6: City Under Siege** (1989)
23.00 News
23.30 **Movie: The Wild Party** (1975)
01.30 News
02.00 Runaway With the Rich & Famous
02.30 World News Now
04.30 Opray Winfrey
05.30 ABC World News This Morning

Señor ta mi Wardador, serka Dje lo mi no tin falta di nada
(Salmo 23.1)

Ku tristesa pero, konforme ku boluntat di Dios nos ta partisipá fayesimentu di nos estimada esposa, mama i abuela;

WILHELMINA MARIA DAANTJE-PAULITA
Mihó konosí komo Shon Mi

Na nòmber di su esposo :	**Victor Daantje**
su yunan :	**Ravinia (Vita) i Stanley Pietersz-Daantje**
	Noble (Papi) i Janny Daantje-Plugge na Hulanda
	Ilna (Duddy) i Maarten Slooff-Daantje na Hulanda
	Melwyn i Mayra Daantje-Petronia
	Xiolena (Lena) Daantje
	Asindra Daantje i Richard Obispo
	Victor Jr. i Yardley Daantje-Vrutaal
	Rene i Mireiva Daantje-Hellement
	Osalva (Leta) i Stanley Francisca-Daantje
	Ediliana (Etty) Daantje
su ñetunan :	**Moira, Gerald, Maier, Furdgell i sobrá ñetunan**
su ruman :	**Elsa Thode i famia**
Prima i primonan	
Suánan :	**Cesario, Franklin, Servio Isidora i famia.**

Demas famianan: **Pietersz, Slooff, Plugge, Petronia, Obispo, Vrutaal, Hellement, Francisca, Sille, Thode, Vos, Isidora, Martina, Imperator, Aura Meulens, Hilda Pieters i rumannan i demas komader i kompadernan, bisiñá i konosínan.**

Akto di entiero lo tuma lugá djaluna 7 di yüni 1993 pa 3.30'or p.m. saliendo for di El Tributo, Otrabanda pa Santana Katóliko na Roodeweg. Promé ku entiero lo tin un Santu Sakrifisio di misa na Misa di Sta. Famia. Ta kuminsá risibí bishita di kondolensia for di 12'or p.m. Despues di entiero lo no risibí bishita di kondolensia na kas.

Cu honda pena nos ta anuncia fallecimiento inesperadamente na Houston, Texas, di nos sobrina y prima stimá

Lucy Theresita Odor

na edad di 51 aña

Su tío :	**Angel Bermudez y señora**
Su primonan :	**Marvel Bermudez**
	Esther Bermudez
	Angel Bermudez Jr. y familia
	Richardina Bermudez y familia

Acto di entiero lo tuma lugar Dialuna, 7 di juni 1993, 4'or di atardi. For di 2'or e restonan mortal lo ta reposa den misa San Francisco na Oranjestad.

Met ontsteltenis namen wij kennis van het plotselinge overlijden van onze fijne collega en medewerkster van het 1e uur

Mevrouw Lucy Odor

Wij zullen haar blijven missen.

Wij wensen haar partner en nabestaanden heel veel sterkte toe.

Directie, Staf en Personeel
– Albo Aruba N.V.
– Arubaanse Wegenbouw Mij. N.V.
– Blokki Nacional N.V.
– Technical Contracting and Trading Co.

Aruba, 4 Juni 1993.

HET WEER

WEERSVERWACHTING geldig tot morgenmiddag 12:00 uur:
Overwegend licht bewolkt en droog. In de komende nacht en morgenochtend licht tot half bewolkt met kans op een lichte bui.
Matige tot vrij krachtige, overdag af en toe krachtige wind uit overwegend oostelijke richting (tussen tien en 28 knopen).

WEEROVERZICHT:
Het weer op de Benedenwindse eilanden zal ook in de komende 24 uur beïnvloed worden door de uitloper van een hoge-drukgebied boven de Atlantische Oceaan.
Van tijd tot tijd kan de aangevoerde lucht tijdelijk iets vochtiger worden. Als gevolg hiervan is de ontwikkeling van een enkele plaatselijke bui niet uitgesloten.

OVERZICHT WEERSGESTELDHEID

Vanmorgen 08.00 L.T.		Afgelopen 24 uur		
Station	**Het weer**	**Max**	**Min**	**Neerslag Mm**
Aruba	licht bewolkt	33	28	0.0
Bonaire	licht bewolkt	--	--	0.0
Curaçao	licht bewolkt	33	28	0.0
St Eustatius	licht bewolkt	31	26	0.0
St Maarten	licht bewolkt	32	27	0.0
Amsterdam	half bewolkt	23	15	sp
Atlanta	geheel bewolkt	32	23	0.0

INTERVIEWS

Dieet aan eigen situatie aangepast

REPORTAGES

Atlanta maakt zich op voor Spelen

De lange weg naar demping van een surrealistisch meer

Het asfaltmeer. Ongetwijfeld de vuilste plek in Willemstad. Wellicht ook de minst bekende, want het is geen meer waar je voor je plezier naar toe gaat. En als je niet weet waar het ligt, kom je er ook niet. Wie er wel is geweest, kan zich niet voorstellen dat er een oplossing bestaat voor deze zwarte erfenis van de Shell. Curoil-directeur Marcel Nicolina denkt daar anders over. Hij meent dat toekomstige generaties het 82 hectare grote, nu nutteloze terrein kunnen gebruiken voor industriële, havengebonden activiteiten. Als hij erin slaagt deze droom te verwezenlijken, zal hij in elk geval de milieubeweging op zijn hand krijgen. Die pleit al jaren voor concentratie van het industriegebied rond het Schottegat, opdat de rest van het eiland van bebouwing en vervuiling verschoond blijft.

= door Elisabeth de Montsouris =

Ingeklemd tussen Emmastad, Rustenburgh, Buscabaai en het droogdok ligt het surrealistische meer er verlaten bij. De gebouwen van de stad, de pijpen van de Isla en het hoofdkantoor van de raffinaderij lijken mijlenver weg. Ze behoren toe aan een andere wereld. Een smal weggetje scheidt de Buscabaai van het asfaltmeer. Op het dijkje bij de baai groeien zowaar planten, een onvermoede blijk van levensdrang. Een witte vogel zweeft traag over de zwarte smurrie.

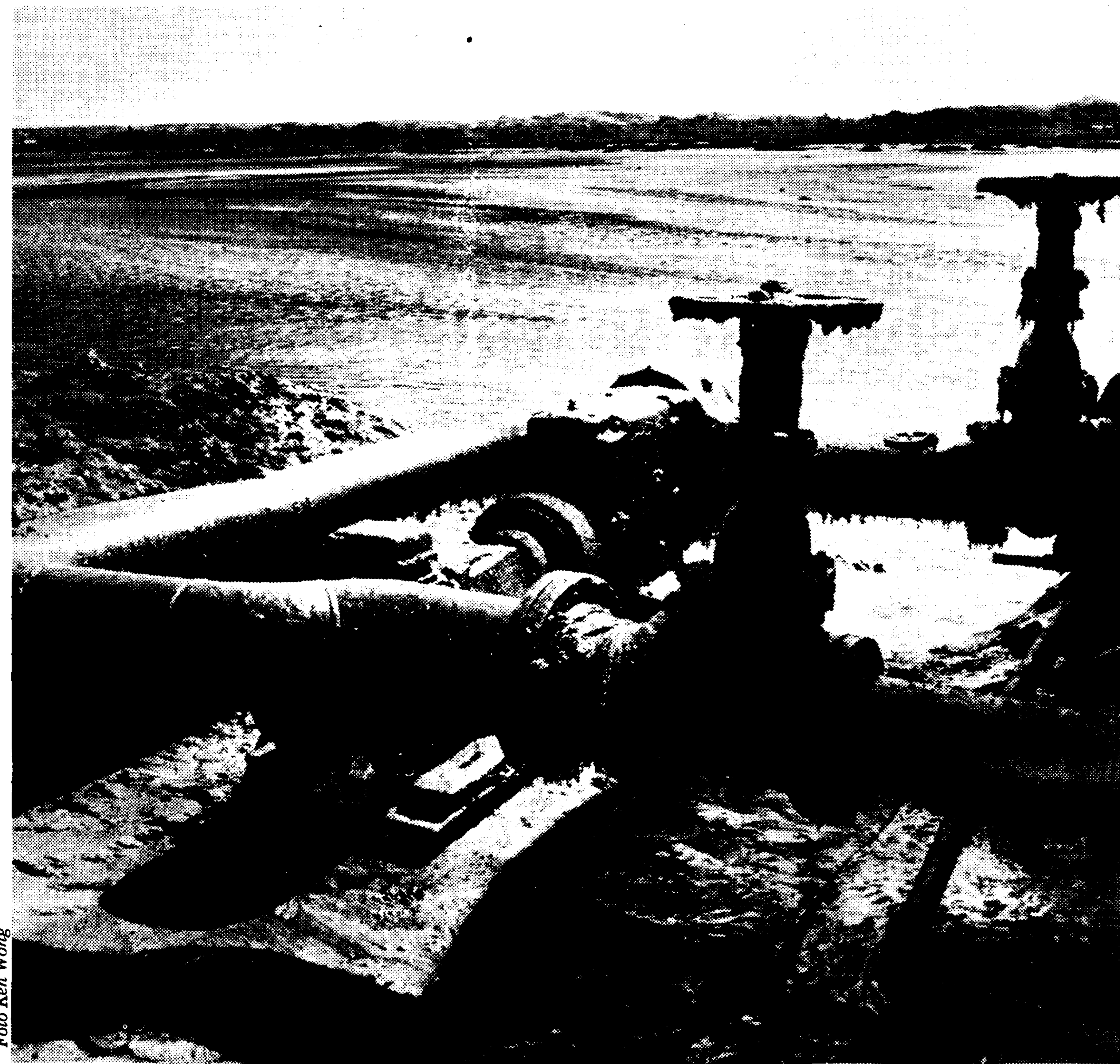
Plotseling sta je oog in oog met de lugubere, geheel zwarte kranen van Nareco; het bedrijf dat sinds 1983 asfalt uit het meer tot stookolie heeft verwerkt. Dreigend verheffen ze zich ten hemel, glimmend van het vloeibare olieafval. Van een houten keet druipen de teerpegels naar beneden. Ze vormen een draad, die zich langzaam losmaakt en op de grond valt. Verspreid over de weg en het Nareco-terrein liggen plassen vloeibaar asfalt. Met een zonnebril op kun je jezelf nog voor de gek houden en doen alsof er water in het meer staat. Doch de bril bedriegt. Het is asfalt. Vergeleken daarbij lijkt de toch niet zo frisse Buscabaai plotseling brandschoon. Je zou er bijna in willen zwemmen om het zwart van je af te spoelen.

Het zogenaamde asfaltmeer ontstond in de Tweede Wereldoorlog. Shell produceerde toen in opdracht van de geallieerde strijdkrachten flinke hoeveelheden benzine. Er was weinig vraag naar de zwaardere stookolie, waardoor Shell met een vloeibaar olieafvalprodukt, het asfalt, bleef zitten. In die tijd werd nog nauwelijks aan toekomstige generaties gedacht. Het begrip duurzame ontwikkeling moest nog worden uitgevonden. Zonder gewetensbezwaren pompte de eigenaar van de raffinaderij dit asfalt

dan ook via een pijpleiding naar het moerassige, met mangroven begroeide gedeelte van de Buscabaai. Een dijk moest ervoor zorgen dat het asfalt niet in het water van de baai terecht kwam.

De stort van asfalt ging na de oorlog, tot 1953, door, zij het op kleinere schaal. Tot op de dag van vandaag worden er geringe hoeveelheden koolwaterstofachtige afvalstoffen uit de raffinaderij in het asfaltmeer gestort. Dat gebeurt nog steeds, omdat Curaçao niet beschikt over adequate verwerkingsmogelijkheden voor dit type afval. Verder rijden regelmatig vrachtauto's die kant uit om er hun vrachtje vis- en spijsoliën, bilge-olie alsmede afvalolie van garages en de droogdokmaatschappij te dumpen. 'Ongecontroleerde activiteiten' noemt het Nederlandse onderzoeksbureau Envicon n.v. deze stortingen.

In opdracht van Curoil n.v. en Buscabaai n.v. (eigenaar van het asfaltmeer) onderzocht dit bedrijf in de eerste maanden van dit jaar de mogelijkheid om de zwarte

Foto Ken Wong

nachtmerrie om te zetten in de droom van Nicolina: bruikbaar industrieterrein voor bedrijven die afhankelijk zijn van de nabijheid van een zeehaven. In 1991 had het Curaçaose Consult Ambiental n.v. al een milieuonderzoek gedaan naar de wenselijkheid van het opruimen van het terrein.

De mogelijkheden zijn er. Maar eenvoudig zal het niet zijn. Het grootste probleem vormt niet zozeer het asfaltmeer als wel het ernaast gelegen afvalmeer. Er is bij Buscabaai namelijk eigenlijk sprake van drie meren. Een droog meer (oppervlakte 28 ha.) met asfalt in vrij harde en taaie vorm, een nat asfaltmeer (oppervlakte 25 ha.), waarin zich het meer vloeibare asfalt bevindt en daarnaast, vlakbij Emmastad, een afvalmeer. Op die plek is in de loop der jaren zo'n 40.000 kubieke meter giftig zuurteer gestort.

Nicolina kwalificeert dit afvalmeer als heel gevaarlijk. "Het is een tamelijk groot meer, groter dan elders op de wereld", zegt hij. Het zuurteer kan weliswaar geneutraliseerd worden, dat is in andere landen ook al gebeurd, maar door de grootte van het meer en de giftigheid van zijn inhoud dient een en ander zorgvuldig bestudeerd te worden.

Analyse van de dampen die uit het zuurteermeer opstijgen toont volgens Envicon aan dat er nu geen sprake is van bedreiging van de volksgezondheid. Zodra het zuurteer verwerkt wordt, kunnen er echter wel 'extreem schadelijke elementen' vrijkomen. Hoe schadelijk bleek toen een Nareco-werknemer in januari met een kraan een schep zuurteer uit het afvalmeer haalde. De vrijgekomen damp verschroeide direct de struiken in de omgeving. De man had na dit incident drie dagen lang last van hevige hoofdpijn.

Al met al reden genoeg om niet te overhaast te werk te gaan. "We zijn er hard mee bezig", zegt Nicolina, "maar we hebben geen haast. Het asfaltmeer ligt er al vijftig jaar, daar kunnen nog wel een paar jaartjes bij". Hij is niet pessimistisch, ook al is hij naar eigen zeggen een van de weinigen die in een nieuw industrieterrein naast Buscabaai geloven.

Het rapport van Envicon geeft ondanks het afvalmeer wel aanleiding tot optimisme. Men denkt het hele gebied in fasen te kunnen schoonmaken en geschikt te maken voor industriële bebouwing. Gedurende zes jaar moet jaarlijks ongeveer 10 tot 15 hectare vrijkomen. De verkoop van de grond kan telkens voor de financiering van de volgende fase in het project zorgen.

Het verwerken van het asfalt, het schoonmaken van de vervuilde ondergrond, het verwerken en opruimen van het zuurteer en het opvullen van het schoongemaakte terrein met schone grond zorgen voor 380 manjaren werk, verdeeld over zes jaar. Daarnaast is er een structurele verbetering van de werkgelegenheid te verwachten door de opbouw van kennis en ervaring in een groot milieuproject. Daarvan zal niet alleen Curaçao, maar vermoedelijk het hele Caribische gebied gebruik kunnen maken. Datzelfde geldt voor de opbouw van een infrastructuur ten behoeve van het verwerken of opruimen van olieresten, bilge-olie en verontreinigde grond.

Envicon stelt wel enkele voorwaarden aan een succesvol verloop van het project. Ten eerste is daar natuurlijk de volledige medewerking van de Curaçaose overheid. Verder mag er geen bezwaar bestaan tegen Nederlands management en tegen het naar Curaçao halen van Nederlandse experts. Voorts gaat Envicon ervan uit dat geen invoerrechten worden geheven op de voor het project noodzakelijke outillage. Voor de opvulling van het terrein - in het ergste geval is drie miljoen kubieke meter materiaal nodig - is gerekend op niet al te dure vulgrond.

De belangrijkste voorwaarde ten slotte betreft vermoedelijk de financiering. Zonder een investeerder die dit prestigieuze project wil voorfinancieren gaat het hele feest niet door. Daarover betoont Nicolina zich echter voorzichtig optimistisch.

Vogels vast in vloeibaar asfalt

Niet elke witte vogel slaagt erin zijn verenpak zo smetteloos wit te houden. Volgens de milieubeweging komen vogels regelmatig in het vloeibare asfalt vast te zitten. Ten dode opgeschreven.

Hetzelfde gold voor de hond die toevallige passanten eens zagen: vast in het kleverige goedje. Niet in staat om hem te redden, waarschuwden zij de politie die met een welgemikt schot een einde maakte aan het leven van deze hond.

Ook een goede reden om dat asfaltmeer maar gauw op te ruimen.

Ongecontroleerde stort gaat door

Nareco oogstte duizenden tonnen asfalt in 10 jaar

Op dit moment ligt er al aanzienlijk minder asfalt in het asfaltmeer dan er in de loop van de jaren is ingepompt. Naar schattingen van Shell gaat het om twee miljoen ton geloosde afvalprodukten. Nareco houdt het op 1,5 miljoen ton. Daarvan is na de verwerking tot stookolie door Nareco nog maar 500.000 ton over, zo schat Envicon.

Kort na de Tweede Wereldoorlog, in 1950, ondernam Shell de eerste pogingen om het asfalt uit het meer terug te winnen. Tot 1983 heeft dit geen of nauwelijks resultaat gehad. Dan begint Nareco (Netherlands Antilles Recycling Company n.v.) in opdracht van Shell met het verwerken van het asfalt uit het natte meer tot stookolie. In de raffinaderij wordt deze olie gemengd met stookolie van een betere kwaliteit. Het eindprodukt wordt gebruikt in de raffinaderij of geëxporteerd.

Nareco maakt gebruik van vloeibaar asfalt dat naar de installaties toestroomt. Door de daling van de asfaltstand in het meer heeft die stroom echter nauwelijks meer plaats. Daardoor wordt hergebruik van asfalt binnen korte tijd onmogelijk. Volgens het onderzoek van Envicon n.v. is dat maar beter ook. In het rapport wordt zo spoedig mogelijke stopzetting van de activiteiten van Nareco aangeraden.

Niet omdat ze hun werk niet goed zouden doen. Maar de installaties die Nareco gebruikt, verkeren niet meer in al te beste staat. Daardoor wordt asfalt gemorst. Dit komt in de dijk terecht, die ter plaatse ernstig vervuild is. Verder waait er asfalt uit de smeltbakken de baai in, wanneer de installatie in bedrijf is.

Bovendien zal Nareco het werk niet meer alleen af kunnen. De kwaliteit en de ligging van het asfalt is er namelijk de oorzaak van dat Nareco de komende vijf jaar bij lange na niet de nog aanwezige 500.000 ton asfalt kan verwerken. Revisie van de fabriek is niet haalbaar en kost bovendien in verhouding tot de opbrengst te veel geld. Temeer daar het bedrijf het asfalt uit het droge meer niet kan verwerken. Nicolina denkt dat Nareco wellicht mee kan doen in het nog op te starten project 'Van asfaltmeer naar industrieterrein'.

Voorts ontbreken enkele belangrijke voorzieningen. Realisering daarvan zou eveneens relatief gezien te veel geld kosten.

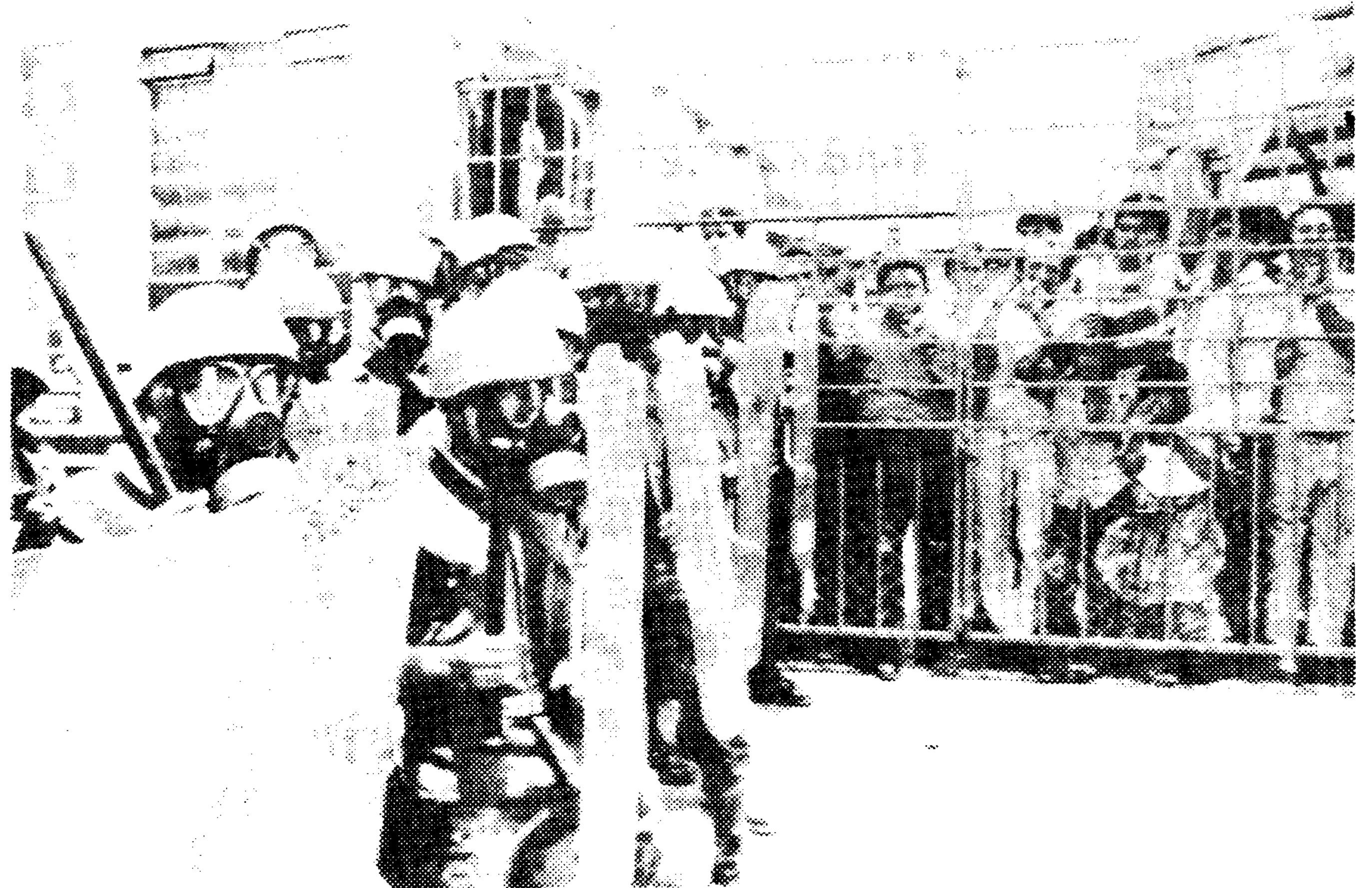
Envicon draagt in het rapport verscheidene alternatieven aan om het asfalt op verantwoorde wijze uit beide meren te halen en te verwerken. Het bureau schat dat vanwege de kwaliteit slechts 50 - 70 procent van het asfalt te gebruiken is. De rest is niet meer te scheiden van de onderliggende grond. De vervuilde bodem van het asfaltmeer zal volgens het rapport gereinigd dan wel verwijderd worden.

Ook voor de opruiming van het zuurteer geeft het rapport mogelijkheden: Neutraliseren en stabiliseren met ongebluste kalk en vulgrond of neutraliseren met ongebluste kalk, verdamping en verbranding. Het bureau raadt aan om enkele zeer ervaren Europese en Amerikaanse bedrijven een offerte te laten doen.

Onderzoek heeft uitgewezen dat het asfalt niet in de bodem of dijken is doorgedrongen. Dit komt vermoedelijk door de hoge stroperigheid van het materiaal.

In het meer bevindt zich naast asfalt allerlei ander gedumpt afval: spijsolie, afvalolie, bilgeolie enzovoorts. Ook elders op het terrein rond het meer is in het verleden afval gedumpt. In 1990 bij voorbeeld stortte de raffinaderij er nog een partij 'blubber van onbekende samenstelling'. Storten van afval gaat nog steeds door. Zo constateerde Envicon dat garagebedrijf Nabco afvalolie afvoert op een rooi die uitkomt in Buscabaai.

De drie meren en het terrein eromheen zijn duidelijk voer voor milieu-freaks. Zij zijn ongetwijfeld maar al te blij dat Curoil pogingen in het werk stelt om dit milieuprobleem voor eens en voor altijd de wereld uit te helpen. Blijft alleen nog de vraag waar alle illegale dumpers van afval straks met hun stoffen naar toe moeten.

Anti-oproer politie houdt een menigte in bedwang tijdens een protestbijeenkomst in de Guatemalaanse hoofdstad naar aanleiding van de door militaire gesteunde staatsgreep van president Jorge Serrano.

Morales: "Leger zeker achter staatsgreep"
Guatemalaanse vakbondsleider beducht voor uitstraling coup

GUATEMALA STAD - Byron Morales is bang. Niet voor zijn eigen leven, hoewel dat direct gevaar loopt, maar voor de gevolgen van de 'staatsgreep' in zijn vaderland Guatemala. De leider van de vakcentrale Unsitragua vreest de consequenties in eigen land en in nog broze democratieën in Midden-Amerika als El Salvador en Nicaragua.

De Guatemalaanse president Serrano kondigde vorige week ontbinding van het parlement, gedeeltelijke opschorting van de constitutionele vrijheden en beperking van de persvrijheid aan. "Een regelrechte staatsgreep," aldus Morales, die in Amsterdam was en de Elisabeth Velasquez- vakbondsrechtenprijs ontving uit handen van FNV-voorzitter Stekelenburg.

LEGER

Dat het leger achter de stappen van de president staat, is voor Morales zo klaar als een klontje. Morales: "In de situatie van Guatemala kun je niet spreken van een burgerregering die niet op de een of andere manier aan het leger is gelieerd. In mijn land staat de macht van de militairen boven die van de politiek. In feite kan er niets gebeuren zonder instemming van het leger".

Hoe de situatie op het moment is in Guatemala, wist Morales niet precies. "Er zijn nog geen berichten over echt bloedige onderdrukking," zei hij, "maar die verwacht men wel ieder moment". Desondanks zijn volgens hem de kantoren van vakbonds-, mensenrechten- en andere burgerrechtenorganisaties volop in bedrijf in een poging het gevaar te keren.

Want gevaar dreigt, aldus Morales. Natuurlijk in eerste instantie voor de Guatemalaanse bevolking. Die heeft met recht te vrezen voor verregaande beperking van hun vrijheden en keiharde repressie, aldus de vakbondsleider.

Morales: "de situatie is heel gevaarlijk. In feite heeft men hiermee de mogelijkheid voor een politieke en vreedzame oplossing afgesloten. En tenzij de internationale gemeenschap sterke druk gaat uitoefenen op Serrano, zullen vakbondsleden en andere burgers in mijn land weer worden blootgesteld aan onderdrukking met een grote o. De toch al bijzonder moeizaam verlopende vredesonderhandelingen tussen het gewapende verzet en de Guatemalaanse regering worden door de maatregelen van Serrano in ieder geval volledig geblokkeerd."

In een poging de internationale steun te verwerven heeft de vakbondsleider, samen met zijn Nederlandse collega Stekelenburg, een gesprek gevoerd met minister Kooijmans van Buitenlandse Zaken. Het tweetal wil de bewindsman ertoe bewegen de kwestie in EG-verband en in de Verenigde Naties aan de orde te stellen.

GEVAAR

Morales is ervan overtuigd dat de gebeurtenissen in Guatemala een gevaar zijn voor de ontluikende democratieën in midden-amerika en zelfs in heel latijns- amerika. "Dit is een enorme historische terugslag. In de breekbare democratiseringsprocessen wordt Guatemala een verschrikkelijk verstorende factor," aldus de Guatemalaan. "Uiteindelijk kan het een bedreiging worden voor de democratie op het hele continent".

Dat om het tij in eigen huis te keren meer nodig is dan internationale druk, realiseert Morales zich terdege. Een groot deel van de oppositie - de 'nationale consensus'- was zich al aan het voorbereiden op massaal protest tegen het uitblijven van resultaten van het vredesoverleg. De voorbereidingen gaan gewoon door. De vakbond van overheidspersoneel is van plan een staking uit te roepen, weet de vakbondsleider. De verenigde oppositie - onder meer bestaande uit de vakbeweging, kerken, boerenorganisaties, journalisten, indianen en academici - wil zoveel mogelijk mensen mobiliseren in nationale bijeenkomsten.

Hoewel er punten van overeenstemming zijn, verzekert Morales dat de vakbeweging geen contacten heeft met het gewapende verzet. "Wij hebben in het verleden ervaren dat dat leidt tot een verschrikkelijke repressie," zei hij. "Daarom stellen wij ons autonoom op en werken wij alleen samen met organisaties die geen geweld gebruiken."

POLITIEKE MACHT

Anders dan in westerse landen streeft de vakbeweging wel naar politieke macht. "Bij ons bestaan geen politieke partijen die zich met oppositie bezig houden," aldus Morales. "Wij moeten de oppositie-rol vervullen die normaal door politieke partijen wordt vervult. Daarom is de nationale consensus opgericht, om politieke druk uit te oefenen."

De organisatie van het protest is niet zonder gevaar. Morales is een van de namen die prijkt op een dodenlijst die naar verluidt op grote schaal is verspreid in Guatemala-stad. Niettemin gaat hij terug, zij het misschien met enkele dagen vertraging.

"Ik moet terug. Juist op dit moment is het noodzakelijk de strijd voort te zetten. Wij vechten niet om carrière te maken in de vakbeweging. Wij vechten voor de toekomst van onze kinderen in Guatemala en leren daarbij dingen die voor jullie al heel gewoon zijn. Daarbij loop je altijd gevaar, ook los van de huidige situatie. Daarom is het van groot belang om een einde te maken aan de militarisering van ons land."

Veiligheidsinstructies niet meer zo saai
Air Holland biedt passagiers voortaan t.v.-show in de wolken

door Erwin van den Brink

Schiphol - Op het moment dat de stewardess voordoet hoe wij bij een noodlanding op het water het zwemvest (*lifevest under your seat*) moeten aantrekken, duikt iedereen doorgaans weg achter zijn lectuur. Dat was ze bij Air Holland al vaker opgevallen. 's Zomers vliegen 150.000 zonaanbidders met de kleine Nederlandse chartermaatschappij en allemaal kregen ze tot nu toe voor de start die verplichte les.

Echt beklijven deed de informatie niet. Ook dat was Air Holland opgevallen. Uit genomen onderzoeken naar ongelukken waarbij een noodlanding werd gemaakt, blijkt ook dat passagiers meestal alles verkeerd doen. Degenen die bij de nooduitgangen zaten, bleken die te blokkeren doordat zij hun bagage bij elkaar aan het zoeken waren. Andere inzittenden konden de nooduitgangen niet vinden, omdat zij niet wisten dat verlichte pijlen in het gangpad naar de deuren wezen. Vrouwen hielden schoenen met hoge hakken aan, waardoor zij op de noodglijbaan bij voorbeeld een enkel braken.

NIET BOEIEND

Hoewel de gebruikelijk instructie duidelijk is, boeit zij bijna niemand. Jan Cocheret, vlieger op de Boeing 757 bij Air Holland, woont in Het Gooi en heeft enkele mediapersoonlijkheden onder zijn kennissen. Die wilden bij wijze van vriendendienst de veiligheidsinstructie op video wel wat opvrolijken. "Zodat we de passagiers op een prettige manier bij hun kladden pakken", zegt Cocheret. Niet langer die slaapverwekkende ledepoppenmotoriek van een neutraal ogende stewardess in het gangpad, maar iets leuks.

Deze zomer krijgen alle passagiers bij Air Holland de instructievideo te zien waarop 'Harry' (acteur Cees Heijne uit de televisieserie '*Niemand de deur uit*') 'Dolly' (Isa Hoes uit '*Goede tijden slechte tijden*') en 'Oom Piet' (Wim Zomer uit eveneens '*Goede tijden slechte tijden*') meereizen. Door hun ogen en voorzien van hun commentaar krijgt de passagier de veiligheidsinstructie te zien. Wat altijd onderdeel uitmaakte van de grote verveling aan boord, wordt zo amusement.

Mogelijk zullen niet alle passagiers de lachspiegel die zij door het drietal voorgehouden krijgen op prijs stellen. Maar dat risico neemt Air Holland op de koop toe. "In de luchtvaart heerst nog steeds koudwatervrees om passagiers voor het hoofd te stoten. Wij vervoeren voor 90 procent gewone Nederlanders, die lekker op vakantie gaan. Wij zijn daar niet zo bang voor. Bovendien onderscheiden wij ons met het nieuwe project van de andere maatschappijen," weet Cocheret.

In totaal duurt de video drie uur: na de veiligheidsinstructie verdiepen Harry, Dolly en oom Piet zich in het assortiment van de belastingvrije winkel aan boord en nemen een kijkje in de cockpit. Cocheret: "Ze krijgen daar antwoord op vragen als hoe snel en hoe hoog we vliegen en hoe we weten of we op de juiste koers zitten? Dingen die elke passagier wil weten."

In het vliegtuig komen Harry, Dolly en oom Piet ook twee andere bekende Nederlanders tegen: Albert Verlinde van het programma *Showtime* en Hans van der Togt (*Rad van fortuin*) die beiden allerlei society-nieuwtjes opdissen. Deze 'presentatie in de traditie van de Nederlandse komedie', wordt afgewisseld met onder meer een documentaire over luchtvaart en beelden van vakantielanden.

Ook op de terugweg staat voortaan bij Air Holland de televisie aan boord de hele weg aan. Harry, Dolly en oom Piet komen dan gebruind en wel weer opdraven. Harry demonstreert nu zelf het zwemvest en besluit met "Start de motoren maar, kapitein". Onderweg wordt verder nog een documentaire over Nederland getoond. "Want tenslotte is Nederland toch ook een heel mooi land", vindt Cocheret.

Overigens, de passagiers hoeven niet drie uur lang verplicht te kijken. Na de veiligheidsinstructie valt het televisiegeluid aan boord weg. Wie toch wil luisteren, moet voor enkele guldens een hoofdtelefoon huren. Waarmee het toch nog mogelijk blijft om achter de krant weg te duiken...

Chinees bier is weer best: Tsingtao verovert de markt

Qingdao - Van de negen Chinese staatsbedrijven die notering krijgen op de effectenbeurs van Hongkong zal de producent van het biermerk Tsingtao ongetwijfeld de meeste kooplustigen trekken. De onderneming is overzichtelijk, bekend over de hele wereld en gezegend met riante groeivooruitzichten in eigen land. Heineken liet dan ook desgevraagd weten de beursgang 'met belangstelling' te volgen. De brouwerij werd in 1903 door Duitsers gebouwd om de dorst te lessen van kolonisten. China was in die tijd het gezag over delen van zijn grondgebied kwijt aan andere landen. Negentig jaar later komen de aandelen voor een deel opnieuw in buitenlandse handen, nu in het kader van de economische hervormingen van het communistische bewind.

REPUTATIE

Het merk Tsingtao heeft in China en daarbuiten zo'n reputatie opgebouwd dat het aan het begin van de jaren tachtig ontkwam aan de wijziging van de spelling van Chinese namen in het Engels. De gelijknamige kuststad waar het bier wordt gebrouwd werd omgedoopt tot Qingdao, zoals Peking voortaan Beijing moest heten, en de brouwerij heet dan ook Qingdao Brewery. Maar het gerstenat wordt nog steeds verkocht onder het merk Tsingtao. "Wijziging van de naam is nu helemaal uitgesloten. De mensen zouden denken dat het namaak is", aldus onderdirecteur Dong Zhaowen.

China kent meer brouwerijen dan er steden zijn, maar slechts weinig merken worden buiten de regio verkocht. En daarvan is alleen Tsingtao in bijna alle uithoeken van de wereld verkrijgbaar. De jaarlijkse export bedraagt ongeveer 0,5 miljoen hectoliter. Ongeveer vijftien procent gaat naar de Verenigde Staten, waar grote Chinese gemeenschappen zijn. Dat de kwaliteit van het bier algemeen wordt gewaardeerd blijkt volgens Dong uit het feit dat ook de uiterst kritische Duitse markt is betreden.

De totale produktie bedroeg vorig jaar 1,2 miljoen hectoliter. Dat stelt nog weinig voor in vergelijking met de grote internationale brouwers. Heineken bijvoorbeeld, nummer twee op de wereldranglijst, brouwde 45 maal zoveel. Maar Qingdao Brewery heeft ambitieuze plannen. Dit jaar gaat de produktie naar 1,5 miljoen hectoliter en in 1996 moet het dubbele worden gebrouwen. Met de opbrengst van de beursgang wordt een nieuwe brouwerij gebouwd met een capaciteit van tien miljoen hectoliter. De afzetgroei zal vooral moeten komen van de gigantische binnenlandse markt, die nog ver verwijderd is van de in westerse landen bereikte verzadiging. Het aandeel van de thuismarkt in de totale afzet van Tsingtao is de afgelopen tien jaar al gegroeid van dertig tot 65 procent. De consumptie per hoofd van de bevolking in China is onder invloed van de stijging van de levensstandaard omhoog geschoten van 0,5 liter in 1979 tot ongeveer acht liter nu. Maar de Chinezen zijn daarmee nog steeds matige innemers. In Nederland wordt jaarlijks ongeveer 90 liter gedronken.

BIERLAND

Ondanks het lage consumptieniveau is China door het enorme aantal inwoners (ruim een miljard) nu al een van de grootste bierlanden ter wereld. De produktie en de consumptie schoten vorig jaar met ruim twintig procent omhoog naar ongeveer 100 miljoen hectoliter. Daarmee staat China op de derde plaats achter de Verenigde Staten en Duitsland. Deskundigen verwachten dat de produktie zich aan het begin van de volgende eeuw ruimschoots heeft verdubbeld. Dat betekent dat de verzadigde Amerikaanse markt (nu jaarlijks 220 miljoen hectoliter) wordt ingehaald.

Qingdao Brewery heeft er alle vertrouwen in haar deel van de onstuimige groei te kunnen meepakken. Tsingtao is dan wel iets duurder dan andere Chinese bieren, maar de bevolking zal bij de verwachte toeneming van de welvaart graag betalen voor kwaliteit, aldus onderdirecteur Dong. Volgens hem kunnen buitenlandse beleggers zich geen buil vallen aan de brouwerij. "Goedkope arbeidskrachten, goedkope grond en lage kosten, dat zijn onze voordelen".

Dong wijst er bovendien op dat Qingdao Brewery een betrekkelijk klein bedrijf is met een goed management. Er werken slechts 2.500 mensen. Andere Chinese ondernemingen op de privatiseringslijst zijn ondoorzichtige kolossen. Dong erkent wel dat de uitgifte van aandelen de leiding van de brouwerij kan confronteren met tot nu toe onbekende druk. "Maar als de aandeelhouders meningen of kritiek uiten, is dat een wetenschappelijke manier om de onderneming vooruit te brengen." Het is inmiddels nog de vraag welk deel van het eigendom de staat bij de beursgang zal afstaan. Daarover moet nog een besluit vallen.

INTERESSANT

Voor de buitenlandse biergiganten is Qingdao Brewery zeer aantrekkelijk. Heineken heeft er nooit een geheim van gemaakt het Verre Oosten te zien als een interessant gebied wegens de goede groeivooruitzichten. China speelt daarin een belangrijke rol, aldus een woordvoerster. Het Nederlandse concern nam in 1989 een belang van 12,5 procent in Shanghai Mila Brew, die onder de merknaam Reeb jaarlijks 700.000 hectoliter produceert. De afzet is beperkt tot de regio Shanghai. De participatie was bedoeld als 'verkenningsoperatie', maar de zaken beginnen nu goed te lopen.

Heineken exporteert ook het eigen merk naar China, maar daarbij gaat het slechts om enkele duizenden hectoliters per jaar. De brouwer bestookt de Chinese markt sinds vorig jaar vanuit een exportkantoor in Hongkong.

Prijs voor krant uit Sarajevo

De Nieman-stichting van de Amerikaanse Harvard Universiteit heeft dinsdag een prijs toegekend aan de redactie van de krant *Oslobodjenje* in de belegerde Bosnische hoofdstad Sarajevo. De krant, waarvan de gebouwen zijn verwoest, waarvan stafleden in de oorlog zijn gedood en die desondanks nog steeds dagelijks verschijnt (soms op de meest onwaarschijnlijke soorten papier), keeg de Louis M. Lyons-prijs voor gewetensvolle en integere journalistiek.

Conferentie ter rehabilitatie van cocablad

AMSTERDAM - Rehabilitatie van het cocablad. Dat was de oorspronkelijke inzet van de organisatie van de tweedaagse conferentie 'De wereld van de kook', die deze week in de Koningszaal van Artis in Amsterdam is begonnen.

Het cocablad wordt al sinds vijf eeuwen ten onrechte over een kam geschoren met cocaine, vinden de initiatiefnemers Impress uit Kopenhagen, de werkgroep Bolivia in Amsterdam en het Boliviacentrum in Antwerpen.

Naarmate de dag vorderde, bleek de doelstelling echter aanmerkelijk ambitieuzer dan alleen helderheid scheppen over een omstreden boomblad. De organisatie wil niet alleen een einde te maken aan het vijfhonderd jaar oude 'misverstand', de conferentie moest ook worden gezien als een aanzet tot het nader tot elkaar brengen van burgers in Europese en Zuidamerikaanse landen en een aansporing tot een ander drugbeleid.

Als een eerste stap op de goede weg wordt de aanpassing van de lijst van verboden verdovende middelen van de Verenigde Naties gezien, waarop de cocabladeren al sinds 1961 prijken. Die vermelding leidde er onder meer toe dat de Spaanse regering het de Boliviaanse delegatie verbood om tijdens de wereldtentoonstelling in Sevilla in 1992 thee van cocabladeren te schenken. Of dat de Verenigde Staten in het kader van de '*War on drugs*' druk uitoefent op de regeringen van Peru en Bolivia om cocaplantages te vernietigen.

Ondanks dat het in deze landen behalve voor de verwerking tot cocaine, al sinds jaar en dag wordt gebruikt als grondstof voor onschuldige produkten zoals tandpasta, wijn, likeur en thee.

door Elisabeth de Montsouris

De Californische Beach Boys zingen het al in 1971: *Don't go near the water*. Met vooruitziende blik voegen zij eraan toe: *Don't you think it's sad -What's happening to the water - Our water is going bad*. Dat laatste geldt zeer zeker voor het Spaanse Water. Door de toenemende activiteiten van de mens wordt dit belangrijkste waterrecreatiegebied van Curaçao er niet bepaald schoner op. Mangroven zijn in grote hoeveelheden gekapt om plaats te maken voor (vaak illegale) steigers en stranden; omwonenden klagen over stankoverlast en aangewaaid vuil en het lawaai van de supersnelle motorboten en de rumoerige waterscooters is de recreanten op de zeilboten en aan Barbara Beach een doorn in het oog.

In een rapport dat Curaçao Ports Authority zo'n twee jaar geleden liet opstellen door Curconsult n.v. worden de schadelijke gevolgen genoemd van het intensieve gebruik van het Spaanse Water.

Het blijkt dat niet alleen de mens, maar ook de dieren- en plantenwereld te lijden hebben van het toegenomen gebruik van het Spaanse Water. Veel diersoorten zijn voor hun voortplanting afhankelijk van de beschutting die de natuurlijke baai hun biedt. Met name de wortels van de mangroven die langs de kanten horen te groeien en de zeegrasbedden (*Thalassia testudinum*) op de bodem van de baai beschermen de nog jonge vissen, kleine krabbetjes en andere schelpdieren die daar hun jeugd doorbrengen.

Bewoners en recreanten bederven Spaanse Water

Het eigen nest bevuild

Mangroven zijn in het noordelijke en westelijke gedeelte voor een groot deel aangetast of zelfs geheel verdwenen. Opgeofferd aan de bouwdrang van draagkrachtige Curaçaoënaars. In sommige gevallen is men er zelfs toe overgegaan stukken water zonder toestemming te dempen. Volgens voorzichtige schattingen van Curconsult gaat het om tienduizend vierkante meter.

De zeegrasbedden worden bedreigd door lozingen van afvalwater en scheepstoiletten. Deze veroorzaken vertroebeling van het water, waardoor het licht de bodem van het Spaanse Water niet meer kan bereiken. Dat heeft aantasting van de zeegrasbedden tot gevolg. Die aantasting is al op verschillende plaatsen te constateren. Zo werd ten tijde van het onderzoek vastgesteld dat zeegras niet meer groeit in de meest westelijk gelegen baaien en in de Kabrietenbaai.

Daarnaast zijn ankers van boten schadelijk voor de plantenwereld onder water. Zij slaan gaten in de begroeiing. Bij onder meer Bruine Baai en Kalkbaai konden de onderzoekers door ankeren veroorzaakte kale plekken waarnemen.

Curconsult schat dat ongeveer 500 boten permanent in het Spaanse Water liggen. Daarbij zijn waterscooters, Sunfishes en surfplanken niet meegerekend. Jaarlijks neemt dit aantal toe met circa 10-15 procent. Inmiddels zijn het er dus vermoedelijk 600. Daar komen in het orkaanseizoen nog eens 60 - 100 boten bij. Ook dit aantal stijgt elk jaar.

De Citco-plannen voor ontwikkeling van het terrein van de Mijnmaatschappij betekenen een extra toename van het aantal schepen, zeker als de jachthaven bij Fuik eenmaal is gerealiseerd.

Tijdens het onderzoek door Curconsult sprak men nog van een 'redelijk tot goede milieuhygiënische situatie in en rond het Spaanse Water. Of die zo goed zal blijven is gezien de toename van het aantal boten nog maar de vraag. Meer boten betekent meer olie in het water, meer stankoverlast door lekkages bij de verkoop van brandstof, meer vervuiling door zware metalen in verband met het gebruik van een anti-foulinglaag en meer schade aan de onderwaterbegroeiing door ankeren en door toename van de lozingen. Verder verwachten de onderzoekers meer zwerfvuil rond het Spaanse Water.

Het zijn dus in feite de recreanten zelf die door onverantwoord gedrag hun eigen recreatiegebied verpesten. Havenmeester Frankel denkt dan niet in de eerste plaats aan de zeilers. "Dat zijn milieubewuste mensen, die houden van de natuur". Volgens hem zijn de vissers, de eigenaars van motorboten en de omwonenden van het water vooral verantwoordelijk voor vuil en olie die in de baai terecht komen.

Het is voor hem moeilijk op te treden tegen het in het water gooien van afval(water) en/of olie. "Zonder getuigen kan ik niets doen, al zou ik het graag willen". Het komt dan ook zelden voor dat hij in het Spaanse Water procesverbaal voor vervuiling opmaakt. De meeste bonnen die hij uitschrijft betreffen het niet in bezit hebben van een vaarbewijs of een keuringskaart.

Zelfs te hard varende motorboten kan de havenmeester niet aanpakken. "Er is geen snelheidsbeperking. De boten mogen alleen geen overlast veroorzaken en geen schade aan bij voorbeeld de oevers toebrengen". Dat betekent dus dat Frankel de schade moet kunnen aantonen of getuigen van respectievelijk klagers over de overlast moet hebben. "Dat is inderdaad moeilijk", zegt hij.

De zeilers klagen steen en been over de zogenaamde Sigaren (motorboten) en de waterscooters. Zij scheuren met een oorverdovend lawaai over het water en de bestuurders van de waterscooters scheppen er een genoegen in om met grote snelheid recht op de zeilboten af te racen. Op het laatste moment wijzigen ze hun koers. De zeilboten zijn dan al vol water gelopen. Een brief aan de gezaghebber waarin de Antillean Yacht Racing Union zich een aantal jaren geleden hierover beklaagde heeft nooit een antwoord opgeleverd.

Door de hoge snelheid van de motorboten wordt bovendien het slib weggeslagen, waaraan de wortels van de mangroven zich vasthouden. De boten vormen dus ook een bedreiging voor de onderwaterfauna van het Spaanse Water.

Het fenomeen vervuiling en vernieling van watersportgebieden doet zich niet alleen op Curaçao voor. In Nederland geeft het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM) een speciale brochure uit, waarin het watersporters aanspoort het water schoon te houden.

Uit onderzoek blijkt dat de vervuiling van het water vooral in en nabij jachthavens en grote aanlegplaatsen zorgwekkend is. "Dat klopt", zegt een van de omwonenden. "De olie is het ergste". Vooral van de stank heeft hij veel last. "Het lastige is dat je de vervuiler zo moeilijk kunt pakken. Je ziet niet altijd dat ze hun bilge-pomp openzetten. Ik begrijp het probleem ook wel, ze zitten met die olie in hun boot en die willen ze eruit hebben. Maar kunnen ze dat dan niet op zee doen? Dat is ook niet leuk, maar minder erg dan in het binnenwater". Hij verbaast zich er vooral over dat ook de vissers hun bilgewater gewoon overboord pompen. "Zij zouden toch baat moeten hebben bij een schoon Spaans Water".

De bewoner zegt dat de meeste olie van de Yacht Club Curaçao komt, waar ook brandstof getankt kan worden. De voorzitter van de club, Eddy de Kort, laat weten dat zijn club geen enkele vervuiling toelaat. Beheerder Van Eerden is zo streng, dat hij mensen die rotzooi in of bij het water neergooien geen brandstof verkoopt. Volgens hem is de situatie verschrikkelijk en zijn het vooral de buitenlandse boten die het water vervuilen. "Ach", zegt de bewoner, "Bij de jachtclub kunnen ze ook niet alles in de gaten houden. Het is gebeurd voor je het weet".

Op de jachtclub staan drums voor afgewerkte olie (en bilge-water) en voor klein chemisch afval. In die laatste drum wordt men geacht gebruikte batterijen en accu's te gooien en verder alles wat het water kan verontreinigen. Daarbij wordt vooral gedacht aan verfresten en de afgekrabde en geschuurde verflagen.

Erger dan de resten verf zijn de anti-foulings: aangroeiwerende verflagen die vrijwel altijd chemische bestrijdingsmiddelen bevatten. Vooral de anti-foulings op basis van organotin-verbindingen zijn schadelijk. Een gram van deze stof is al voldoende om in een miljoen liter water bijna alle plankton te doden. De Nederlandse brochure raadt dan ook aan om de boot met een gewone verf te behandelen. Deze milieuvriendelijke aanpak betekent wel dat de boot vaker schoon geschrobd moet worden.

Bij Asiento verdwijnen net als bij de Yacht Club resten verf en anti-fouling in aparte drums. Ook voor olie is een opvangmogelijkheid. Beide jachthavens hebben een uitdrukkelijk verbod op het gebruik van scheepstoiletten, zolang de boot in het Spaanse Water voor anker ligt. Het toiletafval veroorzaakt namelijk een toename van de fosfaten in het water. Dat kan explosieve algengroei tot gevolg hebben waardoor op den duur allerlei organismen het loodje kunnen leggen.

Sarifundy's Marina, die veel buitenlandse jachten aantrekt, beschikt over een drum voor gebruikte olie en een vuilnisdrum.

Er zijn dus wel particuliere initiatieven om het water schoon te houden, gestructureerd zijn ze echter geenszins. En de controle is moeilijk, zeker als er onvoldoende controleurs zijn. Frankel denkt dat iedereen die gebruik maakt van het Spaanse Water en van goede wil is zijn steentje bij kan dragen. "Wie milieubewust is, verzamelt zijn vuil en neemt het mee naar de wal", zegt hij. "Er zijn vuilnisdrums genoeg".

De Beach Boys riepen in 1971 al op tot milieubewust gedrag ten aanzien van het water. Hun waterlied eindigt met de woorden: *Let's all help the water - Right away - Do what we can and ought to - Let's start today.*

Gebruikte bronnen:
• Een doorbraak voor het Spaanse Water, studies over de milieuhygiënische situatie door Curconsult n.v.; december 1991
• Houd ons water schoon, maak er een sport van, praktische milieutips voor de watersport.
een uitgave van het Nederlandse ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM).

Klein chemisch afval scheiden

Onder chemisch afval wordt verstaan:
- afgewerkte olie
- smeermiddelen en vetten
- bilge-olie
- afgedankte olie- en brand stoffilters
- oude accu's
- lege batterijen
- spuitbussen
- afbijtmiddel
- verfafval, ook verfbladders en verharde verfresten
- anti-fouling
- restjes plamuur
- polyesterslijpsel
- oplosmiddelen voor kunststofverwerking
- verfverdunner en kwastreiniger
- resten (voeg)kitten
- ontvettingsmiddelen
- resten anti-roestmiddel
- onverdunde formaline of andere desinfecterende stoffen

uit: Praktische milieutips voor de watersport van het Nederlandse VROM.

De plaats van chemisch afval

Wordt in Nederland en in veel andere landen het klein chemisch afval apart verwerkt dan wel bewaard, op Curaçao verdwijnt het allemaal naar de *landfill*. Ook de inhoud van de drums van de verschillende jachtclubs.

Volgens Q. Richardson, hoofd van de milieudienst is dat niet zo heel erg. "Voor batterijen en accu's hebben we nog geen oplossing. Hoe lager de concentratie, hoe kleiner de problemen. We kunnen dat soort afval dus het beste verspreid over de *landfill* storten, dat is acceptabeler dan het op een willekeurige plaats geconcentreerd te bewaren", zegt hij.

Volgens hem bestaan er ook in Nederland geen mogelijkheden voor het verwerken van batterijen. "Als je ze dan in speciale drums of containers gaat bewaren, gaat dat op den duur toch mis door roesten bij voorbeeld. Dan gaat de batterijvloeistof in grote concentraties lekken, en dat is nog veel erger".

Hij vindt het niet op de weg van de milieudienst liggen om een oplossing voor het klein chemisch afval van het Spaanse Water te zoeken. "Wij doen wat we kunnen binnen onze capaciteiten. Dat zijn meestal de hoofdzaken. Zo hebben we er in samenwerking met de andere diensten voor gezorgd dat er geen riolen meer uitkomen op het Spaanse Water". Hij erkent dat er daarnaast nog veel te doen is, maar 'dat kunnen we niet'. Richardson vindt niet dat de milieudienst eigenlijk half werk levert door zich uitsluitend met een deel van de vervuiling van het Spaanse Water (riolering) bezig te houden.

"De jachthavens zijn activiteiten begonnen die ze niet aankunnen", zegt hij. "Dus moeten ze stoppen met het genereren van afval. Dat ze het vuil inzamelen is goed, maar daarmee is het probleem niet opgelost, behalve dan dat het in elk geval niet in het water terecht komt. Als je een probleem wilt oplossen moet je zicht op de totaliteit hebben. Wat gebeurt er na het inzamelen? Dat is belangrijk. Zolang dat niet geregeld is, heeft apart inzamelen geen of slechts beperkt zin".

Richardson denkt niet dat het chemisch afval op de *landfill* via doorsijpelen naar het grondwater alsnog de bodem vervuilt. "De regenval is hier dusdanig dat we het probleem niet kennen van percolatiewater" (hemelwater dat door de vuilnisberg sijpelt en zo de verontreiniging met zich meeneemt, de bodem en het grondwater in).

Daarmee spreekt hij de Nederlandse deskundige ir. A.J. Kamp van DHV consultants tegen. Kamp is de opsteller van het onlangs verschenen concept-afvalstoffenplan voor Curaçao. Daarin geeft Kamp prioriteit aan de verbetering van Malpais. Met name noemt hij in zijn plan de aanleg van een drainagestelsel voor percolatiewater, voorzieningen voor verwerking van dat percolatiewater, een onderafdichting van de stortplaats en het maken van afzonderlijke compartimenten voor chemische afvalstoffen. Allemaal zaken die Richardson dus niet dringend of zelfs ongewenst (compartimenten) acht.

De mate van milieuverontreiniging rondom Malpais is nog niet nader onderzocht. Kamp raadt een dergelijk onderzoek echter wel aan.

Dat het percolatiewater vuile stoffen met zich meeneemt werd een aantal jaren geleden door toevallige passanten van de *landfill* te Koraal Specht nog waargenomen. Zij zagen een 'geelbruine smurrie' vanuit de stortplaats in de richting van de lagune van Jan Thiel stromen.

W. Kook van Selikor laat desgewenst weten dat zijn bedrijf zich bewust is van de extra aandacht die (klein) chemisch afval nodig heeft. "We zijn al bezig met een inventarisatie van chemische stoffen. Daarnaast zijn er natuurlijk andere categorieën afvalstoffen die aandacht behoeven. Al die stoffen worden in het concept-afvalstoffenplan genoemd. Naar aanleiding daarvan gaan we de beste methode uitzoeken om de afvalstoffen in de komende jaren te verwerken".

Hoewel het door de jachtclubs ingezamelde afval voorlopig nog op de stortplaats belandt, zorgen zij er door hun initiatief in elk geval voor dat het Spaanse Water van deze troep verschoond blijft. Al zal er op andere plaatsen nog voldoende rotzooi in het water terecht komen. Het begin is er.

Tips voor botenonderhoud:

☛ Dek de bodem af met een zeil, zodat u afgekrabde verf, schilfers, restjes plamuur, gemorste verf en afbijtmiddel gemakkelijk kunt inzamelen. Behandel deze schadelijke stoffen als chemisch afval.

☛ Bij klein onderhoud kan de bodem vaak in het water blijven liggen. Neem dan wel alle voorzorgsmaatregelen om waterverontreiniging en andere milieuvervuiling te voorkomen.

☛ Gebruik omwille van uw eigen gezondheid beschermende kleding, veiligheidsbril, stofmaskertje en handschoenen. Zowel bij het aanbrengen als het verwijderen van de verf. Gebruik bij het schilderen altijd een stofmaskertje dat is voorzien van een filter van actieve kool. Bij het verwijderen en schuren van oude laklagen geeft een stofmaskertje zonder zo'n filter al voldoende bescherming.

☛ Bij schilderen in het schip is vanwege de schadelijke dampen en de slechte ventilatie extra ademhalingsbescherming noodzakelijk.

☛ Aangroei kunt u het beste verwijderen als de boot nog nat is. Borstel niet te krachtig als de boot met anti-fouling is behandeld. Gebruik bij het afspuiten een waterdruk van maximaal 10 tot 15 bar. Bij hogere waterdruk spoelt te veel anti-fouling uit, met alle kwalijke gevolgen.

☛ Anti-fouling nooit afbranden of droog afschuren; krabben of nat schuren is minder gevaarlijk. Vang schilfers en schuurslijpsel op en voer het af als chemisch afval.

☛ Ook in andere verven en teerprodukten zitten schadelijke stoffen. Daarom moet u teerprodukten nooit afbranden. Gebruik voor het verwijderen van oude lak een schuurmachine met stofafzuiging.

☛ Gebruik geen verfspuit maar een kwast of roller. Zo kunt u voorkomen dat u schadelijke verfnevel inademt. Bovendien heeft u zo minder verfverlies. Daar vaart ook het milieu wel bij.

uit: Praktische milieutips voor de watersport van het Nederlandse VROM.

Voedingspatroon op Curaçao veranderd

Dieet aangepast aan eigen situatie

= door Nel Casimiri =

De Nederlands-Antilliaanse Vereniging van diëtisten heeft in 1982 een project uitgevoerd waarna ze in navolging van de Nederlandse *Schijf van vijf* een *Groep van zeven* voor de Antillen ontworpen. Er werd een grote folder gemaakt over gezonde voeding en een gezond lichaam waarin het systeem van die *Groep van zeven* werd uitgelegd. Van elk van die zeven groepen voedingsmiddelen was het belangrijk dat men elke dag wat gebruikte. Op die manier kreeg het lichaam binnen wat het nodig heeft om goed te functioneren. Een kleurenplaat in de folder maakte het theoretisch groepenverhaal nog eens beeldend duidelijk. Het gaat om: Fruit, Groentes, Graanproducten, Water, Zuivel, Vlees/Vis en Vetten in een bepaalde verhouding. Veel water en weinig vet, zo bleek uit de plaatjes is het gezondst voor mensen die wonen en werken in ons klimaat.

We zijn nu ruim tien jaar verder en de diëtisten van dit ogenblik staan niet meer helemaal achter die oude *Groep van Zeven*. Er is veel veranderd in die tien jaar. Ellen Doorstam en Francien van Einthoven vertellen over de plannen van de Nederlands-Antilliaanse diëtisten Vereniging van vandaag.

"We willen meer onderzoek doen naar de voeding. Er is naar onze mening veel veranderd, maar dat kunnen we nu niet staven met cijfers. Wel kunnen we voorbeelden geven. Tien jaar geleden gebruikten veel mensen geen bruin brood omdat het lang niet overal verkijgbaar was. In de kleine toko's kon je geen bruin brood kopen. Nu is bruin brood veel algemener en wordt het ook veel gegeten".

Die oude *Grupo di Siete*' is samengesteld na goed onderzoek. Wij willen daarin verschuivingen aanbrengen en hem aanpassen aan de huidige voedingstoestanden en behoeften. Kijk naar die plaatjes als uitleg. Daar staan bouwstenen: een politieagent met opgeheven handen en een benzinepomp. Dat duidt aan dat het lichaam opbouwstoffen nodig heeft, beschermende stoffen en verbrandingsstoffen. Wij willen minder theoretisch en meer in de praktijk werken. Wij willen bijvoorbeeld waarschuwen dat het lichaam niet veel vet nodig heeft. Dat is slecht is voor het gewicht en de cholestorol. We willen gewoon meer uitgaan van de tegenwoordige tijd".

OVERGEWICHT

"Om dat te doen is onderzoek nodig. Veel mensen op Curaçao hebben last van overgewicht. Dat denken we als we om ons heen kijken, maar we hebben hierover geen cijfermateriaal. Daarvoor is onderzoek nodig. Onze vereniging is vorig jaar begonnen met een onderzoek bij bejaarden. We hebben een aantal bejaarden uitgenodigd, zo'n 150 en we hebben ze gewogen en gemeten om zo hun *quetelet-index* te bepalen".

De *quetelet-index* is het verband tussen lengte en gewicht. Daartoe deelt men het gewicht in kilo's door de lengte in meters in het kwadraat. Bij magere mensen ligt de uitkomst onder de 20. Bij normale mensen ligt het tussen de 20 en 25. Boven de 25 is er sprake van overgewicht en is het getal boven de 30 bestaat er een verhoogde kans op medische afwijkingen en ziektes. Uit het onderzoek onder de bejaarden bleek dat tweederde last had van overgewicht.

"Wij zeggen altijd dat de mensen alles mogen eten als je de mate maar in de gaten houdt en alles weet in te passen in het dieet. Zo mag iedereen patat eten, als je daabij dan maar heel mager vlees eet. Het gaat om het geheel van de maaltijd. Daar mag maar een bepaalde mate van vet in zitten. En zo gaat het door".

De diëtisten denken dat er de laatste jaren veel ten goede is veranderd in het voedingspatroon op Curaçao. Ze menen dat vroeger het vetgehalte van de maaltijden bijvoorbeeld veel hoger lag. Maar nogmaals, ze kunnen het niet staven met cijfers. En daarom willen ze een onderzoek.

WEINIG BEWEGING

Maar als het voedingspatroon zo verbeterd is, hoe komt het dan dat er zoveel te dikke mensen rondlopen op Curaçao?

Ellen Doorstam: "Ik denk dat dat komt door gebrek aan beweging".

Francien van Einthoven: "Vaak ook werken beide ouders. Dan wordt er veel bij snacks gegeten. Als twee mensen beiden een hele dagtaak achter de rug hebben, gaan ze graag naar een snack, inplaats van thuis nog eens te gaan koken". "Ik heb een cliënt die niet kookt en van alles eet, maar drie keer week aerobics doet. Ze komt nooit aan". "Men is geneigd snacks niet als maaltijd maar als extra erbij te nemen".

Francien van Einthoven en Ellen Doorstam van de Nederlands Antilliaanse vereniging van diëtisten. *Foto Ken Wong*

Ellen Doorstam: "Onze dieetadviezen bestaan uit praktische informatie en daar hoort ook bij hoe je bepaalde dingen lekker kunt klaarmaken. Dan hoef je geen speciale dieetproducten te gebruiken".

De vereniging van diëtisten heeft o.a. folders uitgegeven samen met de hartstichting waarin wordt uitgelegd hoe je bijvoorbeeld lekkere soep kunt maken zonder zout te gebruiken, want veel mensen vinden het niet lekker om soep zonder zout te eten. Maggi en sojasaus worden afgeraden. Er bestaan wel zoutarme varianten, maar daar wordt niet over gepraat. Men legt uit hoe je met bepaalde kruiden toch een goede smaak kunt krijgen.

ARTSEN

Francien van Einthoven: "Ook als je curatief bezig bent op voorschrift van een arts, is er een groot deel voorlichting bij. Je probeert mensen naar bijzondere voedingsgewoonten te brengen".

Kan het niet zijn dat veel mensen geen geld hebben voor een brede maaltijd en dat er om de honger te stillen veel funchi of rijst gegeten wordt?

Ellen Doorstam: "Het valt mij op dat er nog maar weinig mensen dagelijks funchi eten. Men eet meer rijst dan *funchi*".

Francien van Einthoven: "Wij zijn zelfstandige diëtisten. De armere mensen, de ppkaarthouders, worden begeleid door de diëtisten van de GGD. Daar krijgen wij geen beeld van. We hebben allemaal een idee, maar daarom is juist een onderzoek zo belangrijk. Er is in het begin van de zeventiger jaren een onderzoek geweest van een zekere Eckert. Dat was een onderzoek onder oudere mensen, dus ook weer beperkt. En de GGD doet op het ogenblik een onderzoek naar ondervoede kinderen. Maar daaruit kun je geen totaalbeeld samenstellen voor de hele bevolking".

Uit uw onderzoek wel?

Ellen Doorstam: "We hebben het in drieën verdeeld. Eind vorig jaar hebben we dat onderzoek gedaan bij bejaarden. Dat was een klein onderzoek. In augustus starten we een groot onderzoek op de scholen. We hebben gekozen voor een aantal leerjaren en we willen verschillende scholen benaderen, scholen uit de stad en scholen uit Bandabou. Voor het onderzoek worden enquêteformulieren ingevuld en de resultaten gaan we verwerken.

We beginnen met de peuterscholen en kleuterscholen. Van de leerkracht krijgen de peuters een vel papier met verscheidene symbolen, zoals een appel, brood e.d. Met plak- en knipwerk kunnen ze samenstellen wat ze gewend zijn om te eten. Ze krijgen ook enquêteformulieren mee naar huis voor de ouders, zodat we kunnen kijken of wat zij aangeven klopt. Daarnaast worden er enquêteformulieren uitgedeeld aan leerlingen van de vijfde klassen van de basisschool en van de tweede klassen van mavo's. Ik denk dat we zo een redelijk beeld krijgen van een aantal jeugdleeftijden".

Francien van Einthoven: "We zullen een lezing over ons onderzoek houden bij de conferentie van de Nashko in november. Op deze conferentie die gaat over de voeding van de jeugd zullen we de resultaten van ons onderzoek bekend maken".

De vereniging wil ook haar informatie uitbreiden over de voeding voor de gezonde bevolking. Ze geven voorlichting op de scholen, in de wijken, voor damesclubs, voor de hartstichting of bijvoorbeeld het Wit-Gele Kruis. "We zorgen dat we bij dat soort dingen er altijd bij zijn".

Worden de kosten van het eten niet bijna altijd hoger als je een dieet volgt?

Francien van Einthoven: "Er is een tendens in de winkels om dieetproducten inderdaad duurder te maken. Maar ik persoonlijk ben tegen al die *light*-producten. Er zijn superchemische toestanden nodig om een product te veranderen en er moeten weer allerlei chemische toestanden toegevoegd worden om het op het oorspronkelijke product te laten lijken. Je kunt mensen er beter op wijzen dat bepaalde producten bijvoorbeeld te vet zijn en dat ze ze beter niet kunnen eten".

Hoe is de samenwerking met de artsen?

"Heel goed, maar toch zou het nog beter kunnen, als je nagaat hoeveel artsen er zijn en hoeveel zelfstandige diëtisten. De verhouding ligt op Curaçao nog heel anders als in Nederland. Er zijn hier zelfs artsen die een eigen dieetadvies geven. Dat is heel betreurenswaardig. Zij zijn niet opgeleid om patiënten daarin te begeleiden en ik denk ook dat ze daar geen tijd voor hebben.

Bij hypertensie bijvoorbeeld denken artsen vaak zelf wel een dieet te kunnen geven. Artsen geven ook veel te vlug plastabletten in zo'n geval. Waarom niet een diëtist gevraagd om eerst via de voeding te proberen te genezen en pas daarna over te gaan op medicijnen?"

Ondanks alle plannen en positieve geluiden knaagt er toch een grote zorg aan de leden van de vereniging. Bij het ontwerp van de nieuwe AZV vallen de diëtisten namelijk buiten het basispakket. De cliënten die via Land en Eiland verzekerd zijn of bij de SVB, zullen allemaal de diëtisten particulier moeten betalen. In een brief hebben de leden van de vereniging hun ongerustheid hierover geuit aan de minister van Volksgezondheid en hem uitgelegd dat de diëtisten juist kostenbesparend werken. Als de mensen beter eten, zullen zij minder vlug ziek worden. In zijn antwoord erkende de minster hun argumenten en verzekerde hij de diëtisten dat zij zouden worden uitgenodigd voor een gesprek zodra de commissie voor de AZV weer bij elkaar komt. Maar sinds twee weken is er weer een nieuwe minsiter van Volksgezondheid en ze weten nog niet wat zijn standpunt in deze zaak zal zijn.

Tenslotte willen de diëtisten graag wijzen op het gevaar van de Health Shops. Er zijn de laatste tijd verschillende van die Health-shops gesticht en die winkels zijn bedoeld voor algemene voorlichting aan de mensen, maar, benadrukken de diëtisten, ze zijn er niet voor individuele voorlichting aan de mensen en zeker niet voor individuele begeleiding. Als een diabeet daar bijvoorbeeld een product koopt om af te vallen en inderdaad sterk afvalt, kan dat gevaarlijk voor hem zijn. Het dieet van een diabeet is de taak van een dietist. Dan zijn de resultaten veel beter. Hun mening over de Weight Watchers is wat voorzichtiger.

Francien van Einthoven: "Uit ervaring weet ik dat ze te weinig overweg kunnen met bepaalde voedingsproblemen. Hun basisprincipe is goed. Dat is ook door diëtisten samengesteld. Maar als iemand een bepaald voedingsproduct helemaal niet wil eten, weten ze niet of dat zomaar kan. Daar kunnen ze onvoldoende mee omgaan. Eigenlijk komt het toch op hetzelfde neer als de Health Shops".

Ellen Doorstam: "Al die dieten die je per jaar maakt, zijn echt allemaal verschillend. Je geeft altijd een persoonlijk dieet.

Playa Canoa:

Waar het beerputwater naar de zee wordt gedragen

= door Ines Jonker =

Playa Canoa. Een idyllisch plekje aan de Noordkust waar vissers en hun families een vredig bestaan leiden. Althans, dat is de eerste indruk. Maar, wie zich meer verdiept in de lokatie en met bewoners praat komt er achter dat het qua omgang met het milieu niet allemaal zuivere koffie is wat zich daar afspeelt. Onlangs publiceerde de Amigoe een lijst van bedrijven waarvan zeker is dat zij de Noordkust gebruiken als plek om vloeibare afvalstoffen te lozen. De vraag is: welke hebben precies toestemming en welke niet? Een inventarisatie, die moeilijker bleek dan gedacht, maar met een opmerkelijke conclusie.

Playa Canoa is eigenlijk niet de juiste aanduiding van de plaats waar tankwagens hun soms ondefinieerbare inhoud in zee lozen. Het gaat om het gebied achter industrieterrein Brievengat, een stuk kust dat evenwijdig loopt aan de weg naar de baai van het vissersgehucht Playa Canoa.

Een woordvoerder van constructiebedrijf Mits wil in eerste instantie geen commentaar geven. Even later zegt hij toch dat zijn bedrijf op Playa Canoa en de stortplaats bij Hato stort. "Maar geen witte chemicaliën, zoals in het krantebericht van 10 mei stond. Alleen afvalwater, zuiver beerputwater op indicatie van Selikor". Mits stort meestal twee keer per week, en meestal op Hato. "Op Playa Canoa raken de putten vol. Ze moeten worden doorgeblazen anders stroomt het water terug".

Op 18 mei signaleert een bewoner van de plaats twee trucks, waaronder een van Mits die een zwart produkt op de rotsen loost. Wanneer ze door de bewoner ter verantwoording worden geroepen hebben de 'lozers' plotseling haast, moeten naar huis om te eten etcetera. In ieder geval maken ze duidelijk zich ervan bewust te zijn dat het niet helemaal in de haak is wat ze doen.

Wat zegt Mits-directeur R. Arvelo hiervan? "Daar weet ik niks van". En even later: "Ja, ik heb ook gehoord dat er twee trucks waren. Maarre, dit gevraag begint me de keel uit te hangen. Gaat u zelf eens kijken wat er aan de hand is. Het is onmogelijk voor mij om van alles af te weten. Wij storten alleen beerputwater en als u nog meer vragen heeft moet u die schriftelijk indienen". En toen was de directeur uitgepraat.

Het nummer van schoonmaakbedrijf Servisio Multiple, dat bovenaan de lijst stond en zwarte vloeistof loost, was niet te achterhalen.

Directeur Arissa van Acab nv zegt al acht jaar beerputwater te storten, met toestemming van de dienst Openbare Werken. Of hij die zwart op wit heeft? Ja hoor, wordt gefaxt. En inderdaad rolt even later een fax binnen. De betreffende voorwaarde is omcirkeld: *De vacuümtrucks voor wat betreft 'sanitary pumping' mogen uitsluitend in het laatste mangat van de rioolwaterafvoer van de wijk Brievengat te Noordkant en bij de stortplaats te Hato worden geloosd*. De volgende voorwaarde luidt als volgt: *Indien men op andere dan bovengenoemde plaatsen wil lozen moet daartoe een verzoekschrift met motivering bij de Reinigingsdienst worden ingediend*. Met die vergunning zit het dus wel goed.

ONGELUKJE

Booster Cleaning is het volgende bedrijf dat in het artikel in de Amigoe werd genoemd. Het bedrijf stort dagelijks beerputwater op de kuststrook achter Brievengat en soms bij Hato. "Ja hoor, wij mogen storten want we hebben een hindervergunning van het eiland, een beschikking van de eilandsraad", verklaart de directrice. De tankwagen die op 3 mei gezien was toen die bezig was met het lozen op de weg door de kraan van de tank open te zetten tijdens het rijden, bleek ook van Booster. Dit was volgens de directrice een ongelukje. "De reservetank zat waarschijnlijk een beetje vol en als de kraan niet goed dicht zit loopt de inhoud vanzelf naar beneden".

■ *De Noordkust bij Playa Canoa: plaats waar té enthousiast geloosd en gestort wordt.*

Ze zei dat ze meteen na de publicatie naar de Milieudienst was gegaan om te vragen wat nou wel mocht en wat niet. Ook dit bedrijf was niet terughoudend in het sturen van een kopie van de beschikking. Het blijkt dat elk bedrijf weer een andere beschikking krijgt, met specifieke voorwaarden die alleen op hem van toepassing zijn. Maar bepaalde voorwaarden gelden voor álle vergunninghouders. Voor Booster bij voorbeeld zijn precies dezelfde van kracht als voor Acab voor wat betreft het lozen.

AGC zou chemicaliën gestort hebben en wellicht nog storten. Maar tekst en uitleg zijn niet te krijgen; directeur H. de Castro is namelijk nooit op kantoor en gedurende de drie weken dat pogingen gedaan zijn hem te bereiken was er ook niemand anders die er een zinnig woord over kon zeggen.

Sapuco zegt wel toestemming te hebben, maar niet zwart op wit. De goedkeuring ontleent dit bedrijf aan een wat vreemd principe. "Ik was gisteren in de buurt en zag Selikor storten. De reinigingsdienst doet het zelf ook en daarom mogen wij het ook. Dus ga eerst maar eens bij Selikor vragen hoe het zit, dan moet u maar terugbellen", aldus directeur Pandt.

SELIKOR

Een telefoontje naar Selikor leert dat de reinigingsdienst inderdaad zelf ook loost bij Playa Canoa. Directeur Jean Francisca van genoemde instantie: "Wij ledigen beerputten en de faecaliën lozen we met toestemming van DOW bij de Noordkust via een overheidspijp". Hij vertelt verder dat Selikor niet bevoegd is toestemming te geven om te storten en verwijst naar DOW en de Milieudienst.

Ir. Quirino Richardson, hoofd van de Milieudienst, kan echter ook niet veel duidelijkheid verschaffen. Op de vraag of hij een lijst heeft van de bedrijven die wel en geen ontheffing hebben volgt een heel verhaal over microbiologische systemen en het afbreken van afval. Uiteindelijk zegt hij geen overzicht te hebben van het gevraagde. Hij verwijst door naar zijn collega Ras.

Die heeft gelukkig wel een lijst. En dan blijkt hoe ernstig de situatie is. Slechts twee van de negen hebben toestemming: Booster Cleaning en Acab nv, de enige bedrijven die ook een schriftelijk bewijs konden laten zien. Zij hebben een hindervergunning met speciale voor-

Vervolg op pag. 9

"Het pak van Sjaalman van Rudy Kousbroek

Oostindisch kampsyndroom behandeld in bundel verhalen

Het 'pak van Sjaalman' van Rudy Kousbroek bevat een verzameling artikelen die in de loop van meer dan 20 jaar verschenen in het NRC/Handelsblad en in Vrij Nederland, sommige aangevuld, andere ingekort en vele voorzien van een nawoord waarin de recente ontwikkelingen of de reacties van buiten op dat artikel worden besproken. Ook enkele niet eerder gepubliceerde artikelen werden opgenomen. Alle artikelen hebben Nederlands Oost-Indië - het huidige Indonesië - als thema: de kolonisatie, maar vooral de oorlogsjaren, de internering van de Europese Nederlanders, de behandeling van de 'inlanders', de moeilijke positie van de indo's, de wreedheden en menselijkheden van de Japanners, de bezetters van Oost-Indië tijdens de Tweede Wereldoorlog. Rudy Kousbroek is fel van leer getrokken tegen degenen die de Indische interneringskampen vergeleken met de Duitse vernietigingskampen en dat is hem niet in dank afgenomen.

FANTASIE

Een van de bekendste literaire romans die de kampen in Oost-Indië tot onderwerp heeft, is *Bezonken Rood* van Jeroen Brouwers. Kousbroek toont overtuigend aan dat de toestanden in het Tidengkamp zoals Brouwers ze beschrijft, niet waar zijn geweest en dat de vergaande wreedheden van de Jappen tegen de vrouwen daar, berusten op de morbide fantasie van Brouwers zelf. Dat wil niet zeggen dat er geen kampen geweest zijn en dat er in die kampen geen wreedheden begaan zijn. Maar het zijn geen vernietigingskampen geweest en het sterftecijfer in de Japanse kampen was weliswaar hoog, maar nergens vergelijkbaar met de sterftecijfers in de Duitse kampen. Ook heeft de inlandse bevolking het veelal zwaarder te verduren gehad dan de betrekkelijk kleine groep Europese Nederlanders. Volgens Kousbroek proberen bepaalde oud-indisch mensen stelselmatig het onderscheid tussen de Japanse kampen en de Duitse kampen te verdoezelen: "de Nederlanders uit Indië die doen alsof ook zij aan vernietiging en tot systeem verheven misdadigheid hadden blootgestaan".

VERSCHILLEN

De ervaringen van Indische kampslachtoffers verschillen onderling zeer sterk."De ene kampcommandant deed dit, de andere dat, en de meesten deden helemaal niets: de voornaamste karakteristiek was, zoals ook D. van Velden meermalen uitdrukkelijk heeft opgemerkt, **onverschilligheid**. Nu bestaat er een zeer zeker misdadige onverschilligheid, maar dat is wel iets anders dan de stelselmatige industriele verdelging van mensen als staatspolitiek". (blz 470-471) Kousbroek ziet het als een kreet om aandacht van de oud-indisch mensen die hij herleidt en wijt aan de abonimabele manier waarop de mensen uit Indië na de oorlog door de Nederlandse regering zijn behandeld. Ook van de acties die Wim Kan begin jaren 70 voerde tegen keizer Hirihito laat hij weinig heel. Veel mensen beweerden in naam van de keizer te handelen, terwijl ze erge wreedheden begingen maar volgens Kousbroek heeft Hirohito binnen zijn mogelijkheden geprobeerd zich te verzetten tegen zijn militairen en is het aan hem te danken dat de oorlog op dat moment in 1945 afliep en niet nog langer doorging.

Kousbroek ent veel van zijn artikelen en essays op literatuur die over Indië/Indonesië is geschreven, door Nederlanders en door Indonesiërs, maar ook door buitenlanders uit de zelfde Aziatische contreien (b.v Singapore, Brits-Borneo).

CURACAO

In veel van zijn essays tikt hij onwillekeurig tegen het glas waaruit wij hier op Curaçao op dit ogenblik drinken. Zo wordt in *De Hollandse leesportefeuille* uit 1983 ingegaan op de positie van de Nederlandse taal en de kansen die de Nederlanders daar door eigen schuld hebben laten liggen. Zo schreef Soetan Takdi Alisjahbana in het tijdschrift *Poedjangga Baroe* in juli 1933 in een essay over de toekomstige voertaal in Indonesië: "De hoogste aspiratie van Indonesische ouders was hun kinderen naar Nederlandse scholen te sturen, waar het Nederlands werd onderwezen" en Kousbroek schrijft op blz. 209: "Het sprak in die tijd niet vanzelf dat het Maleis zich daartoe (tot voertaal, n.c.) zou kunnen ontwikkelen: het literaire Maleis was praktisch een dode taal en de vulgaire variant die overal op de archipel de functie van lingua franca vervulde werd gezien als te primitief om te kunnen dienen als moderne cultuurtaal". Veel Indonesiërs gebruikten het Nederlands, zeker als schrijftaal. Nu is het Maleis, als Bahasa Indonesia, de algemene voertaal. Het Nederlands is verdwenen.

Ook het dekolonisatie proces (dat gedeeltelijk parallel liep met de Japanse bezetting en dat daardoor zeker is versneld) en de pijn die daarmee gepaard gaat, komt uitgebreid aan de orde. De situatie in Indië stond sterk in het teken van de raciale superioriteit en inferioriteit: "De Japanse bezetting was niet in de eerste plaats een daad van agressie, het was een belediging". De Europeanen waren overwonnen door een Aziatisch volk en werden als overwonnenen behandeld: "Zij werden behandeld als koelies!".

Ongetwijfeld kwamen er mishandelingen voor en erge mishandelingen. Maar Kousbroek waagt het om de schijnwerpers af en toe 180 graden om te keren naar de behandeling van de inlandse koelies door de Europeanen enkele jaren daarvoor. Inderdaad: "Ze werden behandeld als koelies". Voor die behandeling werd later door Indische Nederlanders *wiedergutmachung* geeist. Ook geen onbekende term meer. Ik las in de Volkskrant van afgelopen zaterdag dat ook de burgemeester van Olinda in Brazilië *wiedergutmachung* vraagt. Na 362 jaar.

Nederlands Oost-Indië is geschiedenis. De nostalgie bloeit als nooit tevoren en de gemoederen kunnen soms tropisch heet oplopen, al worden de Indische Nederlanders oud. Er zijn echter ook daar al 2e en 3e generatie kampsyndromen geconstateerd door de psychiaters. Nederlands West-Indië leeft nog. Een beetje. Volgende maand wordt over de toekomst beslist. In Oost-Indië liep het uit op oorlog. In Suriname ging het ideaal: daar kwam de oorlog pas later. De debacle was enorm. Nu is 'De kolonie Curacao' aan de beurt, met of zonder Aruba, Bonaire, Saba, St.Eustatius en St.Maarten. Hoe zal het 'pak van Frits Ruprecht' er straks uit zien?

Rudy Kousbroek, Het Oostindisch kampsyndroom. Anathema's 6. (3e druk) Meulenhoff, Amsterdam (1992). ISBN: 90 290 1891 7/CIP NUGI 300

Een Amerikaanse militair stuurde zijn geliefde in de States de doodskop van een Japanse soldaat...

Nobelprijswinnaar op bezoek in Nederland

Calypso is de bron voor Caribische auteur Walcott

DEREK WALCOTT, de winnaar van de Nobelprijs voor literatuur 1992 is in feite de eerste niet-Europese schrijver die de onderscheiding heeft gehad, vindt hij. De Caribische auteur was vorige week in Nederland waar hij in het Rotterdamse RO Theater zijn lange gedicht *Omeros* voordroeg en in Amsterdam een lezing hield. Net als zijn vriend en mede-Nobelprijswinnaar Joseph Brodsky, houdt Derek Walcott van makkelijke kleding. T-shirt, jasje, jeans en stevige gymschoenen. Maar zo ontspannen als hij er uit ziet, is hij niet. Hij is moe door een overladen programma, zegt hij.

= door Jan-Hendrik Bakker =

Toen de Caribische dichter vorig jaar werd uitgenodigd voor een bezoek aan Nederland, was nog niet bekend dat hem de Nobelprijs voor literatuur zou worden toegekend. Nu dat inmiddels wel is gebeurd, heeft hij het plotseling zeer druk.

Direct na de bekendmaking van de toekenning van de prijs reageerde Walcott sceptisch. Hoe denkt hij er nu over?

Walcott: "Wat je in elk geval kunt zeggen is dat het publiek moet hebben begrepen dat er op de Antillen blijkbaar schrijvers bestaan. Ik heb dan ook geen gelegenheid voorbij laten gaan dat de benadrukken. Veel mensen weten niet eens dat V.S. Naipaul een Westindische schrijver is. Dat komt doordat er in de Antillen geen uitgeverijen bestonden. Alles moest verschijnen bij Amerikaanse en Britse uitgevers".

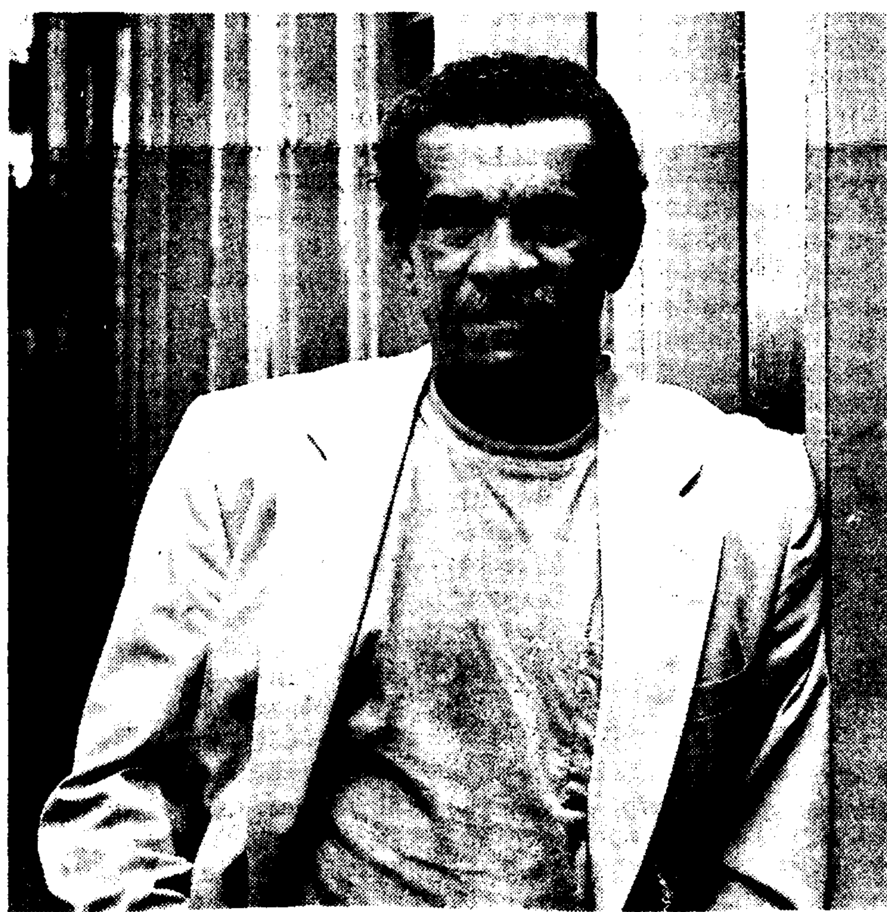
Maar de Nobelprijs is toch een erkenning voor zijn schrijverschap. Heeft de jury de laatste tien jaar trouwens niet veel schrijvers uit de Derde Wereld bekroond?

"Daarbij wordt dan vergeten", zegt Walcott, "dat de landen waar deze schrijvers vandaan kwamen - Egypte, Nigeria, Mexico, Zuid-Afrika - in feite allemaal onder Europese invloed hebben gestaan en, zij het aan de rand misschien, toch deel uit maken van de Europese cultuur. Economisch gezien zijn het wellicht Derde Wereld-landen, maar cultureel niet".

In feite, vindt Walcott, is hij de eerste niet-Europese schrijver die de Nobelprijs krijgt. Maar schreef hij elders, 'de Westerse kritiek zal zich nooit gewonnen geven; zij zal nooit haar spilfunctie in de oordeelsvorming opgeven. Dat doet niemand. Als zij zich overgeven, geven ze een complete cultuur en geschiedenis op, daarom zijn de referenties die worden gemaakt naar werk dat uit de periferie komt altijd in vergelijking met hun eigen middelpunt. Het werk zal nooit op zijn eigen waarde kunnen worden beoordeeld. En dat is, meent Walcott, ook heel erg van toepassing op zijn uitverkiezing voor de Nobelprijs.

'OMEROS'

Walcott (63) kreeg de Nobelprijs onder meer vanwege zijn intens geloof in de poëzie. Met Brodsky meent hij dat poëzie de blik op de wereld kan verbreden. Hij gelooft ook in de roeping van het dichterschap. Tegenwoordig doceert hij literatuur aan de Boston University, waar ook Brodsky en de Ier Seamus Heany college geven. Hij werd geboren op St.Lucia, uit een moeder die Nederlands bloed meebracht van St.Maarten en een Britse vader. Hij is het pro-

dukt van een smeltkroes van culturen. En daar houdt hij van. Racisme is hem een gruwel.

Walcott leefde lange tijd in Trinidad. "Daar is het helemaal ongelooflijk. Spanjaarden, Portugezen, Afrikanen, hindoes, Chinezen, alles leeft er samen. Alle continenten zijn er geconcentreerd op een klein territorium. Maar rassenbewustzijn is er nauwelijks".

Dat laatste ontstaat, volgens Walcott, pas in de grote steden waar de chaos van het leven te groot is. Daar zoeken de rassen elkaar op en vormen zich aparte Poolse, joodse, zwarte en Spaanse gemeenschappen. "Maar op het land is het allemaal opener. De indianen die op de Antillen suikerriet kwamen snijden, hebben zich heel gemakkelijk geïntegreerd in de rest van de bevolking".

Die soepelheid over ras en afkomst heeft overigens ook te maken, zegt Walcott, "met het feit dat de geschiedenis van onze afkomst aan deze kant van de Atlantische Oceaan begint.

Wat daar aan de andere kant heeft gelegen, weten we niet. Ja, de zwarten weten het. Die zijn allen als slaven gekomen. Maar de anderen hebben geen idee. Hun cultuur is hier begonnen. Zij geven ook niet zo om 'afkomst' als de mensen aan de andere kant van de oceaan".

Waarom heeft een schrijver die zich zo bewust is van het eigen karakter van de Westindische cultuur, zo'n ontzettend Europese titel gekozen voor een van zijn beroemdste gedichten *Omeros*?

Walcott glimlacht. "Dat stuk is helemaal geen nabootsing van de *Ilias* in de vorm. Het gaat puur om namen. Op de Antillen komen nogal wat mensen voor die de namen uit de Ilias en Odyssee blijken te dragen. Hektor, Achilles en later is mij zelfs gebleken dat St.Lucia weleens Helena is genoemd. Maar de mensen die deze naam dragen weten echt niet wat het betekent. En zo is het ook in mijn gedicht. Het verhaal lijkt verder nergens op dat van Homerus".

In Rotterdam heeft het RO Theater met succes de eerste Nederlandse vertaling van het 325 pagina's tellende gedicht *Omeros* op de planken gebracht onder regie van Jan Eykelboom. Walcott was zeer te spreken over de dramatisering. Zelf toneelschrijver, kent hij de geheimen van het theater. Hij is er aan verslingerd, maakt ook graag gebruik van poëzie op het toneel en in liedjes. "Het is allemaal de invloed van de calypso", meent hij.

Calypso is het kernwoord. "Mensen hebben ooit opgepikt dat ik ben beïnvloed door de reggae van Bob Marley, maar dat is onjuist. Ik heb een toneelstuk over hem gemaakt. Meer niet. Reggae komt van Jamaica en is in feite door het Afrikaanse ritme bepaald. In wezen bevat de calypso het geluid en het ritme van de Antillen. De orale traditie die daarop gebaseerd is, is zo sterk dat ik inderdaad niet geloof dat die makkelijk is te bedreigen".

"Calypso is overal, moet je weten. Op straat, in de theaters, maar ook op de televisie. Ze heeft een sterke economische basis. Er wordt mee verdiend. En als dat eenmaal het geval is, dan roei je zo'n traditie niet makkelijk meer uit".

Marcel Möring: 'Nu nog de Nobelprijs'

"Het grote verlangen": meer emoties dan Mulisch meesterwerk

Vooraf zei hij er 'blij mee te zullen zijn' en 'er een glaasje op te willen drinken'. Achteraf, dat 'het fijne van de AKO-literatuurprijs is dat je er, als je heel zuinig leeft, een gegarandeerd inkomen voor twee jaar mee binnen haalt'. Winnaar Marcel Möring is een nuchter mens.

Winnaar van de AKO-literatuurprijs Marcel Möring.

Op de opmerking van t.v.-presentatrice Maartje van Wegen die hem na zijn uitverkiezing interviewde: "Hoe moet dat nou? Je eerste boek (*Mendels erfenis*) werd bekroond, het tweede heeft je de AKO-literatuurprijs opgeleverd, wat gebeurt er met je derde?, reageerde hij laconiek met: "De Nobelprijs, dacht ik".

Marcel Möring is een zeer serieus schrijver. En hij is niet van plan zich door de AKO-literatuurprijs, de vraaggesprekken en optredens in literaire cafés, van zijn werk te laten houden. "Ik hoop constant op pad te zijn. Ik kies de dingen uit die aardig zijn".

De jury van de AKO-literatuurprijs belandde bij haar uiteindelijke keuze in een, volgens jury-voorzitter dr. Mark Eyskens - nu hoogleraar aan de Katholieke Universiteit van Leuven en voorheen premier van België - 'onontkoombaar dilemma'. "Enerzijds lag daar die meesterlijk gecomponeerde symfonie met haar prachtige motieven en variaties op vernuftig gecomponeerde thema's", sprak hij lyrisch over de grote roman *De ontdekking van de hemel* van Harry Mulisch. En bijna even lyrisch vervolgde hij over *Het grote verlangen* van Marcel Möring: "Anderzijds een briljante en ontroerende sonate waarvan de tonen het hart van de jury hebben geraakt". In de slotvergadering, die volgens jurylid en schrijfster Marja Brouwers vijf uur duurde, raakten volgens Eyskens 'de argumenten voor een beredeneerde keuze uitgeput'. "De ultieme keuze werd geleid door de weg van het hart. En de minderheid in de jury heeft zich uiteindelijk van harte gevoegd naar de keuze van de meerderheid".

Zo heeft de jury, tegen de verwachting van een vrijwel vaststaande keuze voor Mulisch in, een verrassende en verrassend goede keuze gedaan. De jury verguldde de pil voor Mulisch nog wel door de auteur van *De ontdekking van de hemel* uitbundig te prijzen. Of komt de klap juist harder aan? Over de vier andere genomineerden, de *first lady* van de Nederlandse literatuur Hella S. Haasse en haar roman *De heren van de thee*, Willem Jan Otten en zijn roman *De wijde blik* en de twee schrijvers uit Vlaanderen Kristien Hemmerechts (*Kerst en andere liefdesverhalen*) en Paul de Wispelaere (*Het verkoolde alfabet*) werd in het geheel niet meer gesproken.

Het grote verlangen is een geladen roman over de betekenis van een onpeilbaar verlies. Negen jaar nadat zijn ouders bij een auto-ongeluk om het leven zijn gekomen en de deur naar zijn kindertijd voor de 12-jarige Sam van Dijk met een klap is dichtgeslagen, ontmoet hij weer voor het eerst zijn tweelingzusje Lisa en zijn twee jaar oudere broer Ralph. Samen gaan ze op zoek naar sporen in hun herinnering. Ze vertellen elkaar de verhalen van vroeger en langzaam dringt daarin de intimiteit van het ouderlijk huis door. Maar voor Sam blijft het verleden 'een gevoel dat vaag en onbetrouwbaar is'. Hij moet doordringen in de onbekende wereld van zijn kindertijd.

Marcel Möring schuwt in deze roman grote thema's als het verlangen naar liefde en geborgenheid niet. Tegelijkertijd vermijdt hij de valkuilen van vals sentiment. De keuze van *Het grote verlangen* is een zeer juiste. Vraag is wat er het volgend jaar gebeurt. De stichting AKO-literatuurprijs heeft zich van sponsor Audax, eigenaar van de AKO-kiosken, afgewend. Het volgend jaar komt in ieder geval een AKO-literatuurprijs en een nieuwe (?) literatuurprijs van mogelijk wel 100 [illegible] gulden.

Paus tijdens bezoek aan Sicilië

Maffia is een belediging God

ROME - De strijd tegen de maffia was het belangrijkste thema van het bezoek dat paus Johannes Paulus II aan Sicilië bracht. De paus wilde daarbij de Sicilianen bemoedigen in hun verzet tegen de georganiseerde misdaad. De politici en werkgevers herinnerde hij eraan dat de maffia niet los kan worden gezien van de grote werkloosheid op het eiland.

De paus omschreef de maffia twee jaar geleden al als "ernstige bedreiging" voor de samenleving en de kerk. De maffia ondermijnt van binnenuit het ethisch bewustzijn en de christelijke cultuur van de Sicilianen, zei hij tot de bisschoppen van het eiland. Vlak voor zijn bezoek aan Sicilië gaf de paus opnieuw een bewijs van zijn houding tegenover de maffia. Hij promoveerde bisschop mgr Antonio Ciliberti, die zijn afkeer van de maffia niet onder stoelen of banken heeft gestoken, tot aartsbisschop van Matera-Irsina.

NEE ZEGGEN

"De maffia is de tegenstander van al degenen die naar god verlangen, en zij is een belediging van god", zei de paus tot vijftienduizend voornamelijk jonge gelovigen in Caltanissetta in centraal-Sicilie, een van de bolwerken van de georganiseerde misdaad op het eiland. De paus riep de jongeren op "neen te zeggen tegen geweld en drugs, tegen winsten en successen van eerloze mensen". "Omdat de mens zich laat verleiden door het kwaad, kiest hij de wegen van onrechtvaardigheid, geweld en onderdrukking", zei de paus reagerend op de Siciliaanse gouverneur die verklaarde dat Sicilie "gekwetst en in de war is gebracht door de maffia".

Bij zijn bezoek aan de gevangenis van Caltanissetta overhandigden vertegenwoordigers van de ongeveer driehonderd gevangenen de paus een boodschap. "Velen van ons zitten waardig hun straf uit, veroorzaakt door hun eigen schuld, en kunnen nauwelijks op het moment wachten dat zij een nieuw leven kunnen beginnen." Maar de paus werd ook meegedeeld dat vele andere gevangenen onschuldig vastzitten als slachtoffer van twijfelachtige 'pentiti', 'berouwvolle' ex-maffialeden die met de politie samenwerken in de strijd tegen de georganiseerde misdaad.

...Honderdduizend mensen namen in Florence deel aan de betoging tegen het geweld van de Italiaanse maffia. In deze stad vielen doden bij een aanslag op een van de beroemdste musea ter wereld, het Uffizi-museum...

Muurbloem

Er zijn vele wegen
Maar de juiste weg
Is de weg ertegen
Niet de weg eronder
Dat is onderkruiperij
Niet de weg erover
Dat is pluimstrijkerij
Maar de weg ertegen
Tegen alle wegen in
En dat is van de wijsheid
Nog maar het begin

Het bovenstaande gedicht is van de onlangs overleden Bertus Aafjes en werd door hem "Muurbloem" genoemd. Een man als Joop den Uyl koos het als levensmotto. Bertus Aafjes schreef het in 1939, een jaar voor zijn debuut. Zijn meest bekende werk is "Voetreis naar Rome", dat in 1946 verscheen. Zoals zoveel van zijn werk was dit reisverslag een staaltje van eenvoudige, ongekunstelde, lyrisch-romantische poezie. Belangrijk in het werk van Aafjes, die aanvankelijk voor priester leerde, is telkens weer de strijd tussen de liefde voor het (aardse) leven en het christelijk besef van schuld en dood.

Religieuse oversten van Jamaica

Krachtdadig embargo tegen Haïti is nodig

KINGSTON - Namens de oversten van religieuze congregaties die in Jamaica werkzaam zijn is op de regering van Jamaica een beroep gedaan aan te dringen op een nauwsluitend embargo tegen Haïti zolang dit land niet wil terugkeren op de democratische weg.

In het schrijven aan de regering van Jamaica wijzen de oversten op het feit dat Haïti onder het huidige militaire bewind nog verder achterop is geraakt dan het al was onder de Duvaliers. Met de verkiezing indertijd van Jean-Bertrand Aristide als president tijdens de eerste echte vrije verkiezingen welke het Caribische eiland toen kende leek Haïti op de de goede weg te zijn aangeland na jarenlange dictatuur en wanbeheer. Het leger zag echter samen met een klein aantal opportunistische politici de mogelijkheid aan zijn neus voorbijgaan om zich snel te verrijken zoals dat al tientallen jaren was gebeurd. Daarom greep men in.

Deze geweldadige ingreep mag niet worden vergeten, zo menen de oversten. Nu uit alles blijkt dat de militairen en hun trawanten niet willen wijken zal men desnoods via een embargo hen op hun knieën moeten zien te krijgen. Op de regering in Kingston wordt een beroep gedaan zijn standpunt in deze herhaaldelijk te doen laten blijken. Via een embargo zal men bereiken dat het leger zich weer terugtrekt, definitief, in hun kazernes. Tot zover de oversten aan de regering in Kingston.

Paus vermijdt elke schijn van partijdigheid

Verdeeldheid binnen Italië's episcopaat na schandalen DC

ROME - De maatschappelijke en politieke crisis heeft ook de Italiaanse bisschoppen in verwarring gebracht. Jarenlang steunden de meer dan tweehonderd bisschoppen min of meer openlijk de christendemocratische partij (DC). Door tal van corruptieschandalen is deze partij nu ernstig in diskrediet geraakt. De meeste bisschoppen beschouwen het Italiaanse CDA echter nog altijd als de beste keuze voor de gelovigen.

Tijdens de plenaire vergadering onlangs van de Italiaanse bisschoppen werd duidelijk dat de crisis in Italië ook de leiding van de kerk heeft aangetast. De voorzitter van de bisschoppenconferentie, kardinaal Camillo Ruini, riep in bedekte termen op de christendemocraten te blijven steunen. Hij verwees naar de belangrijke rol die de katholieken in het toekomstige Italië moeten spelen, en waarschuwde voor een "schadelijke versplintering" van de katholieke presentie in de politiek.

HISTORISCH

Voor het eerst bleek Ruini's visie niet algemeen te worden gedeeld. Een aantal bisschoppen meende dat de invloed van de Rooms-katholieken groter zou zijn, als zij in meer dan een partij actief zouden zijn. De aartsbisschop van Turijn, kardinaal Giovanni Saldarini, erkende de onenigheid tussen de bisschoppen maar voegde er direct aan toe dat slechts een klein aantal bisschoppen hun keuze voor de DC ter discussie stelt.

De meeste bisschoppen vinden dat zij ook "op dit historische moment" in de Italiaanse geschiedenis de katholieken moeten oproepen tot politieke eenheid. Daarbij verwijzen ze naar de situatie in Frankrijk en Spanje waar geen katholieke partij bestaat en de kerk in het politieke krachtenveld vrijwel geen gewicht in de schaal legt. Ook herinneren zij eraan dat katholieken in andere partijen nauwelijks steun weten te verwerven voor de katholieke visie op het gezin of het onderwijs.

JAMMERLIJK

De bisschoppen zijn nu vooral bezorgd over de aantrekkingskracht die protestpartijen als Lega Nord en de anti-maffiapartij Rete op de gelovigen uitoefenen. De christendemocraten hebben bij gemeenteraadsverkiezingen veel kiezers aan deze twee partijen verloren. Natuurlijk hebben individuen volgens kardinaal Saldarini het recht in vrijheid te beslissen, maar de afvalligheid van de katholieke stemmers blijft hij "jammerlijk" vinden.

In deze situatie vermeed paus Johannes Paulus II alles wat de indruk zou wekken dat hij zich met de Italiaanse politiek zou inlaten. Hij hield het in zijn toespraak tot de bisschoppen op een oproep ten gunste van het gezin, dat de basis voor de vernieuwing van Italië zou moeten worden. De paus schreef Italië een "onschatbare morele erfenis" toe. Het belangrijkste element van deze erfenis bestaat in de talloze "moreel gezonde" gezinnen, die zich elke dag weer inspannen voor een eerlijk, werkzaam en solidair leven.

DESMOND HOYTE:

Catholic Standaard over Guyana

Geheim akkoord voor 'gebruik' woudengebied

GEORGETOWN - Tussen de regering van ex-president Hoyte indertijd en een houtfabriek met nauwe relaties in Malaysia en Korea is een geheim gebleven akkoord gesloten. Als gevolg daarvan kan de Barama Company in Guyana onder heel gunstige voorwaarden gedurende tien jaar zijn activiteiten ontplooien.

Zo berichtte Catholic Standard, het weekblad van de katholieke kerk van Guyana. Het contract houdt volgens het weekblad in dat de onderneming de exclusieve rechten krijgt over een bosgebied van 6,444 vierkante mijl. De publicatie lokte veel reacties uit. De onderneming probeerde duidelijk te maken dat men het land zeer veel diensten bewijst. Van milieuzijde toonde men zich gelukkig met deze onthulling. Op Hoyte's opvolger werd een beroep gedaan om alles in het werk te stellen om het milieu te bewaren, ook wat betreft het gebied waar Barama werkzaam is.

Bij de Catholic standard meent men dat er nog meer van deze geheime contracten bestaan. De bevolking heeft het recht te weten hoe zijn erfgoed verkwanseld werd, aldus het katholieke weekblad dat het onder voorgaande presidenten erg moeilijk heeft gehad omdat het de enige onafhankelijke spreekbuis was in dictatoriaal Guyana. Dat heeft mensenlevens gekost en heel veel problemen, waarbij het blad geen papier toegewezen kreeg.

Werkdag begint om vier uur in de morgen

Mgr.Pantin: Gebed nodig om op de been te blijven

PORT OF SPAIN - Om geestelijk op de been te blijven moet men ook als aartsbisschop tijd uittrekken voor gebed en meditatie. Daarnaast moet men open staan voor wat in de gemeenschap leeft. Zo blijkt uit een interview dat mgr Anthony Pantin van Trinidad en Tobago had met Susanne Roget van de Catholic News.

De basis voor mijn geestelijk leven is de Schrift. Alles wat we doen en zijn is afkomstig van God. Met deze kennis in zijn achterhoofd moet men steeds leven. De talenten welke we hebben ontvangen zijn op de eerste plaats tot meerdere eer voor God. Als men deze principiele idee laat varen is het al gauw dat iemands handelen leeg wordt. Het leven moet geworteld zijn in Christus. Aldus mgr Pantin die het interview toestond bij gelegenheid van zijn zilveren jubileum als bisschop.

EVENWICHT

Zijn gebedsroutine, zoals hij het noemt, ziet er in grote lijnen als volgt uit: om half vier 's morgens ongeveer bidt hij de rozenkrans, doet wat kantoorwerk en leest daarna in de kapel het getijdengebed, doet zijn meditatie en sluit dit af met de misviering. In de loop van de dag geeft hij instructies en zijn er periodes van tien minuten dat hij alleen gelaten wordt. Wanneer ik dit niet doe, dan besteed ik teveel energie en brand ik op. Er moet een gezond evenwicht zijn tussen gebed en werk.

In het gesprek komen verder actuele zaken aan de orde. Zoals het feit dat zich voordeed in het St Anns hospitaal waar dertien patienten overleden zonder dat er van officiele zijde ook maar een onderzoek werd ingesteld naar deze massale sterfte. Bezorgd toont hij zich ook over de toegenomen criminaliteit. Maar ook aan abortus tilt hij zwaar. Hij volgt de lijn van Osservatore Romano waar hij beweert dat men in Nederland euthanasie heeft gelegaliseerd. Volgens mrg Pantin is het een kwestie van tijd en men gaat er bejaarden en geestelijk gehandicapten van het leven beroven zoals onder Hitler gebeurde.

Mgr Pantin ziet het gebed als een antwoord op al deze negatieve bewegingen in de moderne wereld. Hij blijft hartstochtelijk geloven in de natuurlijke goedheid van de jongeren. Hij vindt ook dat de volwassenen deze jeugd een kans moeten geven.

Aan het slot van het gesprek terwijl Susanne Roget naar haar eigen zeggen aanstalten maakte te vertrekken herhaalde hij nogmaals: 'Weet je dat mijn grootste verlangen is dat voor ons volk gebed en dialoog centraal gaan staan in het leven van alle mensen'. Aldus Catholic News.

ANTHONY PANTIN
...gebed als oplossing...

Drie jaar geleden viel Curaçao in voor Kingston

Jamaica bereidt zich voor op bezoek paus

KINGSTON - In Jamaica is men druk bezig met de voorbereidingen voor het bezoek van paus Johannes Paulus II die op 9 augustus in Kinston hoopt te landen om er te blijven tot 11 augustus. Het gaat hier om een pastoraal bezoek.

Op het programma staat dan ook een ontmoeting van Johannes Paulus II met pastorale werkers, maar ook met de leiders van verschillende kerken en religies. In het stadion van Kingston gaat de paus voor in een open mis-viering. Het is voor het eerst dat een paus Jamaica bezoekt.

Eigenlijk had de paus Jamaica willen aandoen twee jaar geleden na afloop van een uitgebreid bezoek aan Mexico. Dat was in mei 1991. Omdat Jamaica toen nog druk bezig was met het herstel van de schade als gevolg van het voorbijtrekken van een orkaan werd dit toen afgelast en bracht de paus een kort bezoek aan het bisdom van Aruba en de Nederlandse Antillen.

Een van meest trieste episodes geschiedenis:

Vergeving vragen voor 'onbekende Holocaust'

IN ALLE EERLIJKHEID MOET MEN de misdrijven erkennen welke begaan zijn als gevolg van gebrek aan liefde door die mensen die in de inheemse mensen geen broeders en zusters erkenden van dezelfde Vader. Helaas heeft deze pijn zich voortgezet in bepaalde vormen tot in onze dagen.

Een van de meest trieste episodes in de Latijnsamerikaanse geschiedenis was de gedwongen overbrenging van een enorm aantal Afrikanen. In deze behandeling van de negers namen ook deel overheidsinstanties en particulieren van bijna alle landen van Atlantisch Europa en de Amerika's. De onmenslijke slaventransporten, het gebrek aan respect voor het leven, voor de menselijke waardigheid en de waardigheid van het gezin en ten opzichte van de mensen die er in dit gebied geboren zijn, zijn een regelrechte schande voor de geschiedenis van de menshied. We willen samen met paus Johannes Paulus God om vergiffenis vragen voor deze 'onbekende Holocaust', waaraan mensen deelnamen die gedoopt waren maar die niet leefden volgens hun geloof (toespraak paus in Goree, Angula en in Santo Domingo).

Als men op deze tijd terugkijkt zal men ook de kern van het Evangelie tegenkomen. Deze aanwezigheid wordt aangetoond door het leven van de Latijnsamerikaanse heiligen. Zij leefden het Evangelie in alle volheid voor; zij zijn de meest authentieke, geloofwaardige en gekwalificeerde getuigen geweest van Jezus Christus. De kerk heeft de heroische deugden erkend van talrijke Latijnsamerikanen: te beginnen met Juan Diego, Santa Rosa de Lima en Martinus de Porres tot San Ezequiel Moreno in onze dagen toe. Tijdens deze conferentie willen wij het onnoemelijke aantal missionarissen bedanken, de leken die pastoraal werk deden en de anonieme leken; de meesten van hen hebben in stilte gehandeld en juist zij hebben tot het vergieten van hun bloed toe getuigd van hun liefde voor Jezus.

Uit Celam-verklaring van Santo Domingo

Voorzitter Sendingskerk in Zuid Afrika:

Explosie dreigt in onderwijs

JOHANNESBURG - De Nederduitse Gereformeerde sendingkerk (NGSK) wil op zo kort mogelijke termijn met president F.W. de Klerk spreken over de "explosieve situatie" in het onderwijs. De voorzitter van de vroegere kleurlingenkerk, ds. Russel Botman, heeft andere kerken, waaronder de invloedrijke blanke Nederduitse gereformeerde kerk, gevraagd hem bij dit gesprek te vergezellen.

Botman vreest een herhaling van de rellen van 1976, toen zwarte studenten in Soweto protesteerden tegen de invoering van het Afrikaans als voertaal op hun school. Daarbij kwamen ongeveer 350 mensen om het leven. De rust is daarna nooit geheel op de scholen in de zwarte woonoorden teruggekeerd.

Botman heeft de indruk dat de spanningen op de zwarte scholen de afgelopen tijd zijn opgelopen. Zwarte leerlingen zijn in tegenstelling tot blanke leerlingen examengeld verschuldigd. Bovendien worden voortdurend leraren ontslagen en moeten de docenten die hun werk behouden, genoegen nemen met slechts geringe salarisverhogingen.

Leerlingen van zwarte scholen hebben onder goedkeuring van grote organisaties als het crisiscomite voor het Nationaal onderwijs gedreigd blanke scholen te bezetten. Leraren overwegen een landelijke staking te houden.

MILITANT

Volgens de Sendingkerk kunnen de kerken niet werkeloos blijven toezien gezien het belang dat zij aan goed onderwijs voor alle leerlingen hechten, hun eigen rol in het onderwijs en de noodzakelijke pastorale zorg voor de leerlingen.

Botman was kortgeleden in Kaapstad bij een massaal bezochte protestbijeenkomst van leraren, studenten en hun ouders. Hij zei nog nooit zo'n militante stemming te hebben ervaren. Vroeger kwamen alleen de studenten met radicale voorstellen, maar nu zijn hun ouders een militant.

Delftse student ontwierp prototype voor nieuwe sluis

Tonnen staal glijden moeiteloos op het water

SLUISDEUREN die 180 ton wegen, 25 meter lang en drie meter breed zijn, zullen over enkele jaren in Amsterdam zachtjes open en dicht glijden over een waterfilm van een tiende millimeter dik. Het gaat om de deuren van de Nieuwe Oranjesluis, die momenteel in aanbouw is. De deuren worden voorzien van hydrostatische lagers, die zijn ontworpen door de Technische Universiteit Delft. Het systeem vervangt de traditionele wielstellen, waarop normaliter dit soort constructies wordt voortbewegen.

Via de hydrostatische lagers wordt water, dat uit de sluiskolk is opgepompt, onder grote druk naar buiten geperst. De sluisdeur wordt door het waterlaagje als het ware een klein stukje opgetild, zodat er van wrijving vrijwel geen sprake meer is. De waterfilm scheidt de lagers van de deur van de daaronder gelegen glijbaan, die bestaat uit zo vlak mogelijk geslepen polyehter platen. Deze constructie zorgt ervoor dat het systeem nagenoeg vrij is van slijtage en dus veel goedkoper in onderhoud dan met wielstellen het geval is.

Hydrostatische lagers worden in de civiele techniek nauwelijks toegepast. In de werktuigbouwkunde is het principe wel bekend. In veel machines worden lagers met vloeistof gesmeerd. Het was dan ook de faculteit Werktuigbouwkunde dat voor het eerst over zo'n toepassing -maar dan in het groot - werd nagedacht. Dat gebeurde op de sectie Tribotechniek, die zich bezighoudt met de leer van smering en slijtage. Dr.ir.G.J. van Heijningen van de sectie: "Een student van onze sectie maakte in 1986 als studieopdracht een ontwerp voor zo'n systeem. Die knaap had dat allemaal netjes uitgewerkt en doorgerekend. Uiteindelijk leidde dat er toe, dat Rijkswaterstaat een haalbaarheidsstudie liet verrichten, om te zien of zo'n systeem in de praktijk toepasbaar zou zijn. Ze zagen er wel wat in voor de Nieuwe Oranjesluis".

PROEFOPSTELLING

Op de TU werden voor het ontwerp aanvankelijk schaalmodellen getest. Die testen verliepen prima, maar het bleek nodig om ook proeven te doen met een model op ware grootte. IHC Kinderdijk maakte in 1987 daarom een proefopstelling, waarmee naar hartelust kon worden getest.

Prof.Van Heijningen: "We wilden vooral weten of eventuele beschadigingen van de glijbaan invloed op de smerende waterfilm zouden hebben. Het zou allemaal wel goed werken wanneer de zaak nieuw is, maar als er in loop van de tijd allerlei beschadigingen door vallend gesteente of wat dan ook aan die glijbaan optreden, blijft het dan ook goed werken? Verstopt het niet? Al die dingen kun je in een theoretisch model nauwelijk testen".

De Bouwdienst van Rijkswaterstaat, om precies te zijn de afdeling Ontwikkeling Technieken van de Natte Infrastructuur, was bij die testen nauw betrokken. D. Ros van de Bouwdienst: "Dat testen leek zo nu en dan werkelijk op martelen, zo stevig ging het er aan toe. We lieten zelfs zware basaltblokken op de glijbaan vallen; iets wat in werkelijkheid misschien ook wel zou kunnen gebeuren. Het voordeel van die kunststof glijbaan is dat roestvorming niet kan optreden, maar je moet dan wel zeker weten dat er geen andere vormen van beschadiging kunnen optreden".

Half '91 werd de bouw van de Nieuw Oranjesluis aanbesteed. Hollandse Beton- en Waterbouw uit Gouda bleek de laagste inschrijver met een bedrag van 59 miljoen gulden. De bouwwerkzaamheden liggen keurig op schema. Het bestek van onder andere de geleidebanen en het bedieningsgebouw zijn gereed; die onderdelen van het werk worden binnenkort aanbesteed.

Ir. P. van der Molen van Rijkswaterstaat, die in Amsterdam als projectleider de nieuwbouw van de sluis leidt, heeft er alle vertrouwen in dat de technische bijzonderheid van de deurconstructie in de praktijk goed zal blijken te voldoen. "We verwachten op dat punt geen problemen. Het concept is uitgebreid getest en dat zag er allemaal goed uit. Ook de ervaringen in Liverpool, waar een soortgelijk systeem is toegepast, zijn heel goed".

NIETS NIEUWS

Het project mag vanwege de opmerkelijke waterfilmlagers voor de civiele techniek bijzonder zijn; ingenieur Van Heijningen is er zelf niet eens zo èrg van onder de indruk. "Als ik eerlijk de waarheid moet zeggen, dan zit er eigenlijk helemaal niets nieuws in. Wij gebruiken hetzelfde principe al tientallen jaren in de werktuigbouw. Hele precies produktiemachines, bjvoorbeeld bij Philips, werken op dit type lager. Het enige is de flexibele bevestiging aan het machineframe; dat is nieuw- èn het gebruik van dit type in de civiele techniek. Tot nu toe dacht men altijd dat wielstellen verreweg het eenvoudigst waren en ook het goedkoopst in onderhoud. Dat blijkt ook tegen te vallen. Je kunt dat ook wel nagaan; zo'n wiel heeft op zijn baan waar hij loopt een heel dun lijncontactje, dat buitengewoon hoog is belast. En dan zitten er nog mosselen en andere troep tussen, dus je hebt daar toch veel onderhoud aan. Met de veel gelijkmatiger belasting van de glijbaan dankzij de waterfilm is dat veel minder, vooral ook omdat die spuitende waterstralen allerlei verontreinigingen voor zicht uit spuiten en verwijderen".

Het waterfilm-lager zou in de civiele techniek in theorie ook voor allerlei andere toepassingen kunnen worden gebruikt. Een andere student van de TU maakte op basis van hetzelfde principe een ontwerp voor een beweegbaar dak boven een stadion. Het water, dat tussen de glijbaan en de lagers zou worden gespoten, zou via de normale hemelwater-afvoer kunnen wegstromen.

BASISVAK

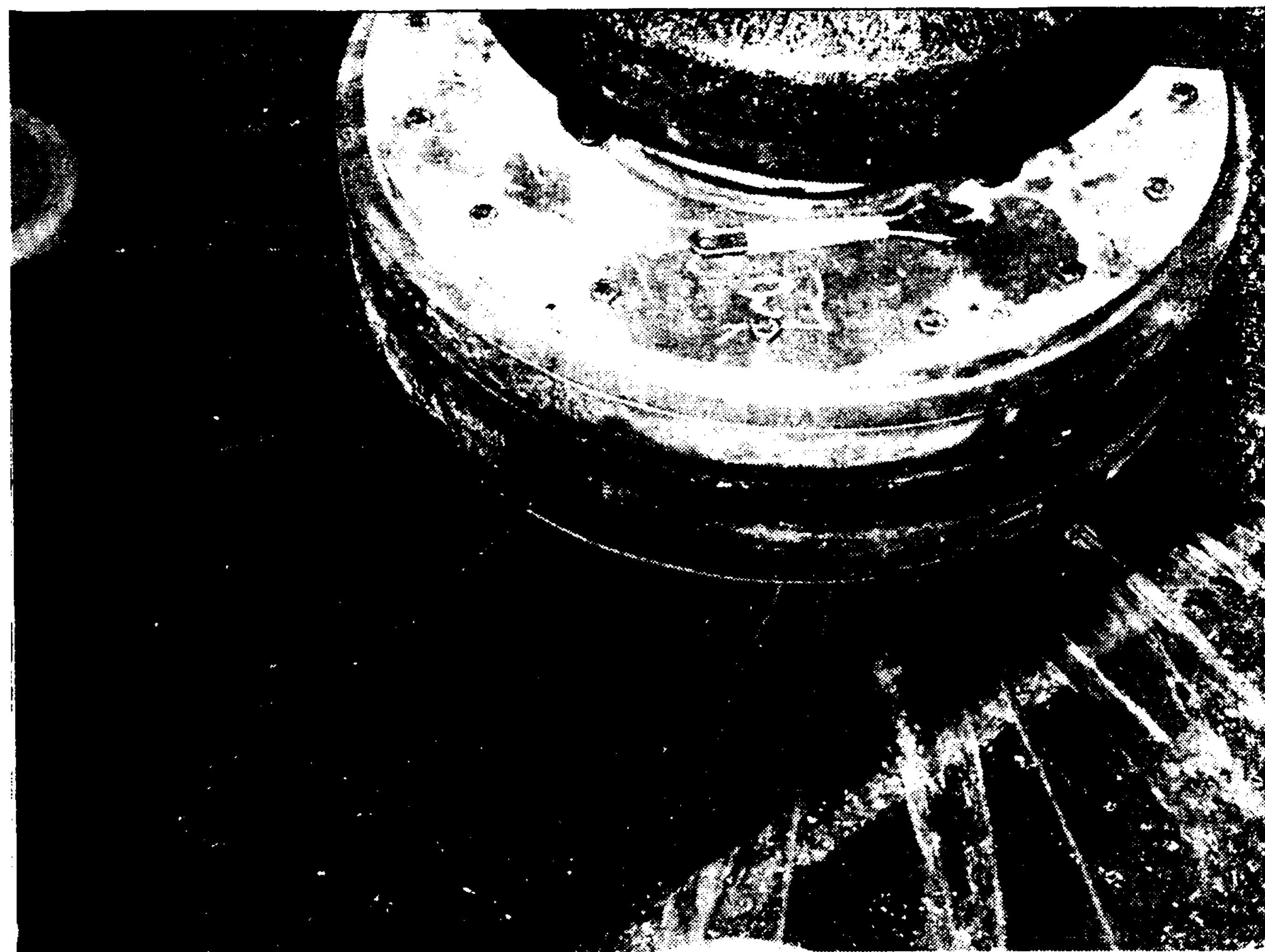
De sectie Tribotechniek van de faculteit werktuigbouwkunde houdt zich bezig met alles wat te maken heeft met de smering van lagers en andere bewegende delen. Ingenieur Van Heijingen: "In de werktuigbouw is het zwaartepunt de machine: daar draait alles om. Een machine is gedefinieerd als een ding waar ten minste één onderdeel van beweegt. Dus typisch voor werktuigbouwkunde zijn die onderdelen die onder belasting glijden of rollen. Daar hoort een heleboel ellende bij: wrijving veroorzaakt nou eenmaal slijtage. Het beheersen van die slijtage, door middel van smering, is dus eigenlijk een werktuigbouwkundig basisvak. Het raakt het wezen van de werktuigbouw. Letterlijk àlles wrijft en slijt. Of het nou schoenzolen zijn of kleding of het pennetje waar u mee schrijft"[.

Onderzoek naar nieuwe methoden om die slijtage tegen te gaan vormt dan ook een belangrijk onderdeel voor Tribotechniek. Daarnaast is er veel te doen op het gebied van materiaal-onderzoek. "Zowel door metallurgen als door kunststof-mensen worden veel nieuwe materialen gemaakt. Die moeten onderzocht worden op hun eigenschappen ten aanzien van wrijving en slijtage. Dat doen we hier ook".

ONTWIKKELINGEN

Volgens Van Heijingen zijn er op dit terrein veel ontwikkelingen gaande, ook in de metallurgie. "Metalen worden vaak gemaakt vanuit een vloeibare fase, door te gieten of door het materiaal te laten stollen en het daarna te walsen. De samenstelling wordt daarbij echter bepaald door het kristalliseer-proces. Hierdoor kun je de juiste concentratie van stoffen niet altijd handhaven. Het is net als een kopje thee waar je teveel suiker in doet: zodra die thee afkoelt komt een deel van de suiker er weer uit. Bij metalen is dat ook het geval. Daarom wordt nu steeds vaker gebruik gemaakt van processen, waarbij het vloeibare metaal - vaak aluminium - razendsnel wordt afgekoeld. Dan wordt de samenstelling van het metaal als het ware ingevroren. Dat materiaal krijgt dan ook totaal nieuwe eigenschappen. En daarnaast hebben we natuurlijk te maken met de ontwikkeling van nieuwe kunststoffen: al die chemici die allerlei moleculen aan elkaar zitten te knopen".

Een ander punt van onderzoek dat op de faculteit van de TU veel inspanning vergt is dat naar het thermisch gedrag van allerlei materialen. "We belasten onze machines steeds zwaarder en de temperaturen rijzen daardoor de pan uit. De temperaturen moet je goed beheersen. Tot nu toe is dat nog een zwak ontwikkeld terrein in de werktuigbouwkunde. We weten heel van mechanica, van stijfheid en sterkte, maar van warmte hebben we nog weinig kaas gegeten. Maar langzamerhand begint daar een beetje aandacht voor te komen, daar stoppen wij heel veel researchwerk in."

Het hydrostatische lager tijdens de proefopstelling even uit het water getild.

Amstrad Notepad goed bruikbaar en goedkoop

Draagbare computers zijn er in soorten en maten. Wie op reis wil werken aan een rapport, kan daarvoor al met een relatief eenvoudige portable aan de slag. Aan de onderkant van de markt bevinden zich diverse interessante computertjes, meestal in de categorie 'handig om erbij te hebben'. De Engelse computerfabrikant Amstrad is in die categorie vertegenwoordigd met zijn Notepads, eigenzinnige computers die niks met MS-DOS of Apple Macintosh van doen hebben, maar die voor hun doel goed bruikbaar zijn. Het goedkoopste model, de NC100, is sinds enkele maanden op de markt.

Het apparaat is zo goed aangeslagen dat Amstrad inmiddels een groter broertje heeft aangekondigd. De NC100 blijkt in de praktijk een machientje te zijn dat goed bruikbaar is voor het produceren van tekst op plaatsen waar normaal geen computer voorhanden is. Het apparaat, dat net iets meer dan een kilo weegt, is drie centimeter dik en op een paar millimeter na net zo groot als een A4'tje. Toch heeft het een bijna volwaardig toetsenbord, met 84 toetsen van normale grootte. Het voelt tijdens het tikken wel wat vaag aan, maar voldoet desondanks in de praktijk best.

De belangrijkste concessie van het apparaat zit in het scherm. Dat is van het LCD-type, met ruimte voor slechts acht regels tekst van elk 80 aanslagen. Er is geen achtergrondverlichting; de leesbaarheid laat onder slechte omstandigheden dan ook te wensen over. Dat komt ook omdat van verstelbaarheid geen sprake is: het schermpje vormt met toetsenbord één geheel.

De Amstrad Notepad NC100, goed bruikbaar en goedkoop. Het apparaat is uitgevoerd met een normaal toetsenbord.

De bediening van het Amstradje is eenvoudig. Bij het inschakelen wordt de gebruiker met een menu de weg gewezen naar de standaard mogelijkheden: tekstverwerking, rekenmachine, elektronische agenda en kaartenbak. Een rode, een groene en een blauwe toets geven, samen met een gele functietoets, toegang tot die programma-onderdelen. Submenu's leiden de gebruiker vervolgens stapsgewijs naar de verdere mogelijkheden.

Tot zo ver is alles simpel en helder genoeg; Amstrad's slogan dat iedereen binnen vijf minuten met het apparaat kan werken gaat best op. Allerlei extra keuzemogelijkheden zijn bereikbaar door een 'menu'-toets, die afhankelijk van de taak waar de gebruiker mee bezig is weer nieuwe menu's geeft. Ook via de functietoetsen (geen aparte toetsen zoals bij een pc: de cijfertoetsen gecombineerd met de gele functietoets functioneren als zodanig) kunnen weer allerlei zaken worden ingesteld.

De ingebouwde tekstverwerker blijkt in de praktijk voldoende mogelijkheden te hebben. Vet, cursief en onderstreept: kan allemaal. Kopteksten voetnoten zijn aan te maken. Ingesteld kan worden of de tekst moet worden uitgevuld, zodat ook rechts een rechte kantlijn wordt verkregen, hoe snel de cursor moet knipperen, of *word wrap* moet worden toegepast enz. Ook is voorzien in allerlei bewerkingsfuncties, zoals het weggooien, kopiëren of verplaatsen van woorden, zinnen en alinea's, het snel door de tekst scrollen enzovoorts. Wie de toetsaanslagen van Word Perfect gewend is moet wel oppassen, want de bekendste aanslag controldelete om een enkel woord uit te wissen zorgt er op de Amstrad voor, dat de hele regel verwijderd wordt. Er is geen functie om die per ongeluk gewiste regel terug te halen. Printen kan direct vanuit de Notepad: er is een standaard printerpoort aanwezig. Stuursoftware voor enkele veel gebruikte printers is ingebouwd.

Zoals gezegd kun je op het apparaat ook rekenen, je agenda elektronisch bijhouden en er adressen en telefoonnummers in opslaan. Met het agendaprogramma kan worden ingesteld dat het apparaat bij bepaalde afspraken een pieptoontje geeft en vervolgens de tekst: 'Jan jarig, even bellen!', of zoiets.

Wat de opslagcapaciteit betreft: in de geheugenchips kunnen in totaal ongeveer tien A4-velletjes worden bewaard. Die opslagcapaciteit kan met zogenaamde *flash memory*-kaartjes worden uitgebreid. Er zijn kaartjes waar 64Kb op past, maar ze zijn er ook van 2MB. Uitwisseling van gegevens met een normale pc levert geen problemen op. Door middel van een seriële kabel kan de Notepad op de pc worden aangesloten.

Belgen zijn goed in frieten maar ook in 'praat-chips'

Het Belgische bedrijf Lernout & Hauspie uit Ieper heeft tijdens de tweejaarlijkse vakbeurs Flanders Technology International (FTI) in Gent, een spraakherkenningssysteem gedemonstreerd dat geschikt is voor gebruik in de auto. Men kan er een autonavigatiesysteem en een autotelefoon mee bedienen. Volgens produktmanager Ann Caluwaerts van Lernout & Hauspie, zijn er in sommige Europese landen maatregelen op komst die het bedienen van een telefoon tijdens het autorijden zullen verbieden. Spraakherkenning zou in dat geval uitkomst kunnen bieden. Het herkennen van spraak in de auto was tot nu toe echter zeer moeilijk door het achtergrondlawaai. De algoritmen die L&H heeft ontwikkeld filteren het achtergrondgeluid weg zodat volgens het bedrijf 'een zo goed als foutloze spraakherkenning' mogelijk wordt. Het systeem, dat werd ontwikkeld samen met de Katholieke Universiteit Leuven onder leiding van de hoogleraren Dirk van Compernolle en Johan Smolders, is 'sprekeronafhankelijk'. Het kan door iedereen gebruikt worden en men kan er alle functies in een wagen mee bedienen. Het herkennen van spraak in de auto betekent een flinke stap voorwaarts in de spraaktechnologie. De meeste spraakherkenningssystemen zijn namelijk nog erg primitief. Ze kunnen vaak alleen geïsoleerde woorden van één persoon verstaan. Herkenning van niet-sprekersgebonden, continue spraak is wel mogelijk, maar dan mogen de zinnen niet lang zijn. Verder beschikken de huidige systemen over een geringe woordenschat: het gemiddelde is 30.000 woorden voor geïsoleerde spraak en ongeveer duizend voor continuspraak. L&H gebruikt voor de spraakherkenning de zogeheten *hidden Markov*-methode, waarbij woorden en klanken worden verdeeld in korte eenheden (fonemen). De woorden worden herkend aan o.m. de klanksterkte, frequentiesamenstelling en de duur van de klankeenheden. L&H is dan ook traditioneel sterk vertegenwoordigd in de markt voor zogeheten audiotex-systemen: telefonische vraagbakens, waarbij een groot aantal gesproken rubrieken kan worden aangeroepen. Vertalers van de Europese commissie in Brussel kunnen op deze wijze hun agenda raadplegen. Klanten van enkele Belgische banken kunnen mondeling geld overmaken, bij het plaatsreserveringsbureau Raider kan men in het Frans en in het Nederlands kaarten voor concerten bestellen en in Ieper kan met behulp van audiotex toeristische informatie worden aangevraagd over elk gewenst onderwerp.

'DRAAI 020' Bij het spraakherkenningssysteem voor de auto worden korte commando's als 'draai' en 'zoek' via een microfoontje digitaal vastgelegd. Als het systeem het commando heeft herkend wordt de opname eenmaal herhaald. Met gesproken opdrachten als 'draai 020' kan een telefoonnummer worden gedraaid. Het navigatiesysteem luistert naar de namen van hotels in grote steden. Zijn die eenmaal herkend dan vertelt een synthetische stem hoe er gereden moet worden. Het laatste systeem is niet commercieel leverbaar. Lernout & Hauspie, dat actief is in alle domeinen van de spraaktechnologie, maakt geen apparatuur, maar legt zich toe op de ontwikkeling van baisalgoritmen voor o.a. spraakherkenning, tekst-naar-spraak (het omzetten van ASCII-tekst naar synthetische spraak), spraak en muziekcompressie en sprekersverificatie in meerdere talen. Op FTI'93 werd onder meer een sprekeronafhankelijk *key word spotting* spraakherkenningsalgoritme voor het besturingssysteem pc Windows gedemonstreerd, evenals een meertalig tekst-naar-spraak systeem voor verschillende computers. L&H levert deze algoritmen aan de auto-industrie, elektronicaproducenten en de speelgoedindustrie in heel de wereld.

Meer dan 10.000 atleten worden verwacht

Atlanta bereidt zich voor op grootste Olympische Spelen

'LET THE GAMES BEGIN'. Met die vier woorden zal IOC-voorzitter Juan Antonio Samaranch op 20 juli 1996 de 26e Olympische Spelen in het nieuw gebouwde Olympisch Stadion van Atlanta openen. Dan zal voor de eerste keer in de geschiedenis van de Verenigde Staten een zuidelijk gelegen staat de Spelen hebben georganiseerd. Een initiatief van ex-advocaat en nu voorzitter van het Atlanta Committee for Olympic Games (AGOG) William 'Billy' Porter Payne en ex-burgemeester van Atlanta Andrew Young. De meer dan 10.000 deelnemende atleten maken deze zomerspelen de grootste sedert de eerste Olympische Spelen in Athene in 1896. Met een geschat kostenpakket van rond anderhalf miljard dollar vermoedelijk ook de duurste. Atlanta en Georgia zijn in de ban van de Olympiade.

= door Hubert Linkels =

Sedert 1984 wordt al met een scheef oog gekeken naar de door Los Angeles georganiseerde spelen. Het was de grote wensdroom van Atlanta om Los Angeles te evenaren. Hoe diep die wens is geworteld, blijkt wel uit het aantal deelnemers. Tegen de adviezen in worden dit de grootste spelen sinds ooit. Atlanta was gebrand op deze spelen, maar het was een dubbeltje op zijn kant of de spelen waren aan deze zuidelijke staat met zijn rijk historisch verleden voorbij gegaan.

Payne liet niets aan het toeval over. Dat kon ook niet met 14 mededingers waaronder steden als Athene (Griekenland), Belgrado (voormalig Joegoslavië), Manchester (Engeland), Melbourne (Australië) em Toronto (Canada).

Van de zes in aanmerking komende steden viel Belgrado al spoedig af wegens de interne problemen in het land. Ook Engeland en Australië waren voor Atlanta geen gevaarlijke mededingers. Toronto en Athene echter wel.

'Vooral Athene bracht ons moeilijkheden. Het is immers precies honderd jaar geleden dat uit historische motieven de moderne Spelen werden geïntroduceerd in Athene. Die stad wilde uit dezelfde overwegingen nu ook de 26e Olympische Spelen binnen de muren hebben. He IOC kon daar alle begrip voor opbrengen.' Dat zei ACOG-voorzitter Bill Payne afgelopen week in de Georgia Dome tegen de internationale pers.

■*Atlanta's politiechef Eldrin Bell en organisatiedeskundige Joël Babbit zien het vervoer van 2.4 miljoen bezoekrs als een uitdaging. Links Bell en rechts Babbit tijdens een interview van de Circle of Winners in de George Dome.*

PROMOTIE

Voor Payne een reden om de promotiemachine van Atlanta in werking te stellen. Sedert 1985 zwermen Atlanta-delegaties uit over de gehele wereld. Elk land of organisatie dat ook maar enige banden heeft met de IOC, werd bezocht. De afgelopen jaren was Atlanta gastheer van 68 van de 88 stemgerechtigde leden van de IOC. Een aantal dat door geen enkele voor de spelen opterende stad ooit werd gehaald. In 1990 vertrok Payne met 299 gelijkgestemde zielen naar Tokyo waar zij aanwezig waren bij de 96e Algemene Vergadering van de IOC. Daar vond de stemming plaats over de stad die de 26e historische Spelen mocht organiseren.

Vijf keer moest er gestemd worden om het minimum aantal van 44 plus één stem te behalen en organiserende stad te worden. De vijfde stemming bracht Atlanta met 51 tegen 35 stemmen het beslissende voordeel op Athene. Het Atlanta Committee for the Olympic Games (ACOG) kon zich samen met het IOC en de United States Olympic Committee (USOC) warm gaan lopen voor de organisatie van de honderdjarige Olympische Spelen.

VOORDELEN

Als de cijfers kloppen, dan zal Atlanta deze Olympische Spelen met een batig saldo afsluiten. De inkomsten worden geschat op 1,5 miljard dollar, de uitgaven op 1,4 miljard. De economische invloed van de Spelen op de staat Georgia is over de periode 1991 tot 1997 echter veel en veel groter. Die wordt geschat op 5,1 miljard dollar. De financiële voordelen zijn in de eerste plaats voor Atlanta. Maar ook de andere zes centra waar de specifieke onderdelen van de Olympische Spelen zoals zeilen, roeien, paard rijden en kanoën daadwerkelijk zullen plaats vinden, krijgen hun deel. Volgens de voorlopige financiële begroting worden inkomsten verwacht ter grootte van 1.598.000.000 dollar, terwijl de verwachte uitgaven aan organisatiekosten 1.004.319.248 dollar zijn. De bouw van het Olympisch dorp kost 568.627.712 dollar. In feite geringe kosten, omdat Atlanta en Georgia reeds beschikken over een voor de zomerspelen zeer aanvaardbare infrastructuur binnen een straal van nauwelijks 35 kilometer. De enige uitzonderingen daarop zijn de Universiteit van Georgia in Athens (watersporten), het aan de oostkust gelegen Savannah (zeilen) en de snelstromende rivier Oceeo in Tennessee (kanoën)

Hoewel de in januari 1991 opgerichte ACOG een 'nonprofit' organisatie is zal en het toch moeten stellen zonder subsidie van de overheid.

'Ik denk ook niet dat wij het aan de bevolking kunnen verkopen, dat hun belastinggeld besteed wordt aan de organisatie van de Olympische Spelen. Daarom hebben we er ook voor gezorgd, dat wij 'self supporting' zijn. Het merendeel van onze inkomsten krijgen we uit de televisierechten, sponsors, kaartverkoop en de verkoop van T-shirts. De stad Atlanta en de staat Georgia hebben geen noemenswaardige financiële inbreng', zegt ACOG-voorzitter Billy Paye. Georgia en het Atlanta stadsbestuur (MAOGA) zijn echter wel betrokken bij de bouw van het Olympische Stadion en het Olympisch Dorp. Payne schat dat er meer dan 7.5 miljoen kaartjes voor de Spelen over de toonbank zullen gaan. De verkoop daarvan begint in 1995.

Het relatief geringe budget staat niet toe, dat deze zomerspelen financieel uit de hand lopen. De ACOG heeft een kleine staf van slechts 238 medewerkers. Daarnaast beschikt Payne wel over 'The Olympic Force'. Een organisatie van 450.000 vrijwilligers, gerecruteerd uit leden van 1000 serviceclubs, wijkorganisaties, bedrijven en sportverenigingen. Hun werkzaamheden zijn voorbij als de zomerspelen op 20 juli 1996 zullen beginnen. Wel worden dan opnieuw 50.000 vrijwilligers door de ACOG aangetrokken. Zij zijn dan verantwoordelijk voor de organisatie tijdens de spelen.

De motivatie en inzet van het bestuur van de 1996 Atlanta Centennial Olympic Games hebben ongetwijfeld bijgedragen tot de keuze van Atlanta. 'Doorslaggevend waren echter de reeds aanwezige mogelijkheden in en rond Atlanta om de gschatte 150.000 bezoekers per dag onder te brengen. Atlanta beschikt over ten minste 53.000 hotelkamers die op loopafstand liggen van de grote evenementen en het Olympisch Stadion. Nog eens 18.000 kamers zijn beschikbaar in de periferie van de stad. In het Olympisch Dorp, op een steenworp afstand van de Georgia Dome in het centrum van de stad, zullen de 10.000 atleten en de even zovele begeleiders ondergebracht worden', zegt Billy Payne.

Atlanta heeft tal van nieuw gebouwde wolkenkrabber hotels in het stadcentrum. Met gerenommeerde hotels als Hyatt Regency, Mariott Marquis, Atlanta Hilton, Nikko, Swissotel, The Ritz Carleton, Atlanta Pentahotel, het allerfraaiste Occidental Grand Hotel en nog 260 andere hoteliers in Atlanta en omgeving zijn afspraken gemaakt door de vice-voorzitter van de ACOG Morris Dillard.

'Tachtig procent van de kamers van deze hotels zullen van 20 juli tot en met 4 augustus 1996 worden gereserveerd voor bezoekers van de spelen. Er is ook een duidelijke afspraak gemaakt over de kamerprijzen tijdens de zomerspelen in 1996. Die zullen gebaseerd zijn op de gemiddelde kamerprijs van 1995. Daarmee voorkomen we een plotselinge onaanvaardbare stijging van de prijzen', zegt Dillard.

Voor de te verwachten 15.000 medewerkers van de media — onder wie 5000 journalisten van de schrijvende pers — zijn speciale faciliteiten aanwezig. Het mediacentrum wordt ondergebracht in het Georgia World Congress Center, midden in de Olympische Ring.

BEZOEKERS

Wie de vervoerssituatie van Atlanta kent, weet dat het verkeer in de ochtenduren naar Atlanta en in de avonduren van Atlanta ondanks de zesbaans af- en toevoerwegen volledig vast loopt. Het vervoer van de meer dan 2 miljoen bezoekers tijdens de 16 dagen van de zomerspelen lijkt dan ook een te grote uitdaging.

'Een uitdaging die wij aanvaarden en aankunnen', zeggen Atlanta's politiechef Eldrin Bell en de organisatiedeskundige Joel Babbit. 'Wij zijn al in 1992 begonnen met een onderzoek naar de mogelijkheden van het vervoer. Daarvoor werd een speciale afdeling opgericht. De Olympic Transportation Support Group (OTS). Die zal zorg dragen voor een veilig, efficiënt en comfortabel vervoer.'

Dat betekent onder andere, dat onnodig verkeer uit de stad wordt verbannen. Voetgangers krijgen speciale faciliteiten en voor auto's met meer dan drie passagiers worden speciale rijbanen vrijgehouden.

Daarnaast beschikt Atlanta over een goed en vooral uitgebreid metrosysteem. Door de Amerikaanse Transport Association (APTA) al 10 jaar gekozen als het veiligste en doelmatigste systeem voor massavervoer. De MARTA (Metropolitan Atlanta Rapid Transit Authority) brengt de bezoekers in korte tijd naar vrijwel alle evenementen. Daarnaast zet de OTS nog eens 1900 bussen in die voor een regelmatige verbinding zorgen tussen de hotels, de stadions en het Olympisch Dorp.

De meeste van de 1996 zomerspelen vinden plaats in een cirkel met een straal van 2.5 kilometer. Dat is de zogenaamde Olympische Ring. In die ring worden het Olympisch Stadion (na de zomerspelen bestemd voor de Atlanta Braves) en het Olypisch Dorp gebouwd. Zeventien van de 33 sporten worden afgewerkt in deze Olympische Ring. Ook de campus van de Georgia Tech Natorium valt daarin. Nog meer geconcentreerd is het Olympisch Center, waar het Georgia World Congress staat en het afgelopen jaar de Georgia Dome (het nieuwe onderkomen van de 'Atlanta Falcons') werd gebouwd.

Op een afstand van 27 kilometer ligt het Olympisch Park van Stone Mountain. Daar vinden de kano-, zwem- en fietswedstrijden plaats. De verst verwijderde plaats waar activiteiten plaats vinden, is het aan de oostkust gelegen Savannah, op 400 kilometer afstand van Atlanta. Daar worden alle zeilevenementen afgewerkt.

Er resten de ACOG vandaag nog precies 1143 dagen voor de bouw van het Olympisch Stadion en het dorp voor de atleten. 'We hebben alles in de hand. Het masterplan wordt exact volgens het strak opgestelde schema uitgevoerd. Het 207 miljoen dollar kostende Olympisch Stadion zal in 1995 klaar zijn. In hetzelfde jaar wordt ook de laatste hand gelegd aan het Olympisch Dorp dat na de spelen de huisvesting wordt voor studenten van het Georgia Tech Natorium.' Aldus de stellige verzekering van ACOG-voorzitter Billy Payne. Het Atlanta Committee for the Olympic Games straalt van vertrouwen voor een perfecte organisatie van de 100 jaar oude Olympische Spelen.

■*Van 16 tot 23 mei maakten 87 internationale journalisten uit 24 landen een rondreis door de Amerikaanse staat Georgia. Uitgenodigd door het Atlanta Convention and Visitors Bureau en het departement van Industrie en Toerisme. Doel was informatie over de voorbereidingen voor de twintigste Olympische Spelen die in 1996 in Atlanta gehouden zullen worden.*

*De Nederlandse Antillen werden vertegenwoordigd door Aubrey Sealy (**Nobo**) Curaçao, Hubert Naar (**Diario**) Aruba, Erasmus Williams (**The Cronicle**) Sint Maarten en Hubert Linkels (**Amigoe**) Bonaire.*

*Op de foto een gedeelte van het internationale gezelschap vlnr Rolf Nockel (**Westdeutsche Zeitung**), Hubert Naar (**Diario**), Klaus Neumann (**Mannheimer Morgen**), Mair Penna Neto (**Journal do Brasil**), Tettie de Vries (**Algemeen Dagblad**), Maria Alves de Fonseça (**Revista Viajar Lisboa**), Konrad Baeschlin (**free lance Zwitserland**), Aubrey Sealy (**Nobo**) en Marcia Guerreiro (**Jornal do Sao Paulo**).*

■*De fraaie 71.500 zitplaatsen tellende en voor de Falcons gebouwde George Dome zal tijdens de Olympische Spelen gebruikt worden voor basketbal en turnen.*

NOG NOOIT ZIJN de Olympische Spelen zo dicht bij de Antillen georganiseerd als die van 1966. Tot nog toe zijn slechts 20 steden uitverkoren geweest om gastheer te zijn voor de Olympische Spelen.

1896 Athene	1932 Los Angeles	1972 Munchen
1900 Parijs	1936 Berlijn	1976 Montreal
1904 St. Louis	1948 Londen	1980 Moskou
1908 Londen	1952 Helsinki	1984 Los Angeles
1912 Stockholm	1956 Melbourne	1988 Seoul
1920 Antwerpen	1960 Rome	1992 Barcelona
1924 Parijs	1964 Tokyo	
1928 Amsterdam	1968 Mexico City	

Voor Curaçao, Aruba en Bonaire dus een unieke gelegenheid de sfeer van de Olympische Spelen eens te proeven. De ALM heeft een rechtstreekse vlucht naar Atlanta en vliegt in precies 4 uur naar de in 1996 volledig vernieuwde en uitgebreide Georgia's Hartfield International Airport. Vanaf de luchthaven is het stadscentrum van Atlanta te bereiken met de MARTA.

ALM-passagiers worden afgehandeld aan de balie van de Delta Airlines. ALM-vertegenwoordigster in Atlanta is Rugia Manuel. De ALM is gevestigd op 1745 Phoenix Blvd, Suite 450, Atlanta.

Tel. 404-944-1944 en fax 4040-994-0928.

= door Lloyd Narain =

De boom is verweven met traditionele culturen

Onder een bladerdak

Het omkappen van bomen brengt vaak een gevoel van onbehagen teweeg, vooral als je er getuige van bent. Meestal geven wij er geen uiting aan of lukt het ons niet deze gevoelens aan anderen uit te leggen. Tegelijkertijd spelen we het klaar om ons over zo'n gebeurtenis heen te zetten als er maar goede redenen voor het kappen worden aangevoerd. Die goede redenen steunen vooral op de vooruitgangsgedachte zoals die de laatste paar eeuwen is ontwikkeld. In die vooruitgang staat het nut van de dingen centraal, in het bijzonder het economische nut. De natuurverwoesting als gevolg van economische expansie bedreigt vandaag de dag het voortbestaan van de mens zelf en brengt daarom onze voorstelling van de vooruitgang aan het wankelen. De boom is op de een of andere manier altijd verbonden met deze beschouwingen en dat is niet voor niets zo.

LEVENSBOOM

De boom is van oudsher op velerlei manieren verweven met de cultuur. Dit ligt voor de hand omdat de boom vruchten, schaduw, bescherming en nog talrijke andere produkten en zegeningen verschaft. Maar ook als symbool speelt hij een voorname rol. Het beeld van de boom des levens treffen we bij alle volken aan. Natuurlijk als symbool van leven en dood, maar ook van vruchtbaarheid, de eenheid van mens en aarde en de kosmische totaliteit. Vaak wordt de stam van de boom voorgesteld als de kosmische zuil die in het centrum van de aarde wortelt, de wereld draagt en de as is van het heelal. In het middeleeuwse christendom komt deze symboliek in tal van afbeeldingen terug als het kruis van Jezus. De boom van het kruis verbindt het verleden en de toekomst, het begin en het einde. Hij staat tussen de levensboom in het paradijs en het geboomte des levens in de toekomstige wereld.

In de joodse traditie speelt de levensboom een heel belangrijke rol. Deze wordt vaak afgebeeld als een bloeiende amandelboom die het voorjaar aankondigt en symbool is van het leven dat elk jaar opnieuw uit de dood ontstaat. Volgens de Exodus kreeg Mozes de opdracht om naar het voorbeeld van de amandelboom de zevenarmige kandelaar, de menora, te maken. De menora is ook de boom van het licht. De sappen hiervan worden veranderd in de kostbare levensolie die de boom voortdurend laat branden.

In de zandschilderingen van de Navajo-indianen, de boom der verlichting van Boeddha, islamitische gebedskleden tot aan de 'wereldpaal' van de Australische aborigines vinden we de symboliek van de levensboom terug. Deze symboliek is niet zomaar een toevallige stand van zaken in een cultuur maar vertegenwoordigt een meest vitale en indringende relatie die door alle volken ervaren wordt: eenheid van mens en natuur. De levensboom verdwijnt langzamerhand uit alle culturen die de weg van de vooruitgang zijn ingeslagen. Daarmee is ook aangegeven dat daar het lot van de natuur al eerder bezegeld werd.

AFRIKAANSE HOUDING

Aan de hand van de kokospalm in Afrika kunnen we zien dat deze boom in letterlijke en symbolische zin de boom des levens is. We zullen ook zien dat moderne landbouwsystemen deze betekenis aantasten en tenslotte de cultuur vernietigen. In veel streken van Afrika wordt er traditioneel bij de geboorte van een zoon een palmboom geplant. Na zeven jaar kunnen men de vruchten ervan plukken, niet alleen de noten, maar ook het materiaal voor de daken van hutten, dranken, medicijnen, olie, manden en ander huisraad, schaduw voor het huis of in het veld, kortom zo'n honderd produkten of functies. Deze boom geeft ook het recht van de eigenaar op gebruik van het land aan, en zelfs als hij dit land kwijtraakt behoudt hij het recht op vruchtgebruik van zijn boom. Zo is deze boom een soort levensverzekering, een echte levensboom. De boom blijft de volgende generaties vruchten leveren, en intussen zijn er weer bomen voor de pasgeboren kinderen geplant. De bomen staan in kleine groepjes bij elkaar en dienen tegelijk als rustplaats voor het vee. Zo heeft de kokospalm een prominente plaats in het culturele netwerk. Haaks hierop staat de moderne westerse visie waarin het economische nut de overhand heeft. De bemoeienissen van wetenschappelijk georiënteerde landbouwingenieurs maken een radikaal eind aan de letterlijke en figuurlijke betekenis van de levensboom en daarmee ook aan de traditionele samenleving. Wat telt namelijk in het westerse systeem? De grote winsten die copra en olie op de wereldmarkt kunnen opbrengen. De andere produkten van de kokospalm tellen niet mee, en de betekenis van deze boom in het leven van de Afrikaan al helemaal niet. Het is de ingenieurs gelukt dwergkokospalmen te kweken, die veel sneller een hoge opbrengst opleveren en gemakkelijker geoogst kunnen worden. Deze dwergpalmen worden in lange rijen in grote plantages geplant. De Afrikanen zijn niet zo gecharmeerd van deze boom, wat vaak tot de verzuchting leidt dat de Afrikaan zich aan tradities vastklampt en de voordelen van de vooruitgang niet begrijpt. Maar onder de dwergpalmen gedijen voedselgewassen niet, het houden van dieren is niet goed mogelijk en deze palmen behoeven veel verzorging en kunstmest. Deze nadelen dragen bij tot de vernietiging van stabiele ecosystemen en leiden op den duur tot verdwijning van de Afrikaanse dorpsculturen. Het verzet van de Afrikaan tegen deze modernisering is dus beslist niet onterecht.

Foto Ken Wong

BREUK

In het voorgaande zagen we al dat de boom in reële zin maar ook qua betekenis diep verweven is met de traditionele culturen. De crisis in deze culturen, het 'verval van normen en waarden' is vaak terug te brengen tot een vorm van modernisering die geen oog heeft voor de subtiele evenwichten in deze samenlevingen. De modernisering zelf, die in het 16e en 17e eeuwse Europa tot ontwikkeling kwam is naar haar aard een afscheid van de verwevenheid van natuur en cultuur die ook in dat continent, weliswaar in andere vormen heeft bestaan. De breuk die toen is ingezet en nu over de hele aardbol voortraast, zal niet zomaar ongedaan kunnen worden gemaakt. Die breuk werd onder meer veroorzaakt doordat de toenmalige natuurwetenschap voortaan afzag van speculaties en zich op waarneembare feiten ging baseren. De natuur werd nu, en dat is nieuw in de geschiedenis, uitsluitend als materiaal gezien dat door de wetenschap geobserveerd en beheerst moest worden. Maar ook het economisch systeem dat toen opkwam, het kapitalisme, behandelde de natuur als materiaal dat winstgevend geëxploiteerd kon worden. Het nut van de natuur kwam zo op de voorgrond te staan, en alle andere relaties die de samenleving met de natuur had, verloren gaandeweg hun betekenis in de moderne wereld.

In de besproken periode kwam er bovendien een nieuw mensentype op, de zogenoemde *homo faber* (de makende mens) die alles vanuit één perspectief bekijkt, namelijk het menselijk nut. De mens is niet meer onderdeel van wereld en natuur maar is er het centrum van, hij is 'de maat van alle dingen'. De natuur is er slechts om door hem nuttig gebruikt te worden terwijl alle andere relaties wegvallen. Bomen vertegenwoordigen op deze wijze een hoeveelheid hout die nuttig gebruikt kan worden als timmerhout, papier of houtskool. In het Afrikaanse voorbeeld zagen wij het treurige resultaat van deze eenzijdige natuurbenadering. Het verdwijnen van de tropische regenwouden illustreert deze gedachteloze exploitatie voor de wereldmarkt waar het ene menselijke nut tegen het andere wordt geruild.

WAARDEN

In onze gemeenschap wordt de laatste tijd veel geklaagd over het verval van oude waarden. Als geneesmiddel probeert men deze waarden te inventariseren en hoopt ze met de nodige subsidies opnieuw bij de jeugd in te prenten. Maar de krachtige, de al te krachtige golfslag die al eeuwen werkzaam is, die de natuur als materiaal opvat dat nuttig aangewend moet worden, wordt niet in rekening gebracht. Inmiddels wordt ook de mens zelf uitsluitend op zijn materialiteit en nut beoordeeld en ondergaat hij hetzelfde lot als de natuur. Het doel daarvan is volkomen zoek geraakt, natuur en mens moeten gewoon nuttig zijn om het nut zelf.

Onze houding tegenover de natuur is altijd omgeven geweest door een groot aantal waarden die de mens lange tijd zekerheid heeft geboden in een onzekere wereld. Deze waarden betreffen niet alleen de natuurlijke omgeving maar ook onszelf als natuurlijke wezens. De zichtbare desastreuze gevolgen van het moderne gebrek aan eerbied voor de natuur maakt ons langzamerhand bewust van culturen en tijdperken waar eerbied, of een minder gebrek aan respect, tot een wat evenwichtiger bestaan heeft bijgedragen. Deze waarde, eerbied voor de natuur, zou vandaag van grote betekenis kunnen zijn. Maar, nogmaals, is het wel voldoende om zo'n waarde alleen maar te willen?

Een maatschappij die alles en iedereen op zijn nut beoordeelt verander je niet zomaar. In de moderne maatschappij heeft het nutsdenken zich bij ons als individu ingenesteld. Dit geldt ook voor de (ex)socialistische landen, waarvandaan de verslagen over het cynische gebruik van natuur en mens ons nu dagelijks bereiken.

De natuur, getekend door het nut dat ze voor de moderne mens moet hebben, raakt alle andere betekenissen, zoals die van de boom, ten slotte kwijt. Dit slaat ook weer terug op de samenleving: de afwezigheid van de boom én haar symboliek brengt vele waarden op drift alsook belangrijke delen van onze onderlinge omgang, die nu immers ook door nut gekenmerkt is. Herstel van oude waarden lijkt ondoenlijk, onze wereld is al losgeslagen.

De oude culturen hebben geen weerstand kunnen bieden aan de moderne westerse houding. Oude waarden zouden herinvoering toch niet overleven. Een nieuwe houding tegenover de natuur zal in deze moderne wereld gevonden moeten worden. En ze zal geen kans krijgen als er niet tegelijk aan een nieuwe samenlevingsvorm wordt gewerkt die het nut niet meer tot het allerhoogste verheft. Zowaar een opgaaf die niet door de wetenschappen zal worden opgelost zolang zij zelf een uitwerking zijn van de verabsolutering van het nut, en natuur en mens als te bewerken materiaal opvatten. En een opgaaf voor alle sociale bewegingen die ook deze uitgangspunten delen. Kortom, we hebben het over noodzakelijke omwentelingen waar de grote veranderingen in de 16e en 17e eeuw en alle grote revoluties daarna qua opgave bij verbleken.

VOORBEREIDINGEN

Als gewone burger kunnen we hoogstens voorbereidende werkzaamheden verrichten in de hoop dat betere tijden in de toekomst zullen aanbreken. Wat kunnen we dan wel doen? Voor een pril begin kunnen we alvast te rade te gaan bij de vele kunstenaars die de eigen waarde van de natuur vooropstellen. Deze zogenoemde *intrensieke waarde* van de natuur ziet af van het belang dat wij zelf hebben bij een landschap, een bos, een baai. Als het ons lukt om dit te doorleven zijn we al een eind op weg. En is een samenleving die zich bewust is van het 'verval van normen en waarden' op sociaal en cultureel vlak niet toe aan het toekennen van een 'intrensieke waarde' aan alle mensen, met afzien van het nut dat iemand aan de ander of aan de maatschappij kan opleveren? De ander, ongeacht sekse, ras, klasse, cultuur, afkomst en nationaliteit? Rehabiliatie van de natuur, de volksbuurten, onderdrukte sociale groepen en cultuur, is dat onderhand geen uitdaging geworden voor het geijkte denken waar alles als materiaal voor iets anders wordt gezien?

Als de mensheid wil overleven zal hij de zware taakstelling op zich moeten nemen. Toch hoeft het niet als een zware molensteen om onze nek te hangen als wij maar samen optrekken. In onderlinge communicatie kan het bewustzijn zich pijlsnel ontwikkelen en creatieve oplossingen aandragen. In de nieuwe sociale bewegingen, zoals buurt- burgerrechten, vrouwen- en milieuorganisaties kan dit bewustzijn ontkiemen.

In het voorgaande is de boom geen moment afwezig geweest. Welke abstracte gedachte men over deze zaak ook koestert, de boom is altijd levend als voorbeeld aan te halen. Als middelpunt van fundamentele waarden in een mensenleven kan hij deze rol voor ons blijven vervullen. De boom blijft ons fascineren. Toen de mens op aarde kwam stond de boom er al, en als hij verdwijnt zullen wij ook verdwijnen. De individuele boom heeft generaties mensen zien komen en gaan. We kunnen ons voornemen de wereld te veranderen, en met de wereld een verbintenis aangaan door een boom te planten. Onze zorg voor die boom is onze zorg voor natuur en wereld en we kunnen dagelijks deze gedachten onder haar bladerdak koesteren.

Verbeterde versie van HP-Deskjet

THUIS, maar ook op individuele kantoor-werkplekken, wordt de Desk Jet printer van Hewlett-Packard al sinds jaren veel gebruikt. Na de oorspronkelijke Deskjet, al geruime tijd niet meer in produktie, kwam de Deskjet 500 die wat meer lettertypes dan alleen de traditionele Courier had en die A4-velletjes ook 'dwars' (landscape) kon afdrukken. Deze 500 wordt nu opgevolgd door het nieuwe model dat HP heeft geïntroduceerd, de Deskjet 510. Het apparaat werkt flink wat sneller (drie pagina's per minuut), heeft een nieuw mechanisme voor papiertransport en is bovendien voorzien van twee nieuwe lettertypen de Univers (portrait) en Letter-Gothic (landscape). De GC Times-familie is met enkele lettertypes uitgebreid. Onder Windows kan de Deskjet 510 drie schaalbare (traploos te vergroten) fonts afdrukken in korpsen tot 127 punt. HP levert ook een aangepaste versie voor de Macintosh de DeskWriter 510. De macchine kan elf letterfonts in 35 verschillende typen schaalbaar afdrukken. De Deskjet en de DeskWriter hebben in Nederland beiden een adviesprijs van 869 gulden. Naast de vernieuwde DeskJet heeft HP een nieuwe personal laserprinter uitgebracht de LaserJet 4L. Dat apparaat print vier pagina's per minuut in een resolutie van 300 punten per inch (dpi) en is voorzien van een technologie waarmee letters en afbeeldingen fraaier worden afgedrukt, zodat rafelige randjes bij ronde vormen voorkomen worden. De machine kan ondanks een relatief beperkt geheugen van 1 Mb dankzij een geavanceerde compressietechniek ook grote bestanden afdrukken waar normaal gesproken meer geheugen voor nodig zou zijn.

De laserprinter heeft in Nederland een adviesprijs van 1759 gulden. Binnenkort komt er ook een Postscript-versie op de markt.

Playa Canoa

vervolg van pag. 4

waarden die nodig zijn om te storten. Sommige bedrijven hebben wel een hindervergunning, maar zonder de noodzakelijke speciale voorwaarden om te storten.

Officieel toestemming hebben de twee bedrijven eigenlijk ook niet. Ras: "In feite is geen toestemming verkrijgbaar en is er een verbod om te storten. Maar de bestaande plaatsen (Playa Canoa en de stortplaats bij Hato) zijn aangewezen omdat er geen andere mogelijkheid bestond".

SANCTIES

Het probleem is dat de Milieudienst geen mankracht heeft om te controleren ter plaatse. En als bedrijven niet betrapt worden, kunnen ze ook geen sancties opgelegd krijgen. Dus gaan ze rustig door met storten. Het Bestuurscollege is het enige orgaan dat kan besluiten om een bedrijf te sluiten. Klinkt allemaal erg bureaucratisch. De wetgeving is dan ook al veertig jaar oud. Ras: "We zijn nu bezig die te veranderen want het moet echt moderner. Ik hoop dat de vernieuwde versie aan het eind van dit jaar gepresenteerd wordt zodat wij makkelijker kunnen optreden".

Het lukt niet meer om alle bedrijven op korte termijn met de bevindingen te confronteren. Slechts de directeur van Sapuco geeft gehoor. Op de mededeling dat hij volgens de Milieudienst geen vergunning heeft zegt hij: "Okee, dan ga ik naar de bevoegde instanties om toestemming te vragen. Als ik die heb, zal ik het u laten weten. Maar ik weet zelf dat ik wel toestemming heb, een mondelinge vergunning van Selikor".

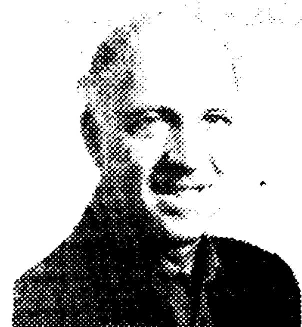
J. Francisca van Selikor vertelt echter dat zo'n mondelinge vergunning helemaal niet bestaat en dat de reinigingsdienst überhaupt niet bevoegd is vergunningen te verstekken.

Ondertussen ontplooien de bewoners van Playa Canoa zelf initiatieven om een einde te maken aan de vervuiling op het land: de bergen afval die stiekem langs de toegangswegen naar de Noordkust gestort worden. Waarschijnlijk met de gedachte in hun achterhoofd: als het van de overheid moet komen gebeurt er nooit iets. Zo maakte een van de bewoners onlangs bekend dat er binnenkort een vergadering komt met de marine. De Antilliaanse militie kan namelijk wel helpen met het schoonmaken van het gebied achter Brievengat. De ABN-bank heeft zich al aangemeld als sponsor net als een aantal bedrijven van het industriepark Brievengat.

Een goed plan, maar alleen als het ook schoon blijft. En dat kan als er in de toekomst niet meer illegaal geloosd en gestort wordt. Hoe? Simpelweg door de toegangswegen naar het gebied af te sluiten en er hulpagenten neer te zetten die alleen de bedrijven doorlaten met de bekende voorwaarden om te storten. "Bentoera heeft ons tien bewakers beloofd. Wij zijn met twee al blij", aldus een bewoner. Maar terwijl de gedeputeerde van volksgezondheid en milieuzaken als enige bevoegd is hierover beslissingen te nemen kunnen de bewoners hem de laatste tijd niet bereiken. Of de Amigoe mijnheer Bentoera misschien kan bellen vraagt de bewoner namens zijn vissersdorp.

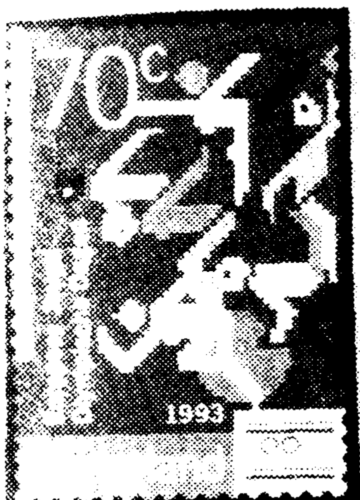
Onder de Loupe

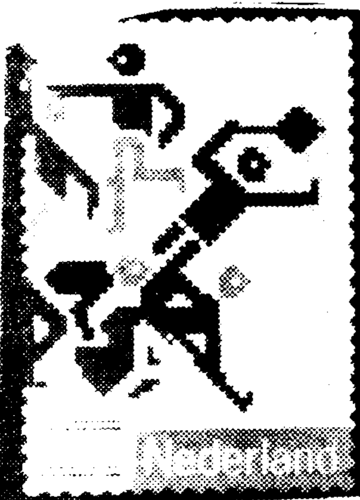
Postzegels voor Olympische dagen voor jeugdatleten

= door Victor Hafkamp =

Valkenswaard — Ten zuiden van Eindhoven — biedt van 3 tot en met 9 juni gastvrijheid aan honderden veelbelovende jonge sportslieden uit Europa. De Association of European National Olympic Committee organiseert dan de tweede Europese Jeugd Olympische Dagen, waarop jeugdig Europees talent elkaars krachten

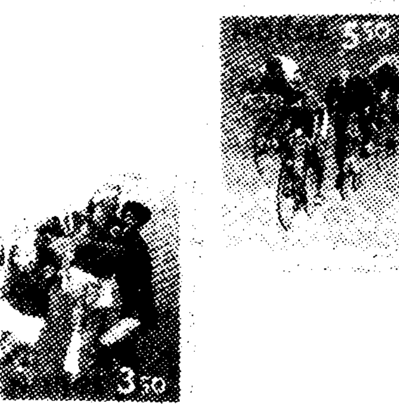

op diverse sportonderdelen kan meten. De Nederlandse PTT, tot voor enkele jaren nogal zuinig met de uitgifte van sportzegels, heeft haar schroom op dat gebied afgelegd en voorziet de liefhebbers tegenwoordig vaker van zegels voor grote internationale evenementen.

Op 1 juni kwmaen voor de wedstrijden van de jonge olympiërs in Valkenswaard twee zegels (70 en 80 cent) uit. Toon Michiels uit Den Bosch zette op de ontwerpen pictogrammen van diverse Olympische sporten: wielrennen, zwemmen, tennis, voetbal, hockey, volleybal, atletiek, basketbal, gymnastiek en judo. De sporters zijn op het ontwerp in elkaar verweven, wat het samenspel symboliseert. Liefhebbers van de zegels hoeven niet in de rij te gaan staan, want er komen veertien miljoen series in omloop.

Een ander Europees sportevenement, de dertiende Europese beker atletiek voor junioren, is een van de onderwerpen van een serie van het eiland Cyprus die op 24 mei uitkwam. Het atletiekevenement is uitgebeeld op een zegel van zeven cent. Twee andere onderwerpen hebben ook betrekking op sport en vrije tijdsbesteding: waters-

kieën en *scouting* (10 en 20 c.). Een vierde zegel toont het portret van de bekende geestelijke en onafhankelijkheidspionier bisschop Makarios (50 c.).

Noorwegen, dat de wereldkampioenschappen handbal voor vrouwen en het wereldtoernooi wielrennen zal organiseren, wijst daar op 17 juni op met de uitgifte van zegels van 3.50 en 5.50 kronen.

Het eiland Malta heeft in mei een serie van vier zegels en een velletje uitgegeven om te wijzen op de vijfde Spelen van de kleine staten in Europa. Behalve Malta zijn dat Monaco, San Marino, Luxemburg, Liechtenstein, IJsland, Cyprus en Andorra. Het is duidelijk, die landen willen ook wel eens medailles halen op sporttoernooien. Bij de grote evenementen zijn ze vrijwel kansloos. De vier Maltezer zegels hebben betrekking op atletiek, wielrennen, tennis en zeilen (3, 4, 10 en 35 cents).

BASEBALL

Voor de liefhebbers van baseball wijs ik op een velletje met acht zegels van drie dairesi die de Afrikaanse staat Gambia heeft laten verschijnen. De afbeeldingen hebben betrekking op films over deze op de Antillen en Aruba populaire sport. Bekende filmacteurs als Tom Selleck, Robert de Niro, James Stewart, Anthony Perkins en Ronald Reagan zijn erop afgebeeld in hun rollen als baseballhelden. Reagan als Grover Cleveland Alexander in *The Winning Team* en Anthony Perkins als Jimmy Piersall in *Fear Strikes Out*.

Een sportzegel uit Denemarken werd bekroond als zegel van het jaar 1992. Dat was uiteraard de zegel van 3.75 kronen ter gelegenheid van het Europees voetbalkampioenschap dat de Denen vorig jaar behaalden.

Kerstzegels zijn er in overvloed, Paaszegels al veel minder, maar zegels voor Hemelvaartsdag zijn op de vingers van één hand te tellen. Het Vaticaan heeft op 22 mei voor dat feest een triptiekje uitgegeven met zegels van respectievelijk 200, 750 en 3000 lire. Ze tonen een basreliëf uit de vierde eeuw, zoals dat te vinden is in de grotten van de Sint Pietersbasiliek in Rome. Daarop zijn uitgebeeld het offer van Izaak, Jezus die Petrus het Nieuwe Testament overhandigt met

Paulus als toeschouwer en een slaaf die water giet over de handen van Pilatus. Tegelijkertijd gaf de postdienst van het Vaticaan vier zegels uit (500, 700, 1500 en 2500 lire) ter gelegenheid van het eucharistisch wereldcongres in Sevilla, Spanje (7-13 juni).

Het Sint Jansfeest (24 juni) is in Nederland voornamelijk bekend dankzij de Sint Jansprocessie in Laren, niet ver van Hilversum. De Arubaanse gemeenschap in Nederland viert jaarlijks rond die dag San Juan. Voor de Arubanen een nationaal feest met als onderdeel *dera gai*. De Arubaanse post besteedde

er aandacht aan op de folklore-zegels die op 28 mei verschenen. De *dera gai* is op de middelste van de drie zegels te zien. Het ontwerp is ontleend aan een olieverfschilderij van de ook als postzegel ontwerper bekende Leo Kuiperi. Op de tachtig cent staat de volledige tekst van het Papiamentstalige lied dat tijdens de *dera gai* wordt gezongen. De eerste zegel toont de muziekinstrumenten die bij het ritueel gebruikelijk zijn: de *cuarta, wiri, fiyó* (viool), *tambor* en *gitara*.

GITAREN

Over gitaren gesproken, de in België geboren jazz-gitarist Django Reinhardt werd 17 mei door de Franse posterijen herdacht op een zegel van 4.20 franc. Reinhardt was de zoon van Franse zigeuners. De gitaar-virtuoos was vooral bekend om het feit dat hij maar één hand kon gebruiken. Bij een brand in zijn woonwagen had hij het gebruik van de linkerarm praktisch verloren. Op de zegel staat Django Reinhardt — al musicerend — afgebeeld.

Een andere gitarist — een op klassiek gebied — is Andrés Segovia. Hij was in februari al het onderwerp van een Spaanse portretzegel van 65 pesetas.

De 45e verjaardag van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) is voor de drie postadministraties van de Verenigde Naties aanleiding geweest zegels uit te geven die het gezonde leefmilieu als thema hebben. Zowel in New York als in Genève en Wenen verschenen vier zegels maand twee zegels met symbolische ontwerpen, waarbij een beschermende ring de veiligheid voor mens, gezin, stad en land, zee en aardbol uitbeeldt. In New York hebben de zegels een frankeerwaarde van 29 en vijftig cents, in Genève van zestig rappen en één franc en in Wenen van zes en tien schilling.

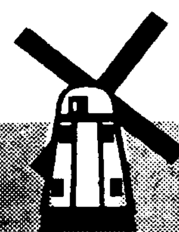

Brazilië kwam in april met drie zegels die gezondheid en bescherming van het leven propageren. De exemplaren van 4500 cruzados beelden bloeddonatie, de strijd tegen kanker en de geestelijke gezondheid uit.

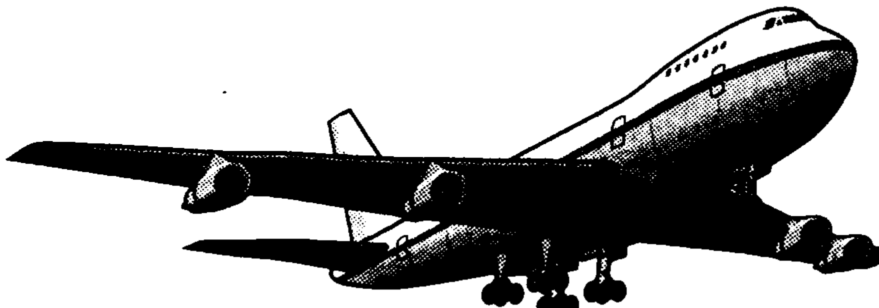
VATICAAN

Toen Nederlandse postzegelverzamelaars hoorden dat hun land naar Vaticaanse begrippen "missiegebied" was geworden, zullen ze hun vreugde niet onder stoelen of banken hebben gestoken. Vroeger verzamelde ik op school postzegels voor de missielanden. Wie weet dat sommige scholen in de derde wereld nu postzegels voor ons gaan verzamelen. In elk geval is het de moeite waard dat eens na te vragen bij het Vaticaan zelf en de posterijen daar te verzoeken hun antwoord mooi filatelistisch te beplakken. Want mooie zegels heeft het Vaticaan zonder meer. Dat kun je ook weer zeggen van de zegel van 1000 lire met tab die het Vaticaan onlangs uitgaf ter gelegenheid van de bijeenkomst op 9 en 10 januari in Assisi, Italië, waar de paus met vele bisschoppen en andere gelovigen bad voor vrede in Europa en met name voor vrede op de Balkan. Op de zegel zien we de grote heilige Sint Franciscus van Assisi die een zieke man geneest. Op de tab (aanhangsel) zien we de beroemde basiliek van Sint Franciscus in dit Italiaanse stadje.

Liever heimwee dan Holland

Geschiedenis

= door René van Nie =

Mijn verre voorouders van moederskant waren zigeuners. In oorsprong vol bloed zigeuners die door heel Europa van land tot land trokken. Heel veel later, het reizen zat, nestelden ze zich in de grensstreek van Duitsland, België en Nederland, zo'n beetje in de buurt van het drielandenpunt in het uiterste zuiden van Limburg. Daar beoefenden ze het beroep van kermisexploitant uit, wat inhield dat ze met een 'schipke', nu beter bekend als draaimolen, van dorp tot dorp trokken.

Helaas was mijn grootvader de laatste die deze familietraditie in ere hield en daarna was het afgelopen met het zwerversbestaan, vond iedereen een 'burgerbaan' en maakte orde en regelmaat de dienst uit.

Ik heb dat altijd betreurd, want blijkbaar zat dat zwerven nog in het bloed zodat ik het grootste deel van mijn leven heb doorgebracht met reizen en trekken. Niet meer met paard en wagen, maar met een vervoermiddel van deze tijd, het vliegtuig. Daarmee heb ik meer gezien dat mijn voorouders. Al ontbrak het aardse, de stoffige wegen, het bedelen langs de deuren, het waarzeggen en kaartleggen en de handel in fonkelende sieraden van onbestendige kwaliteit.

Mijn jeugdvrienden in het kleine Zuidlimburgse dorpje waar ik opgroeide, stamden ook allemaal af van zigeuners maar hun ouders waren nog een beetje praktiserend en hielden zich bezig met de verkoop van konijnenvellen en handel in autowrakken. Al werden ze niet meer zigeuners genoemd, maar in het algemeen aangeduid als kampvolk wat een dubieuze klank had.

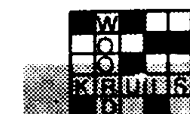
In tegenstelling tot mijn vriendjes moest ik wél naar school en was als zodanig de intellectueel van de groep. Al zou ik ze met hoofdrekenen nooit kunnen verslaan, zelfs niet na een universitaire studie. Ik raakte ze een beetje kwijt toen ik ging 'doorstuderen' op de plaatselijke ambachtsschool, want een gediplomeerd machinebankwerker behoorde thuis bij de élite en niet tussen de autowrakken en slooponderdelen.

Zo verloor ik het contact met iets zeer wezenlijks en korte tijd later stond ik aan de draaibank van een plasticfabriek ergens in Amsterdam en bekwaamde me in het maken van assen voor allerhande machines. Op het moment dat ik die grote mensenwereld binnenstapte, was ik net vijftien jaar geworden en na een week hield ik de fabriek voor gezien, ontsloeg mezelf uit die gevangenis en besloot om nooit meer een vaste baan aan te nemen in mijn leven.

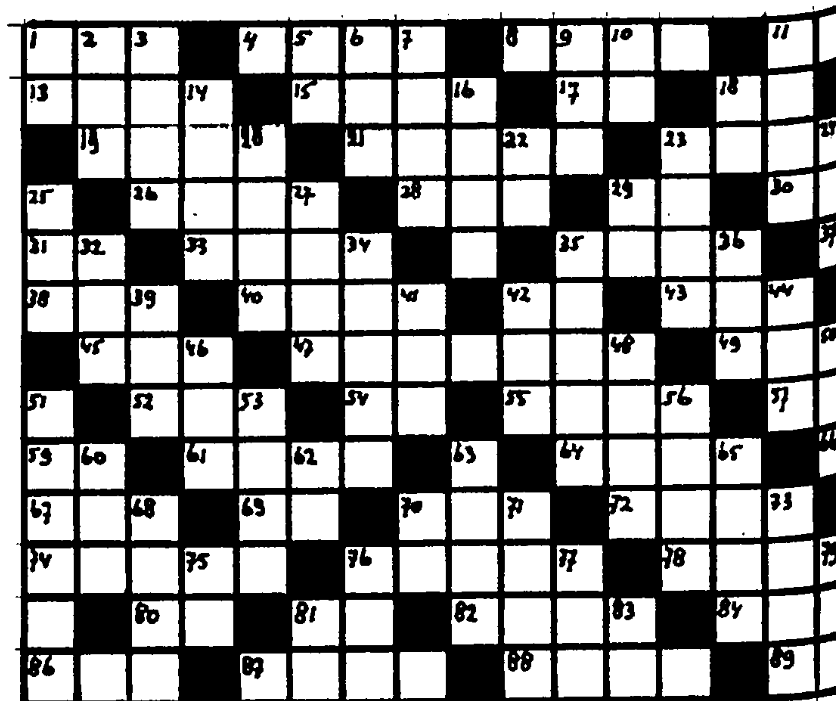
Het vak van filmcameraman voorzag volledig in de ruimte die ik nodig had om te kunnen ademen en voerde me over heel de wereld. Als regisseur van speelfilms werd het reizen en trekken iets minder maar er bleef nog genoeg over om aan de roep van het restje zigeunerbloed in mijn aderen gehoor te kunnen geven.

Vandaag de dag, ouder en een beetje wijzer geworden, kijk ik nog wel eens uit over zee zover de horizon me toestaat en wil het bloed weer kruipen waar het niet meer gaan kan. Dan sluit ik mijn ogen en in gedachten herbeleef ik al mijn reizen naar die verre landen. Begeleid door het geluid van een oude draaimolen, van knarsende wielen, het kraken van een oude wagen en de hoeven van een paard op zanderige wegen. Dan zie ik weer al die mensen van al die verschillende culturen, dansende zigeunerinnen in wapperende rokken omhangen met rinkelende sieraden, drink ik wijn met lachende mannen rond een kampvuur en verlies me in de hitte van het leven.

Als ik daarna mijn ogen weer open, vervaagt het geluid van avontuur. Ik kijk om me heen, zie wat me lief is en ben dan intens gelukkig in alle vrijheid veroordeeld te zijn thuis te mogen blijven bij wie ik hoor.

Kruiswoordpuzzel

HORIZONTAAL: 1. vaartuig; 4. schijn; 8. deurknop; 11. vaartuig; 13. hemellichaam; 15. knaagdier; 17. slee; 18. voorzetsel; 19. vreemd; 21. kop; 23. houding; 26. getroffen; 28. kledingstuk; 29. waterpeil; 30. biljartstok; 31. voorzetsel; 33. tijding; 35. doorweekt; 37. oude maat; 28. kluit planten; 40. muziekstuk; 42. vrouwelijk; 43. lichte klap; 45. vis; 47. baas; 49. kuil; 52. elasticiteit; 54. blijkens de akten; 55. schilderij; 57. schik; 59. oude maat; 61. Romeinse keizer; 64. vogel; 66. muzieknoot; 67. bijbelse figuur; 69. water in Friesland; 70. zintuig; 72. gebeurtenis; 74. deurraampje; 76. handvat; 78. groep mensen; 80. voegwoord; 81. bijwoord; 82. landbouwwerktuig; 84. ar; 86. gevangenis; 87. sappig; 88. veeverblijf; 89. steen.

VERTICAAL: 1. voormiddag; 2. bloeiwijze; 3. visbewaarplaats; 5. uitroep; 6. vaartuig; 7. rivier in Duitsland; 9. soort; 10. bijbelse plaats; 11. deel van het gezicht; 12. lijdzaamheid; 14. titel; 16. kippeziekte; 18. deel van de bijbel; 20. kader; 22. persoonlijke voornaamwoord; 23. druppel; 24. ontkenning; 25. zeepwater; 27. nauw; 29. slee; 32. duw; 34. muze; 35. schoon toekomstbeeld; 36. beteuterd; 39. vod; 41. bevel; 42. lor; 44. blijk van genegenheid; 46. drager van erfelijke eigenschap; 48. familielid; 50. menig; 51. schillen; 53. barak; 56. jongensnaam; 58. plaaggeest; 60. jongensnaam; 62. muzieknoot; 63. landbouwer; 65. stof; 68. emmertje; 70. deel van de bijbel; 71. tocht; 73. soort poeder; 75. voegwoord; 76. sukkel; 77. Europeaan; 79. bijwoord; 81. voorzetsel; 83. vogel; 85. zuivelprodukt.

Winnaar vorige week

UIT HET GROTE aantal inzendingen van de Amigoe Puzzel van verleden week is uiteindelijk als gelukkige winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

Mevr. L.J. de la Parra
Kaya Awahuac 20
Curaçao

De winnaar kan zijn/haar prijs na identificatie afhalen op het kantoor van de Amigoe: Curaçao - Scherpenheuvel z/n, tot drie uur n.m.; Aruba - Kaya G.F. Betico Croes 110 tijdens kantooruren.
Oplossingen moeten ingediend zijn op Curaçao vóór donderdagmorgen tien uur en op Aruba vóór woensdag middag vijf uur.
Gelieve duidelijk op de enveloppe te vermelden:
AMIGOE PUZZEL

Curaçao: POB 577, Aruba: Caya G.F. Betico Croes 110 en Bonaire: Kaya Gobernador Debrot 152 t.n.v. Hubert Linkels.

Oplossing vorige week

HORIZONTAAL: 1. cap; 4. garnaal; 10. vlo; 13. ares; 15. meent; 16. room; 17. meeuw; 19. set; 20. soort; 21. spant; 23. imker; 25. ur; 27. ene; 29. eis; 30. we; 31. sier; 33. tegen; 34. teek; 36. be; 37. de; 38. te; 39. ei; 40. kers; 42. lemma; 43. orde; 45. os; 46. tui; 48. aar; 50. el; 51. serge; 53. slaaf; 55. Polen; 57. den; 59. paria; 61. adel; 62. molen; 64. Leda; 65. sem; 66. complex; 67. tor.

VERTICAAL: 1. campus; 2. are; 3. pees; 5. a.m.; 6. rest; 7. nee; 8. anti; 9. At.; 10. voor; 11. lor; 12. omtrek; 14. super; 16. roest; 18. wan; 20. ski; 22. netelig; 24. mentaal; 26. ribes; 28. agami; 30. weide; 32. eer; 35. eer; 40. kompas; 41. steel; 43. oraal; 44. elkaar; 47. urn; 49. aap; 51. slem; 52. edom; 53. snel; 54. fret; 62. MO; 63. ne.